

NOVA SERIJA

LASO

CIJENA 5 DIN BROJ 158

OSVETNIK

LOUIS L'AMOUR

OSVETNIK

»Laso« Nova serija 1976.

Louis L'Amour: OSVETNIK

Naslov originala: TUCKER

(Copyright: Bantam Books)

Recenzija: Fedor Hanžeković, filmski redatelj i publicist

Prijevod: Vjekoslav Radilović

»Laso« — Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja
NISP »Vjesnik« Zagreb, Ljubice Gerovac 1 — Glavni i
odgovorni urednik Borivoj Jurković — Tisak: OOUR no-
vinsko revijalna štamparija i OOUR TMG »Vjesnik« Za-
greb, Ljubice Gerovac 1 — Zagreb 1976.

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA
PRESS AGENCIJA, Zagreb

Cijena za inozemstvo DM 1.60, ASCH 8, SFRS 1.60, HfI 1.30

Oslobuđeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za
prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2235/7 1973 od 26 XI 1973

I

Našao sam oca na mjestu gdje se obično valjaju bizoni. Ležao je slomljene noge, a njegov je konj nestao.

Bilo je podne jednoga vrućeg dana, a otac je ležao ovako bespomoćan tri-četiri sata. Čuturica se nalazila o sedlu njegovog konja, što znači da cijelo to vrijeme nije popio ni kapi vode. Sjahao sam i napojio ga vodom iz svoje čuturice.

— Zahvaljujem, sine.

— Dobro — rekoh — noga je slomljena, ali vilice su ti u dobrom stanju. Mjesecima si se svađao sa mnom, sad sjedni i svađaj se još malo, dok ti učvrstim nogu.

— Skači u sedlo i tjeraj, sine. — Stiskao je zube od boli, — Sav naš imetak i imetak naših susjeda nalazi se u bisagama obješenim o sedlo mog konja. Zaboravi na mene i uhvati ga.

Da sam bio stariji, možda bih prvo pomislio na novac. U bisagama se nalazilo dvadeset tisuća dolara, a nešto je manje od jedne trećine pripadalo nama. Bio je to novac od prodane stolice koju smo dotjerali iz Teksasa, i ljudi iz našeg mjesta nestrpljivo su čekali da se vratimo zajedno s novcem.

— Najprije ćemo se pobrinuti za tvoju nogu.

Na otvorenoj preriji ne možeš se bogzna čime poslužiti. Odlomio sam nešto granja mesquite i istanjio ih nožem, načinivši neku vrst udlage za smještaj očeve noge.

Otac i ja nismo se nikada naročito slagali, i uvijek bismo se prepirali oko ovoga ili onoga. Bio sam sedamnaestogodišnjak i u meni je kiptjela snaga i želja da se pokažem odraslim čovje-

kom. A sve što sam znao bilo je puca-
nje iz pištolja i jahanje konja.

Moj je otac prigovarao društvu u kojem sam se kretao, i ja sam se duboko u sebi ne jedanput složio s njim; ipak, zbog svoje tvrdoglavosti nisam dopuštao da mi se to kaže. Prigovarao mi je također što sam beskrajno mnogo vremena potratio vježbajući izvlačenje pištolja u nekom klancu. Govorio je da svi revolveraši uživaju loš glas i neslavno završe.

— Čovjek koji zna baratati pištoljem, uvijek dobro dođe u opasnim trenucima — protivio bih se ja. — dobro je imati takvog čovjeka na svojoj strani.

— Svakako — odgovarao bi otac — ali kad opasnost prođe, ljudi jedva čekaju da ga se čim brže riješe.

Uvijek sam govorio sebi da mogu izvesti sve ono što može bilo koji drugi čovjek, ali sada, kad sam bio suočen sa stvarnom opasnošću, nisam imao pojma što učiniti.

Jedno je bilo sigurno: Moram pronaći vodu i hladovinu za oca, pa zatim krenuti u potragu za njegovim konjem. U svakom slučaju, najbrži put do vode bio bi slijediti trag životinje. Pomagao sam ocu da se popne u sedlo i tako smo krenuli.

Poplašena životinja trčala je napredac, zatim je usporila i prešla u korak. Povremeno smo mogli zamijetiti da je odbjegli konj stao, obazirao se ili brstio grane mesquite. Kad su tragovi počeli skretati prema jugozapadu, porasla je nada da je konj krenuo u potragu za vodom.

Otac je sjedio šutke u sedlu. Sve je sada ovisilo o meni, oboje smo to znali. Osjećao sam se krivim i odgovornim u isti mah. A zatim smo, sat prije zalaza sunca, naišli na druge tragove.

Dolazili su sa sjeverozapada i pripadali potkovanim konjima. Grupa od tri jahača... uhvatila je očevog konja.

Polovina razbojnika toga kraja živi ovdje, da ne govorimo o poštenom čovjeku, koji jedva da bi odolio svoti od dvadeset tisuća dolara i izgubljenom konju.

— Ne luduj, sine. Ne možeš protiv trojice, i to sa mnom u ovakvom stanju.

Sunce je zalazilo kad smo stigli do potoka što teče kroz oskudnu livadu, između niskih vrba i skupine brijestova. Pomogao sam ocu da siđe s konja. Zatim sam na potoku napunio čuturicu s vodom.

— Ne budi lud, Edwine. Ostani ovdje.

— Odmori se, oče. Ja ću dovesti tog konja.

Otac me nazivao imenom samo kad je bio zabrinut ili ljut, a sada je njegova zabrinutost bila jasno vidljiva. Pa dobro, i ja sam bio prilično zabrinut.

Otac je uvijek govorio o važnosti dobrog glasa, i o tome kako te ljudi sude po onima s kojima se družiš. Kadgod bi me vidio da lunjam u društvu s Doc Sitesom, Kid Reeseom i ostalima, naljutio bi se i održao mi silovito predavanje.

Hvastali su se krađom stoke, a možda su to zaista i činili. Koliko sam mogao vidjeti, nikada nisu radili, ali su uvijek imali u džepu nekoliko dolara, što je bilo više nego što sam mogao ja zaraditi, iako me otac tjerao da radim od jutra do večeri.

Po prvi put sam počinjao razumijevati što znači imati neolaljeno ime. Ako se vratimo kući bez novca, neki će ljudi povjerovati našoj priči, ali će se drugi prisjetiti da sam povremeno lunjao sa Doc Sitesom i Kid Reeseom, i početi će pričati. Poneki će pomisliti da tu nešto nije u redu, i dok trepneš okom, naše će ime biti okaljano.

Nikada nismo posjedovali mnogo. Kad sam se rodio, otac je živio na Istoku. Nakon mulotrpnih godina doselio je na Zapad i kupio komad zemlje. Te je jeseni iznanađna vatra progutala sve, pa je on posuđenim sjemenjem zasijao zemlju u proljeće, ali su prirod uništili skakavci.

Nastavio je s teškim radom. Nadošle su dvije uzastopne sušne godine i sve je propalo. Zatim smo preselili u Teksas i napisali molbu da nam se dodijeli zemlja. Radili smo tri godine kao

mrazi i izgradili kuću i staju. Kupili smo pedesetak grla stoke. Te su nas godine napali Komanči, spalili kuću i staju, otjerali stoku i ubili ujaka Buda.

Krdo koje smo upravo bili prodali, bijaše prvo koje smo nakon tolikih nesreća uspjeli sakupiti. Zaradeni novac obećavao nam je bolju budućnost. Vraćali smo se kući, kad između oca i mene izbi svađa i ja ga ostavih bijesan i odlučan da se više ne vraćam.

Nekoliko sati kasnije ipak sam se, srećom, vratio. Očev konj bio se preplašio čegrtuše i izbacio ga iz sedla. Tako sam ga našao sa slomljenom nogom. Da sam ostao s njim, uhvatio bih njegovog konja i na brizi bi nam ostala samo slomljena noga. Ovako je izgledalo da smo izgubili i naš novac i novac naših prijatelja.

Kako bilo da bilo, ja sam ipak krenuo za konjem i za onom trojicom. Milju daleko od mjesta gdje sam ostavio oca, osjetih miris dima. Zapalili su vatru ispod brijestova uz sam potok. Prepoznao sam ih prije nego što su me opazili. Bili su to Doc Sites, Kid Reese i još jedan čovjek širokih ramena, sa crnim šeširom. To je morao biti Bob Heseltine.

Koliko su mi priča Doc i Kid ispričali o njemu! Najbolji jahač, govorili su, najbolji strijelac i najbrži revolveraš u okolici. Bob Heseltine je sam opljačkao Garston banku. Ubio je šerifa Bakera u revolveraškom dvoboju, oborio na zemlju dva teksaška rendžera. Neprestano su pričali o Bobu Heseltineu i o velikim podvizima koje će izvesti kad se on vrati... i sad je bio tu, nešto niži od mene ali širih ramena, s licem poput uštavljene kože. Revolver je nosio nisko privezan, i vidjelo se da je prilično grub čovjek.

Tamo je stajao očev konj, još uvijek osedlan. Bisage su bile skinute, a novac ležao razbacan na konjskom pokrivaču. Bit će razočarani kad shvate da dolazim po taj novac.

— Hej! — povikah, ujahavši u njihov logor.

Zabavljeni novcem, posegnuše za revolverima, spremni da se bore.

Opazivši mene, Kid Reese se umiri.

— U redu je, Bobe. On je naš prijatelj.

— Vidim da ste pronašli očevo ko-
nja. — Grlo mi se iznanađa osušilo. —
I naš novac.

Heseltine polagano okrene glavu i
pogleda me ostrim plavim očima pre-
ko visokih jagodica. Doc stisne usne, a
Kid Reese zaustavi dah, također zure-
ći u mene. Odsjaj vatre plesao je na
njihovim licima, na bokovima njho-
vih konja i na gomili zlatnog i srebr-
nog novca.

— Što hoćeš time reći, vaš novac? —
poviče Heseltine. — To je naš novac.

— Slušajte — usprotivih se.

— Slušaj ti — Heseltine je piljio svo-
jim plavim očima u mene. — Nisam te
nikada prije vidio. Dolaziš ovamo i
polazeš pravo na naš novac, ali nećeš
dobiti ni dva ušljiva dolara.

— Oni me poznaju — pokazao sam
prstom na Docu i Kida. — A oni pozna-
ju i konja. Otac ga je kupio u istoč-
nom Teksasu i posjeduje papire. Kid
poznaje tog konja... vidio me je često
kako jašem na njemu. A ovo je očevo
sedlo.

Nitko nije progovorio i ja se iznena-
đa osjetih uplašen. Svakako, Kid, Doc
i ja brbljali smo o pljačkama i tome
slično, ali to su bile glupe dječje
brbljarije... je li zaista bilo tako?

— U redu, to je konj njegovog oca —
prizna Reese.

— Zaveži — obrecne se Heseltine.

— Taj novac pripada nama i susjedi-
ma — rekoh ja.

— I ti to znaš, Doc.

— Do đavola — reče Doc — oni tamo
nisu nikad ništa učinili za mene.

— Pridruži nam se — predloži Reese.
— Bit će onako kako smo zamišljali.
Možemo započeti odmah sada, nas čet-
vorica... ali s novcem.

Ponekada smo zaista razgovarali o
krađi goveda, pljački banke ili poštan-
skih kočija, ali sad su oni htjeli ukra-
sti novac do kojega smo otac, ja i naši
susjedi došli teškim radom. U tom
sam trenu počeo shvaćati različitost
gledišta. Jedna je stvar brbljati o
tome kako postati bandit, iako ja o
tome zaista nisam nikad ozbiljno mi-
slio, a druga opljačkati novac stečen u
znoju lica svog.

— Otac leži tamo kraj potoka sa
slomljenom nogom — rekoh, nesvje-
stan kako o tome ne treba govoriti. —
Moram se vratiti s konjem i novcem.

Bob Heseltine je gledao u mene.

— Možda i jesi prijatelj ovim momci-
ma ovdje, ali odavde nećeš odnijeti
novac. Ni ti, ni bilo tko drugi.

Stajali su licem okrenuti prema
meni, spremni da me ubiju. A to su
bili momci s kojima sam cijelog ljeta
lutao naokolo. Momci, koje sam bra-
nio pred ocem.

Otac je običavao reći, neka nikada
ne pokušavam s lošom kartom dobiti
igru. Bolje je ne igrati i čekati novo
dijeljenje.

Zanimalo me hoće li me pustiti da
odem.

— Neće vam trebati očevo konj — re-
koh.

Uhvatio sam ga za uzde i krenuo.
Na trenutak mi se sve činilo nestvar-
nim. Očekivao sam svakog trena me-
tak u leđa, a najviše me zabrinjavao
Heseltine. Onda sam začuo kako Reese
kaže:

— Pa nećete ga valjda pustiti da
ode? U stanju je javiti vlastima.

— Javiti što? Da smo našli novac?

Ne obazirući se, jahao sam dalje.

Vraćajući se mjestu gdje je ležao
otac, uvjeravao sam samog sebe da
zbog njega nisam htio obračunati s nji-
ma, ali duboko u sebi nisam bio sigu-
ran.

Otac je sjedio naslonjen o drvo.
Kad sam stigao, izgledao je prilično
smiren, ali mu je lice bilo sivo i izmur-
čeno. Vjerojatno je osjaćao bol u nozi.
Zapalio sam vatru i skuhao kavu, pri-
čajući mu o događaju.

— Sine, novac moramo dobiti na-
trag. Ljudi su nam povjerili svoja go-
veda i mi smo im dali riječ.

Rekao sam mu sve o Bobu Heselti-
nu koji je možda isto tako opak razbi-
jač kao i divlji Bill Hickok.

— Tko to kaže, mladiću? Zar ona
dvojica otpadnika? Ni Sites a ni Ree-
se nisu u stanju prepoznati razbijača
ako ga i sretnu negdje.

— Ja sam ga vidio. Izgleda prilično
opasno.

Otac me pogleda svojim sivim oči-
ma. Ostario je, pomislih iznanađa. Ni-
kad nisam o njemu mislio kao o star-
cu, pa ipak je bio starac. Rodio sam
se kad je već imao priličan broj godi-
na.

— Koliko ima u tebi snage i čvrsti-
ne, sine? — upita me otac iznanađa.

— U meni? — Bio sam iznenađen. Nikad nisam razmišljao o tome. Doduše, kad bih dolje u klancu vježbao izvlačenje pištolja, pomišljao sam što bih sve učinio da se nađem u kakvoj neprilici... ali ovo ovdje je bila stvarnost.

— Pa.. ne znam. Čovjek to mora iskušati.

— U pravu si, sine. Nikad se ne zna koliko snage posjeduje netko, sve dok ga ne iskušas. Edwine, pomoz mi da se popnem na konja. Vraćamo se

— Ali sa slomljenom nogom...

— Moj prst nije slomljen. — Otac me je uporno gledao u oči. — Edwine, zajedno smo radili za šestoricu kako bismo skupili to krdo. Zajedno smo ga tjerali na prodaju, odrvali se Indijancima, olujama i stampeu. Gonili smo ga preko zemlje i kroz vodu, gutali prašinu i prolazili kroz pakao da završimo taj posao. I sada nam ova trojica žele odnijeti sav trud, trojica nihogovića koji u svom životu nisu jedan dan pošteno radili. Vraćamo se onamo, ti i ja, i ako žele borbu, imat će je, tako mi boga.

— — —

Više ih nije bilo. Tanak trak dima uzdizao se iz napola pogašene vatre, a trava je unaokolo bila izgažena.

— Preplašili su se — reče otac s prizvukom zadovoljstva u glasu. — Preplašili su se dječaka i starca sa slomljenom nogom. Moramo ih uhvatiti.

— Nisi u stanju jahati, oče. Vratimo se kući i...

— O čemu govoriš, m'adiću? Do našeg ranča tjeđan je dana jahanja, a tri dana do najbližih susjeda. Ako zadržimo toliku prednost, nećemo ih nikada uhvatiti.

Bio sam gotovo siguran da oni te noći neće spavati, ali nećemo ni mi. Bijeli je mjesec visoko sjao. Otac je sjedio uspravno u sedlu i nije pustio glasa od sebe.

Kad smo u zoru pili vodu na nekom izvoru, pomislio sam kako je otac zaista uporan čovjek. Cijele je noći slijedio trag koji je jedva bio vidljiv i sličiji sjeni na travi.

Pomogao sam mu da sjaše a onda ga pokrio gunjem. Kad je zaspao, rasjedla sam konje, pustio ih da se povaljaju u prašini, pa ih privezao. Le-

gao sam tek da se malo odmorim, a kad sam ponovno otvorio oči, sunce je već bilo visoko odskočilo.

Otac je s mukom sjeo, a ja sam potražio suhe grančice da zapalim vatru. Pazeći da ne bude previše dima, jer je ovo zemlja Komanča, skuhao sam kavu i prepržio slaninu.

— Moramo naći kakvo naselje — rekoš. — Tebi je jako potreban odmor.

— Proveo sam više godina u sedlu nego u postelji, sine, i ako uskoro umrem, neka to bude na konju.

Dok sam mu pomagao da uzjaše, slučajno sam dotaknuo njegovu nogu i on se sav zgrčio od bola, problijedio je i čelo mu se osulo znojem. Posramljen zbog svoje nespretnosti uspeo sam se na ridana.

Tog konja čovjek ne bi nikad izabrao po njegovu izgledu. Bio je mršav kao da neprekidno gladuje, a iz očiju mu virio sam vrag. No, mogao je ići cijelu noć i iduće jutro, te nakon malo trave istim korakom nastaviti dalje.

Cijelo sam vrijeme razmišljao što će se dogoditi kad sretnemo Heseltina i ostale. Nisam imao nikakva iskustva koje bi mi pomoglo da se oduprem ljudima takva kova. Rekao sam to ocu.

— Mislim da sam sebe nedovoljno poznaješ — odgovorio je. — Godinama sam te promatrao kako radiš i ustanovio da posjeduješ sve što je čovjeku potrebno da bi se dostojno borio. Gledao sam te i kako izvlačiš revolver, i mislim da možeš biti potpuno zadovoljan. Dapače, sine...

To su, ujedno, bile i njegove prve pohvale izrečene u moju korist. A valja reći i to da se nikad nisam borio ni s jednim čovjekom ni šakama niti s revolverom.

Heseltine je bio grub i opasan, da ne govorim o njegovu odijeku. Bilo je neke otmjenosti u njemu. Ja nikada nisam posjedovao odijelo kupljeno u trgovini. Nosio sam preusku košulju, hlače sam prerasao prije dva ljeta, a čizme bijahu potpuno iznošene.

Na visoravnima je puhao oštar i hladan vjetar. Uvukavši ramena jahali smo predjelom u kojemu ne bijaše ničega osim trave i neba.

— Posjeduješ vrline, Edwine — reče otac iznanađ. — O tebi će se govoriti.

Poznavao sam teksaškog rendžera koji je govorio da nitko ne može zaustaviti čovjeka koji je u pravu.

Počela je sipiti hladna kiša i tragovi postadoše nejasni. Povremeno bismo naišli na trag kopita, odbačeni opušak ili nešto drugo što označava njihov prolazak.

Očeva noga izgledala je strašno. Otekla je ispod poveza, ali mi on nije dozvolio da je dodiram. Nožem je razrezao usku nogavicu hlača da oslobodi nogu od pritiska, a predvečer me zamolio da mu razrežem čizmu. Njegov uzdah olakšanja nakon toga govorio je o jačini bola kojeg osjeća.

Kad sam opet uzjahao, palo mi je na pamet da otac neće dugo izdržati. Znao sam kako i on to zna. Održavao se posljednjim snagama, nadajući se da će moći stati uz mene kad se sret-nemo s pljaškašima. Vratit će novac koji mu je bio povjeren, a sina ostaviti zbrinutog. Znam da je to mislio. To su bile dvije najvažnije stvari u njegovom životu: zadana riječ i ja.

Jesam li vrijeđan toga?

II

Na trenutak sam se skamenio... što mi je činiti?

Uvijek je postojao otac. Nekako se nikad nisam mnogo brinuo, jer je uvijek on bio tu, on koji me upućuje što treba raditi, povremeno bi se razljutio na mene i ja bih nekoliko dana lunjao naokolo ili otišao u grad da brbljam s Docom ili Kidom. Ali kad bih se vratio kući, otac bi uvijek bio tamo.

Spopao me strašan osjećaj. Što ću bez oca? Bit ću sam.

Koliko sam znao, nisam imao rođaka, a prijatelji koje sam imao, bili su očevi prijatelji.

— Tvoja je majka bila izvanredna žena — reče otac iznenada. — I obrazovana također. Volio bih da si je poznavao. Njezina je obitelj porijeklom iz Irske, stara obitelj koja je vladala Irskom prije dolaska Danaca.

Majka je umrla kad sam imao tri godine. Sjećam je se samo kao nježne i divne osobe koja me tješi kad sam povrijeđen. Bila je lijepa žena, rekao je otac, i ja se i toga sjećam. Umrla je od groznice u Cache Creeku, kamo smo bili stigli na putu iz Teksasa.

Sunce je već zalazilo kad smo u daljini opazili sjaj vatre. Kraj je bio ispresijecan klancima i posut niskim grmljem. Približavajući se s izvučenim puškama, zamijetili smo nekoliko natkrivenih kola i mule vezane o drvo. Bio je to logor lovaca na bizone.

Pomogao sam ocu s konja i položio ga pokraj vatre. Tresla ga je vrućica a oči mu grozničavo sjale. Osjećao sam da umire i uhvatio me strah. Pogledao sam u lica koja su me okruživala.

— Je li netko od vas liječnik? Mom ocu je prilično loše.

Jedan je od njih već bio zasukao rukave.

— Nisam kirurg, ali vidjet ću što mogu učiniti.

Otkinuo je nogavicu hlača. Slomljena kost probila je meso i rana je izgledala ružno. Čovjek je radio brzo i znalački.

Jedan od lovaca pruži mi šalicu.

— Izgledaš umorno, mladiću. Popij malo kave.

Ispričao sam im sve što se dogodilo.

— Bili su ovdje — reče netko. — Došli su prošle noći i otišli ranom zorom. Nećete ih stići.

— Moram. Ljudi koji su nam povjerali goveda čekaju svoj novac.

Kraj vatre sjedio je mršav čovjek snažna izgleda, sa crvenkastim brkovima.

— Prijatelju — obrati mi se. — Teško ćeš s onom trojicom izići sam nakraj.

— Znam, gospodine — odgovorih — ali oni su nam uzeli novac. Moram ga vratiti.

— Poznaješ li ih?

Ispričao sam mu sve o Docu, Reeseu i Heseltineu, te kake sam postupio u susretu s njima.

— Dobro si uradio — reče bradati čovjek koji je izgledao kao vođa lovaca. — I ja bih takvo postupio. Nisi imao nikakva izgleda protiv te trojice.

Čovjek koji je pomagao ocu, pristupi mi zakopčavajući rukave košulje.

— Sjedni kraj oca, mladiću, bit ćeš mu potreban.

Kad sam mu pričao, otac je ležao mirno. Osjetio sam miris viskija kojeg su mu dali da mu olakšaju bol. Uhvatio me za ruku.

— Sine, nikada nisam bio naročiti otac. Da je tvoja majka ostala na životu, bilo bi nam bolje. Imala je osjećaj za mnoge stvari, kojeg ja nisam imao.

— U redu je, oče. Nisam ni ja bog zna što.

— Ne, ti si dobar momak. Uvijek si to bio. Ne prigovaram ti što si se družio s Docom i Kidom. Vjerojatno su bili zanimljiviji od mene.

— Oni nisu vrijedni da ti svežu cipele na nozi.

Ležao je vrlo mirno, dišući polagano i teško.

— Zao mi je naših ljudi kod kuće — reče. — Teale je htio poslati svoju djevojčicu u školu, a Sacleton je namjeravao kupiti kravu.

— Vratit ću novac, oče, pa bilo to zadnja stvar u životu koju ću učiniti.

— Ne bih te želio s tim opterećivati. Odsad ćeš se morati osloniti na samog sebe.

Znao je da neće preživjeti. Sjedio sam pokraj njega držeći ga za ruku, žaleći što ga nisam više slušao, što ga nisam bolje razumijevao.

— Oče — šapnuo sam, jer nisam bio u stanju govoriti glasno — oče, uspijet ću. Znam da ću uspjeti. Dajem ti riječ.

Stegnuo mi je ruku i umro bez riječi.

— Gangrena — rekao je bradati čovjek. — Možda se mogao spasiti da smo mu odrezali nogu, ali taj posao nitko od nas ne zna.

Pokopali smo ga pokraj rijeke. Na drveni križ urezao sam njegovo ime i datum. Uz istrošeno sedlo i staru vinčesterku ja sam bio sve što je ostavio za sobom.

Čovjek crvenih brkova koji je stajao kraj vatre, okrene mi se:

— Odlučio si krenuti za onim ljudima?

— Da, gospodine.

— Imaš li što protiv ako ti se pridruжим? Pred tobom je prilično dug put.

Pogledao sam ga i u grlu me je nešto steglo.

— U redu je, gospodine, ako vi to želite.

— Tvoj je otac bio dobar čovjek. Samo je smrt mogla zaustaviti takva čovjeka.

— Smrt ga ne može zaustaviti, jer ja jašem na njegovu mjestu.

— Jeste li bili bliski, ti i tvoj otac?

— Ne, gospodine. Nisam ga baš slušao. Mislilo sam da sam pametniji od njega, a nisam imao pojma koliko iskustva posjeduje.

— Nisi jedini. Mnogi od nas nisu slušali kad je trebalo slušati. Treba proći neko vrijeme da dječak nauči poštovati svog oca.

Okrene se bradatu čovjeku.

— Weight, trebat ćemo dva teretna konja i nešto hrane.

— U redu, Con. Uzmi što ti treba.

Tako sam sreo Cona Judya. Krenuli smo zajedno u potragu koja je potrajala dugo, vrlo dugo.

III

Trag je vodio prema Canadianu i na tom sam putu upoznao mnoge odlike Cona Judya. Otac je bio dobar traagač, ali se nije mogao mjeriti s Conom. Kad god bismo izgubili trag, on bi ga nagoniski ponovno našao.

Čovjeka se može upoznati jašući u društvu s njim. Con je malo govorio, nikada nije činio suviše pokrete, nikad nije propuštao priliku. Pretraživao je svako sumnjivo mjesto, svaki prijelaz preko rijeke, bio je uvijek na oprezu od moguće zasljeđe. Nikad nije govorio o tome, ali je znao što radi.

Jednog sam mu dana rekao što su Doc i Kid govorili o Bobu Heseltineu. Con je jednostavno rekao:

— Nikad ne možeš unaprijed znati kakav je tko čovjek.

Otac je ostavio vrlo malo novaca. Imao je osamnaest dolara i stari pištolj. Njegova je vinčesterka bila bolja od moje. Na ranču smo imali kuću, staju i nekoliko zakrčljalih goveda.

Osamnaest dolara mi neće biti od velike pomoći, ali ja sam imao osam dolara svoje uštede, a prodajom očeva pištolja i puške mogao bih dobiti daljnjih petnaest ili dvadeset dolara.

Trećeg smo dana stigli do poštanske postaje Happy Jacka. Con je ostao u sedlu s puškom u ruci, ja sam pretražio staju. Nijedan od konja koje smo tražili nije bio tamo.

Iz kuće je izašao Happy Jack, zakopčavajući rukave na košulji. Prao je suđe nakon odlaska poštanske kočije. Mene nije poznavao, ali je znao Cona Judya. Kao što ću kasnije ustanoviti, mnogo ga je ljudi poznavalo.

— Bili su ovdje — reče Happy Jack. — Stigli su prošle noći. Kupili su hranu i dvije boce, i platili u zlatu. Po svesmu su sudeći krenuli su u Mobeetle ili u Dodge.

— Zar nisu spomenuli kamo idu?

— Ni riječi.

Sjeli smo za stol i večerali srneći but i grah.

— Taj Heseltine — reče Jack — ima ženu prijeko u Granadi. Radi u krčmi.

— Ima mnogo žena u ovom kraju — reče Con.

Kad smo ujahali u Granadu, puhao je sjeverni vjetar i bilo je hladno. Da su oblaci prašine bili gušći, ne bismo opazili grad i projahali bismo mimo.

Mnogo je takvih gradića porazbacano unaokolo — u svakome pola tuceta točionica i saluna, nešto trgovina, koral, staja i kovačnica. Ponekad u blizini teče potok, češće samo žubori izvor.

Kuće u njima su neobojene i posivjele od vjetra i sunca, ulice prašnjave ili blatne, zavisno o godišnjem dobu. Granada nije ni gora ni bolja od bilo kojeg drugog mjestanca što se uzdiglo iz ničega.

Čovjek u salunu reče:

— Ona je otišla. Jučer je ovamo stigao Bob. Pokazao joj je nekoliko zlatnika, i ona je odjurila kao da joj sukna gori.

Uvijek se tako događalo. Ili smo stizali prekasno ili smo bili predaleko.

Pojeli smo što nam je čovjek ponudio, i nijedan od nas dvojice nije bio razgovorljiv. Naposljetku Con reče:

— Možda bismo opet mogli pronaći tragove, nakon što se vjetar stiša, ali vjerojatno bi to bilo teško. Heseltine ima novac i djevojku, pa će zacijelo otići u neki grad gdje može potrošiti novac. A to mogu biti samo Denver City ili Leadville.

Jahali smo prema zapadu.

Con je po svoj prilici stariji od mene deset godina, predmnijevao sam, iako to on nikad nije rekao, a ljudi na Zapadu baš nisu skloni zapitkivati ili odgovarati na osobna pitanja. Čovjek je ono što čini, kako se oblikuje u svom radu i kako se iskazuje u nevoljama.

Bilo je teško odrediti kamo Con spada. Uglavnom je govorio kao obrazovan čovjek, ali je ponekad razgovarao bezbrižno kao da mu nije stalo.

Zelio sam biti poput njega. Nakon nekog vremena provedenog s njim, počeo sam se izražavati bolje — onako kako on govori.

Zvao me Shell, nakon što sam mu rekao da su moja imena i prezime Edwin Shelvin Tucker.

— Shell — rekao je jednom — pravi je čovjek voljan preuzeti odgovornost za sebe i svoja djela. Samo budala baca krivnju za svoj neuspjeh na druge. U povijesti je bilo dobrih i velikih ljudi, a oni su to postali zahvaljujući sebi samima.

Zurili smo prema Denver Cityju, gradu koji se brzo razvija, sa salunima i plesnim dvoranama otvorenim ljudima s dubokim džepom.

Cijelo vrijeme me nešto izjedalo i to sam spomenuo Conu.

— Taj Heseltine... razmišlja li on o podjeli novca sa Sitesom i Reeseom? Ako i pristane na to, što s njom?

Con se nasmije.

— Postaješ odrasliji, Shell. Kladim se da svi oni razmišljaju o tome.

Nikad u životu nisam vidio grad kao što je Denver. Na sve strane visoke kuće od opeke, na ulicama gomile ljudi kao da je slavlje.

— Kako ćemo ih pronaći? — upitao sam Cona. — Nikad prije nisam vidio toliko ljudi.

— Potražiti ćemo Jima Cooka. On je odvjetnik i njegov je posao da pozna je sve protuhe ovoga kraja. Ako su oni ovdje ili su bili ovdje, on će znati.

Jim Cook je visok, lijep muškarac s brkovima.

— Da, poznajem tog čovjeka. Vjerujem da se nalazi u Leadvilleu. U tom je gradu danas više razbojnika nego u Koloradu ili Kanzasu.

Ulogorili smo se pokraj jednog potoka. Con je skuhao kavu, a ja sam oprao košulju i ostavio je na grmlju da se suši na suncu.

— Kakve imaš planove za budućnost, nakon što uhvatiš onu trojicu? — upita Con.

Njegovo pitanje prisililo me na razmišljanje. Čak sam se zabrinuo.

Zaista, što su raditi nakon toga? Do sada, sve je bilo određivano prilikama ili je određivao moj otac. Moralo se raditi i nije bilo drugog izbora.

Ako čovjek želi jesti, mora raditi. Mnogo sam maštao, čak i o tome kako ću postati važan čovjek, ali sva ta brbljanja s Reeseom i Sitesom... to je bilo sasvim nešto drugo.

Da bi utažio svoj nemir, dječak se često u mašti pretvara u divljeg bandita negdje u teksaškim planinama, u ponosnog i smjelog pustolova. Nevolja počinje kad se treba suočiti sa stvarnošću. Onda je najbolje zaboraviti takve snove. Potjera sa šerifom na čelu, nabijeni revolver ili vješala odviše su stvarni.

Što ću uraditi? Oduzet ću onoj trojici novac, odjahati u Teksas i vratiti ga susjedima. Ali nisam se želio vratiti sam i uzgajati goveda na ranču.

Conovo pitanje me razdražilo, jer iako sam imao prilične dojmove o tome što bih želio postati i raditi, nisam imao mogućnosti da to ostvarim. Volio bih jahati dobre konje, nositi najbolja odijela, kupovati piće u salunima i ponekad kartati za veliki novac... ali odakle mi novac za sve to?

— Znaš li čitati? — upita me Con.

— Znam.

— Onda čitaj. Čitaj sve što ti dođe u ruke. Tako ćeš naučiti, steći znanje, a kartanje za veliki novac... zaboravi to. To je način na koji se neki ljudi razmeću. Pravi čovjek nema potrebe za razmetanjem.

Kad je sunce izašlo, bili smo na putu za Leadville.

U grad smo stigli noću. Padala je kiša i oblaci su visili nisko nad plani-

nama. Ulice su bile blatnjave. Jahali smo praznom ulicom Chestnut između redova kuća.

Ponoć je već odavno bila prošla, ali kad smo skrenuli za ugao, opazili smo kroz kišu svjetla nekog saluna i staju iza njega.

Smjestili smo konje i prošli stajom u potrazi za konjima trojice pljačkaša. Gostioničar nas je zlovoljno promatrao.

— Tražite li nekoga?

— Možda.

— Ljudi dolaze i odlaze.

— Tražimo trojicu s mladom ženom... ona je plesačica ili tako nešto.

Promatrao nas je neko vrijeme kao da nas proučava.

— Bolje bi bilo da ih sada ne tražite.

— Zašto ne sada?

— Imaju prijatelje. U ovom gradu morate imati određene prijatelje ili ste izgubljeni.

Ušli smo u bar koji je bio pun gostiju. Gostioničar stavi pred nas bocu i opazi Cona.

— Oh, nisam vas prepoznao, gospodine Judy.

Vrati bocu i uzme novu.

— Ovo je pravi škotski viski.

— Jeste li vidjeli Boba Heseltinea?

— Jesam. Sada je u ulici State s prijateljima i djevojkom... Ruby Shaw. Shvaćate što mislim... s prijateljima?

Con napuni čaše.

— Tko je sada šerif?

— Mart Duggan, prilično opasan i grub, ali samo kad upadne u nepriliku... ili kad je pijan.

— Ben... ovo je moj prijatelj Shell Tucker. Usluga njemu je kao i usluga meni.

Ben ispruži ruku. Bio je osrednje građen, s kosom boje pijeska na okrugloj glavi. Druželjubivo se ponašao i imao čvrst stisak. — Ja sam Ben Gary. Poznajem Cona prilično dugo.

Ispraznivši čaše, pošli smo prema izlazu, probijajući se kroz mnoštvo gostiju i zagledavajući se u svako lice. Con iziđe prvi i glavom pokaže prema prostoriji koju smo upravo napustili.

— Svi su ovdje, Shell. Govedari i kopači zlata iz cijelog kraja. Uskoro će ovdje poteći novac i oni su to njanjušili. Jesi li kopao, Shell?

— Ne, gospodine. Dobro baratam krampom i lopatom, ali nisam kopao.

Pronašli smo otvorenu gostionicu i ušli.

— Možete dobiti pečenje, grah' i krumpir — reče vlasnik i stavi na stol domaći kruh i maslac. Jeli smo u tišini. Na kraju zapitah Cona ono što me već nekoliko dana mučilo.

— Mislite li da oni znadu da ih sljedimo?

— Vjerujem da znadu.

— To znači da nas možda očekuju neprilike?

— Njih moraš uvijek očekivati. Kad počneš lov na ljude, i oni se mogu pretvoriti u lovce. Ovaj je grad surov kao i ova zemlja.

Napolju je lijevala kiša. Ako je trojka u Leadvilleu, postoji mala mogućnost da će po takvu nevremenu napustiti grad. Putevi su uski, klizavi i opasni.

— Najbolji su indijanski putevi — reče Con. — Nema puno ljudi koji ih poznaju. Prolazeći tim putevima Indijanci trguju po cijeloj zemlji, prelazeći stotine milja... poput trgovačkih karavana u srednjem vijeku.

Nikad nisam čuo za trgovačke karavane i nisam bio siguran na što misli spomenuvši srednji vijek. Ali sam šutio i slušao.

— Prije u Minnesoti vade crveni mekani kamen koji se lako reže i gladi. Tu vrstu kamena naći ćeš u svih Indijanaca, u cijeloj zemlji. I školjke također. Ima ih različitih vrsta i iz različitih voda. Neki ljudi godinama proučavaju razne vrste školjaka.

Con Judy, koji je rijetko kad progovorio više od dvije ili tri rečenice, raspričao se o trgovačkim putevima koje su ostavili starodrevni Indijanci.

— Starodrevni Indijanci? Zar mislite na neke drugačije Indijance od ovih današnjih?

— Da. Kao što smo mi potisnuli ove, tako su ovi potisnuli one prije njih. To se tako događa na cijelom svijetu, Shell.

— Znači, Zemljom vladaju najbolji ratnici.

On se nasmije.

— Ne baš tako. Recimo da je ovako: na vrhu obično ostaju oni koji su ot-

porniji, te imaju djelotvorniji način života.

Prije nego što sam mogao bilo što zapitati, Con reče:

— Pođimo na spavanje — i ustane od stola.

— Ne zaboravite da moram pronaći Heseltinea — rekoh ja. — Nadam se da neće otići po ovakvom nevremenu, usto u društvu s djevojkom.

— Vjerojatno su se nekamo zavukli — složi se Con.

Oboje smo krenuli prema vratima. Razmišljao sam o onome što je Con govorio. Pritisnuvši kvaku iznenada se sjetih da sam na susjednu stolu ostavio pušku. Naglo se okrenuvši sudarih se s Conom. Oboje smo zateturali i zamalo pali na pod.

Ali oboje smo čuli pucanj i metak koji je udario iznad nas.

IV

Iza nas ugasilo se jedno svjetlo, zatim drugo; nastao je mrak. Nismo se niti pomakli. Klečao sam na jednom koljenu unutar vrata, dok mi je srce divlje udaralo.

Preplašen? Pa... moram priznati. Treba se priviknuti na to da netko puca u tebe. A taj netko je pucao s namjerom da ubije.

Kid Reese? Doc Sites? Ili možda Heseltine?

— Ne miči se s mjesta, Shell! — upozori me Con.

Da, treba mi vremena da se priučim. Sve moje vježbe revolverom i svi revolverski dvoboji koje sam zamišljao, nisu ništa u usporedbi s ovim. Taj čovjek vani pokušao me ubiti!

Okrenuvši glavu opazio sam da svjetlo s prozora susjedne kuće pada po sredini sobe. Tkogod bi se ovdje našao, postao bi odlična meta.

Sjedili smo nepokretno, a trenuci prolazili. Činilo se neobično dugo. Dlanovi su mi se oznojili i morao sam ih obrisati o hlače.

— Daj mi vremena, Shell. Tko bio da bio, stoji sada na kiši između kuća. Umorit će se prije od nas.

— Spreman sam da ovdje provedem noć — rekoh. — Samo, onaj gospodin tamo prije ko to ne zna.

— Jesu li već pucali u tebe, Shell?

— Ne. Još nikada. Jednom su neki Indijanci napali našu kuću, ali nisu pucali na nikoga posebno. Mislim da je onaj tamo vani bio ličan.

I tako smo čekali. Stol na kome je ležala moja puška bio je blizu, ali sam oklijevao da pođem po nju.

— Otpuži uza zid, pa kroz kuhinjska vrata. Ja ću te štiti — reče Con.

Nakon što sam se domogao puške, stisnuo sam se uz mračan dovratnik i pogledao kroz prozor. Kiša je još uvijek lijevala.

Con je dopuzao iz suprotnog smjera i pridružio mi se.

Čuli smo kako se kuhar uskomešao u mraku i vidjeli odsjaj njegove cigare.

— Zar vi, momci, uvijek donosite nevolje? Ili je to nešto novo?

— Postoje li u kuhinji stražnja vrata?

— Da, tamo prijeko.

Stajali smo nekoliko trenutaka uz vrata i proučavali položaj. S obzirom da se stvar tiče mene, morao bih izići prvi. Izišao sam... i bilo me strah.

Con Judy je išao za mnom. Spustili smo se niz ulicu, zaokrenuli oko nekoliko kuća i krenuli prema staji. Odlučili smo prespavati na sijenu, u blizini neprijatelja koji se vjerojatno krije ovdje negdje.

Kad smo legli, Con upita:

— Još uvijek namjeravaš uhvatiti onu trojicu?

— Moram to učiniti — odgovorio sam. — Baš ne čeznem za tim da mi raznesu glavu, ali moj bi otac sigurno ustrajao.. da je živ. Ni ja ne mogu drugačije.

— Zacijelo su novac već podijelili.

— Možda. Ali što je s djevojkom? Ona svakako ne želi da se novac dijeli. Ona, kao i svaka žena, ne želi da se novac razbacuje.

Mene je u stvari zabrinjavalo nešto drugo. Zveckanje kovanog novca u momemu džepu imalo je očajnički prizvuk i naglo nestajalo. U Leadvilleu se živjelo na velikoj nozi i novac nije dugo trajao. Nisam imao pojma koliko je Con potkožen, ali dovoljno je bilo i

to što je sa mnom podijelio opasnost, ne govoreći o tome da je on sam podnosio teret troškova ishrane obojice.

Ležeći s rukama pod glavom, zureći u mrak i slušajući bubnjanje kiše po krovu, razmišljao sam o položaju u kojem sam se nalazio.

U mnogim krajevima zakon se ne proteže izvan granica gradova. Postoje šerifi koji hvataju razbojнике... ako imaju volje za to. Jim Cook je, po pričanju Cona, nastojao udružiti šerife i upravitelje sudbenih okruga da zajedno krenu protiv bandita.

S druge strane, ja nisam imao nikakvih pravno valjanih dokaza protiv one trojice. Oni su pronašli izgubljenog konja, pa iako su Kid i Doc znali kome pripada, mogli su to zaniijekati, a ja nisam imao nikakva dokaza da konj i novac pripadaju meni.

Radilo se jednostavno o razračunavanju između njih i mene, i ja nisam bio raspoložen da ih pustim s ukradenim novcem.

Nisam čeznuo za tim da me ubiju, a onaj metak u vrata dokazivao je njihove namjere. Znali su da smo im na tragu i bili su spremni.

Razmišljajući o tome, nisam stvorio nikakve zaključke. Naravno da sam se plašio, ali odustati nisam mogao. To nije bilo u mojoj prirodi.

Pitao sam se, zašto je Con Judy pošao sa mnom? Možda me hoće zaštititi kako ne bih izgubio glavu? Ili je pošao sa mnom stoga što je i onako htio napustiti lov na bizone? Ili možda jednostavno ne može otprijeti nepravdu?

Ujutro, nakon što smo ustali, okrenuo sam se njemu.

— Con — rekoh — ja želim taj novac natrag. Nisam osvetoljubiv, ali... moram ga uzeti brzo ili pronaći neki posao. Ostalo mi je malo novaca.

— Kako to zamišljaš da ćeš ga uzeti?

— Jednostavno ću otići do njih i zatražiti ga natrag.

Con nije odgovorio, dok nije navukao čizme. Kad je ustao, nasmije se.

— A ako oni odbiju, što će svakako učiniti, što onda?

— Reći ću svima u gradu što se dogodilo.

— Smijati će ti se. Mislić će da si cmizdravac. U ovoj se zemlji čovjek bori za svoje pravo.

Pripisao sam revolvere i dohvatio pušku.

— Želim sve reći ljudima... da znadu što mislim. Neka saznaju zašto tragam za onom trojicom i što su učinili...

— Vjeruješ li da će ti to pomoći?

— Nisam siguran. Ali ako dođe do pucnjave i ja ubijem jednoga od njih, neka ljudi znadu da nisam običan ubojica.

Con odobravajući klimne glavom.

— To je dobra misao. Ali netko od njih nazvati će te lažljivcem.

— I tada će doći do pucnjave. Jesi li to htio reći?

Spustili smo se oprezno po ljestvama. Nismo baš željeli da nas dočekaju u zasjedi.

— Kad budeš ljudima pričao tu priču — reče Con — savjetujem ti da revolvere držiš spremne. Trebat će ti.

Krenuli smo prema gostionici na doručak.

— Jesi li ikad doživio revolverški dvoboj?

— Ne, gospodine.

— Dakle, ne pokušavaj s brzim izvlačenjem. Budi hladnokrvan, izvuci revolver i odmjeri prvi hitac... možda nećeš imati priliku za drugi.

— Prilično sam brz.

— Zaboravi to. Jesi li brz ili ne, to možeš doznati samo u dvoboju. Ako si se preračunao, mrtav si čovjek. U svakom slučaju, mnogima koji su brzo izvlačili, završio je hitac u prašini. Zato polako, i neka ti prvi hitac bude dobar. Ako protivnik padne ili zatetura, nastavi pucati. Polako... i pažljivo.

Nakon kratke stanke doda:

— Vidio sam ljude koji su ubili protivnika, a bili su pogođeni s pola tuceta metaka. Zapamti, čovjek je mrtav samo u grobu.

Ulica je bila puna ljudi. Po blatnjavu kolniku amo-tamo su pro'azile kočije. Sunce je probilo oblake i obasjalo zgrade.

Na raskršću smo propustili velika terenta kola koja je vuklo nekoliko bikova. Pred restoranom smo skidali blato s cipela, i tada sam krajčkom oka zapazio lepršavi pokret iza prozora pokrivenog zastorom.

— Netko je tamo gore. Prvi prozor iznad trgovine željeznom robom.

— U redu — reče Con. — Uđimo u gostionicu.

Čovjek koji nas je prošle noći služio, bio je i sad u poslu. Otvrduo starac sa čvorugavim rukama, velika pričalica poput svih osamljenih ljudi koje sam poznavao. Dok smo doručkovali, pričao nam je o Leadvilleu.* Grad je nema dugo dobio novo ime. Prije je ovdje bilo više srebra nego olova. Neko se vrijeme nazivao i Zlatnim gradom. Oko godine 1860. neki je Abe Lee ovuda tragao za zlatom.

Grad nije mnogo napredovao sve dok Abe Lee nije naišao na ortaka koji mu je rekao da crveni pijesak sadrži olovo i visoki postotak srebra. Posao je krenuo, razgranao se, grad je procvao. Planine koje ga okružuju, pune su rupa i jama; svi su kopali, svatko je sanjao o bogatu nalazištu.

— Ja vjerojatno neću biti jedan od bogataša koji posjećuju otmjeni restoran Tontine — reče ostarjeli konobar — a niti to želim. Zadovoljan sam s tanjurom govede juhe u Smootheyevoj gostionici, one za pet centi.

Brbljavi stari čovjek završio je svoju priču o gradu. Platili smo doručak i izašli na ulicu. Probijajući se kroz svjetinu naletjesmo na Doca i Kida.

— Zdravo, Kid — viknuh glasno. — Jeste li ti i Doc spremni da mi vratite novac?

Nekoliko je ljudi zastalo radoznalo. Kidovo lice se izduži i on brzim pogledom potraži Doca. Ali Doc je zurio u mene.

— Očemu to govoriš? — promuća Kid.

— Uzeli ste očevog konja zajedno s novcem, a novac pripada nekim siromašnim ljudima u Teksasu. Znali ste da je konj naš. Posuđivao sam ti ga nekoliko puta.

Još se je više ljudi skupilo.

— To nije istina! — reče Kid grubo.

A onda sam izvalio:

— Nazivaš me, znači, lašcem?

Iznenada je opustjelo, i oko nas je nastao prazan prostor.

*Leadville — olovni grad

Kid je ukočeno stajao, bijel u licu. Doc se držao kao da ga se sve to ništa ne tiče.

Nisam ga namjeravao izazvati. Izletjelo je iz mene samo od sebe.

— Nisam te namjeravao uvrijediti — reče Kid i prođe pokraj mene. Pustio sam ga da ode. Doc pođe za njim.

— Doc! — rekoh glasno. — Zahtijevam svoj novac. Hoću da ga sutra u podne donesete u gostionicu Jolly Corrika.

Doc ne dogovori. Odlazio je bez riječi za Kidom. Ljudi su se opet pojavili i jedan nas čovjek pozove, želeći nas počastiti pićem.

— O čemu se zapravo radi? — upita.

Ja mu ispričam.

Čovjek ispruži ruku.

— Ja sam Bill Bush. Sviđa mi se vaš stav. Ako trebate prijatelja, pozovite se na mene.

— Zahvaljujem, gospodine. Ako znate neki posao za par dana, bio bih vam zahvalan. Traganje za tim ljudima ispraznilo mi je džepove.

U tom trenu istupi Con Judy i Bush ga prvi put opazi.

— Zdravo, Con. Nisam te u prvi mah prepoznao. Poznaješ li ovog mladica?

— Da, jašemo zajedno.

Čuo sam već prije govoriti o Billu Bushu. Bio je ortak Silver Dolar Tabora, jednog od najpoznatijih ljudi u gradu, i jednog od povremenih njegovih protivnika.

— Nisam znao da si u ovom kraju, Con.

— Pokušavao sam loviti bizone. Kad sam sreo Shella Tuckera, pošao sam s njim.

— Pa ovdje imaš nekoliko starih prijatelja, Con. Dave May je otvorio trgovinu — mislim da ga poznaješ. Mayer Guggenheim je suvlasnik nekih rudnika.

Bush je ispio čašu.

— Zašto ne objedujete sa mnom, momci? Bilo bi mi drago da se nađemo u »Tontineu«.

— Zahvaljujemo — rekoh brzo — ali ja...

— Vrlo rado — prekine me Con. — Oko sedam!

Vani rekoh Conu:

— Vi znate da nisam odjeven za takvo mjesto. Osim toga, moj otac je uvijek govorio: opruži se koliko si dug.

— Ne brini. Ja želim da dođeš. A što se tiče odijela, nabavit ćemo ga. Kad dobiješ svoj novac, vratit ćeš mi.

Uz Conovu pomoć izabrao sam crno odijelo, nekoliko košulja, donje rublje, kravatu i još neke sitnice. Na Conov nagovor kupio sam i novo jahate odijelo. Nikad u životu nisam imao toliko odijela odjednom.

Krenuli smo u »Clarendon«, koji je uz »Grand« najbolji hotel u gradu. Con Judy je ulazio kao da je njegov vlasnik. Leadville je bio naučen na ljude koji preko noći postaju milijunaši.

Gore u sobi Con pokaže glavom prema kupaonici.

— Najprije ti — reče — Ja moram posjetiti neke ljude.

Dakle, kupanje je bilo odlično. Obrisan i odjeven u crno odijelo djelovao sam zaista kao posve drugi čovjek.

Con se vrati i pogleda me.

— U redu je, Shell — klimne zadovoljno glavom. — Bolje za tebe da ne izlaziš iz sobe; ja ću brzo.

Kad se Con nakon nekog vremena vratio u sobu, bio je odjeven u drugo odijelo i spreman. Pola sata kasnije ušli smo u »Tontine«.

»Tontine« je najotmjenije mjesto koje sam dotad vidio. Sjedio sam nepomično za stolom i slušao razgovor između Cona Judyja i Billa Busha, vlasnika hotela »Clarendon«.

V

Con je pušio crnu kubansku cigaru i govorio o željeznicama, hotelima i bankama. Nisam vjerovao da je to isti čovjek kojeg sam sreo u logoru lovaca na bizone.

Svi su ga pozorno slušali, što me najviše iznenadilo. Vidjelo se je da je važna osoba. Za vrijeme večere nekoliko je ljudi pristupalo stolu i razgovaralo s njim.

Otac mi je često govorio da nikad ne možeš biti siguran koga ćeš sresti uz logorsku vatru, u kolibi ili u salunu. Ljudi poprime boju zemlje u kojoj žive, način govora i odijevanja, običaje i navike.

Iz razgovora sam razabrao da je Con inženjer, da se bavio rudnicima, željeznicama i parnim brodovima i stekao bogatstvo.

— Trebao bi se prihvatiti građenja ceste, Con — reče Bush. — Ko'orado je bogat rudama i prometnice su nam potrebne da te rude izvučemo. Najbolji su rudnici na visoravnima, a tamo vode samo obični putevi.

Bush pođe da pozdravi neke prijatelje. Ljudi su se zaustavljali kraj stola i raspiivali o pucnjavi. Neki su mislili da je Con bio meta nepoznatog strijelca iz mraka, ali im je Con ispričao cijeli slučaj da ne bi bilo zabune.

Kad smo ostali sami, Con reče:

— Shell, uvijek ćeš naći vremena za borbu. Tajna je u tome da nikad ne izazivaš neprilike.

— Hoćeš li time reći kako bi bilo dobro da odustanemo od Reesea i ostalih?

— Nisam to rekao. Oni su ti stvorili neprilike. Novac je tvoj i to moraš srediti onako kako si zamislio. A ja sam te ovamo doveo iz nekoliko razloga. Prvo, jer smo prijatelji i tvoje mi je društvo ugodno. Drugo, želim da te poštovani građani ovog grada upoznaju, u slučaju da kasnije budeš imao neprilika. Treće, vrijeme je da upoznaš i drugu stranu života.

Con se na trenutak prekine, otprije gutljaj kave i nastavi:

— Uvijek će postojati Reesei i Heseltinei za koje će dječaci vjerovati da su junaci. Oni se kočopere i prave buku, ali to su samo kojoti koji laju na začelju stada. I zapamti, kojoti nikamo ne stižu, ali stiže stado, zajedno s ljudima koji ga vode.

To što je rekao, zvučalo je prilično razumno, ali me je boljelo. Nije mi bila draga spoznaja da nisam bogzna kako uspio, ali istini za volju, čovjek poput Reesea bio bi ovdje potpuno beznačajan.

— Revolveri ovdje ne dolaze u obzir — nastavi Con. — Um, djelotvornost, spo-

sobnost da se započne i završi posao, to je ono što ovdje vrijedi.

On zaokruži rukom po dvorani.

— Neki od njih će uspjeti, neki će propasti, ali svi pokušavaju. Praviti će pogreške... one se uvijek prave kad se kreće brzo, ali će ispuniti svoj dio obaveze. Kad čovjek otvara mlin, rudnik ili željeznicu, on to ne čini samo za se, već otvara put drugima koje neće nikad upoznati ili vidjeti.

— To je u redu, Con, ali ja moram vratiti moj novac. Hoće li mi ti ljudi pomoći?

Con se nasmiješi.

— Ne. Svatko jaše svoga konja, Shell, ti to dobro znaš. Oni ti neće pomoći, jer je to tvoja stvar, ali će promatrati da vide kako to radiš i to će zapamtiti. I još nešto. Ako to uradiš otvoreno i pošteno, imat ćeš ih sve uza se kad se pucnjava završi... a to je vrlo važno. Oni znaju sada sve o tebi, znadu tvoju priču i znadu što ćeš učiniti. Htio bih da upoznaš još jednog čovjeka — doda Con. — Ne dolazi često ovamo, ali noćas je ovdje. Prije nekoliko godina pomogao sam mu u nekoj gužvi.

Nađ stol se nagne ogroman čovjek sa crveno obrubljenim očima i neobrijanim licem. Košulja i prsluk bili su mu umrljani hranom. Nosio je revolver i značku.

— Mart Duggan... Shell Tucker!

Zurio je u mene tvrdim pogledom i ja sam se osjećao nelagodno.

— Halo — reče kratko. — Čuo sam o tebi. Pohvataj svu trojicu ako želiš... s moje strane neće biti zapreka.

Pogleda prema Conu i na licu mu se pojavi osmijeh.

— Drago mi je što te vidim, Judy. Ako je ovaj momak tvoj prijatelj, onda je i moj.

Naglo se okrene, prođe preko sobe i izađe.

— Mart Duggan je zakon u Leadvilleu — reče Con. — Barem za sada. A on je isto toliko sposoban za prijatelja kao što bi to bio medvjed s bolesnim zubom. Ustrijelit će čovjeka čim ga pogleda. Dojmljuje se kao da se ne plaši ničega na svijetu.

— Ni on mi neće pomoći?

— Ne. Ali od sada pa nadalje neće se miješati u tvoje stvari.

Ustao sam od stola. Činilo se da napokon moram ipak nešto poduzeti.

— Vraćam se u hotel — rekoš odlučno. — Promijenit ću odijelo i onda idem u lov... dok ih ne nađem.

Con Judy također ustane.

— Zajedno ćemo u lov. Ne bih volio da se sam sretnoš s trojicom.

VI

U Ulici State — kockarnice i sumnjive dame. Obišli smo sve lokale — »Little Casino«, »Odeon«, »Bonton« i »Pioneer«. Naletjeli smo na Minnie Purdy i Sally Purple, vodeće mjesne dame, sreli smo Soapy Smotha i Scottyja s razbijenim nosom, vrlo poznatog u gradu, ali Reeseu, Sitesu i Heseltineu ni traga ni glasa.

U lokalu »Madame Vestal« zauzeli smo stol odakle smo mogli promatrati ples. Kad je vlasnica opazila Cona, približi se našem stolu.

— Kako si, Con? Hoćeš li duže ostati u gradu?

— Ovisi, Belle. Sjedni k nama.

Ona sjedne i okrene se meni.

— Ti si vjerojatno Shell Tucker. Čula sam o tebi.

— O meni?

— Sad već svi u gradu znadu za tebe — umiješa se Con. — Kad si na tragu lopovima, priča se brzo širi... naročito ovdje u Ulici State.

— Bob Heseltine je opak čovjek, Tucker — reče Belle. — Na vašem bih mjestu zaboravila na njega.

Na trenutak sam je pogledao, zatim sam rekao:

— Zahvaljujem, gospođo, ali ja to moram učiniti.

Promatrala me sa zanimanjem.

Svidate mi se, Tuckeru, a u Conu imate dobrog prijatelja. Reći ću vam još i ovo: Ruby Shaw je uvijek bila prijateljski naklonjena prema Minnie Purdy.

— Zahvaljujem, gospođo — odgovorih uz laki naklon glave. Ona ustane i pozdravi se sa Conom.

Con ju je pratio zamišljenim pogledom.

— Čudnovata je to žena, Shell. Ovdje je zovu Madame Vestal, ali je bila vrlo važna ličnost za vrijeme rata.

— Ona?

— Da, zvala se Belle Siddons, bila je poznata špijunka i vrlo hrabra.

Sjetio sam se da je moj otac znao mnoge priče o njoj. Sad sam i ja gledao s divljenjem za njom. Zadnjih dana upoznao sam različite ljude, kakve nikada prije nisam sretao. Belle Siddons ili Madame Vestal, kako god se zvala, zaista mi je pomogla.

Minnie Purdy bi vjerojatno mogla znati gdje je Ruby Shaw — djevojka koja je u društvu s Bobom Heseltineom — a gdje je Ruby, tamo je i Bob. To je prvi trag koji nešto vrijeđi.

Ne bježe, mislio sam, toliko zbog mene koliko zbog jednog šireg osjećaja bojazni. Ne žele se suočiti s istinom, a i zabrinuti su, jer me Con Judy upoznao s važnim i moćnim ličnostima u gradu koje već znadu cijelu priču.

Vratili smo se u »Clarendon« i tu se dogodilo ono što se događa svakom čovjeku koji drži oči u uši otvorene.

U predsoblju hotela, zadimljenom od cigara, bilo je pet-šest ljudi. Jedan od njih sjedio je na malom kožnom otomanu, pušio cigaru i čitao novine. Ostali su razgovarali.

Con Judy je otišao gore u svoju sobu po neke papire, a ja sam lunjao po prostoriji. Iznenada iz blagovaonice izide djevojka i prođe kroz predvorje. Bila je nekoliko godina starija od mene, plavokosa i vrlo lijepa.

Čovjek koji je čitao novine, naglo ustane i reče:

— Rubby Shaw! Drago mi je što te vidim ovdje! Posljednji put smo se sreli u Fort Worthu.

Razgovarali su nekoliko minuta, a zatim djevojka izide.

Rubby Shaw...

Trebao sam samo trenutak da stignem do vrata. Ona je već bila zamašla niz ulicu i stigla gotovo do ugla.

Ni jednom se nije okrenula. Ali kad sam se ja obazreo, opazio sam na vratima hotela čovjeka koji je razgovarao s njom — kako sada gleda za nama.

Slijedio sam je kroz tri bloka zgrada, napredujući pozorno od vrata do vrata, i kad je skrenula za ugao, bio sam već nekoliko koraka iza nje. Zastao sam na uglu i sakrio se u sjenu zgrade.

Zaustavila se pred nekom kućom, pogledala gore-dolje niz ulicu i ušla.

Kuća je imala dva kata i balkon na pročelju, usto mnogo prozora. Vrata na koja je djevojka ušla, vodila su vjerojatno na prvi kat. Oklijevao sam... pa ipak, morao sam nešto poduzeti.

Krenuo sam što sam mogao tiše nogostupom do vrata i otvorio ih lijevom rukom. Unutra je vladao mrak.

Tren zatim bio sam u uskom pred-soblju. Lijeva vrata najvjerojatnije su vodila u podrum, a drvene stube do soba na drugom katu.

Idući polako duž predsoblja, naišao sam na još jedna vrata, koja bi bila gotovo nevidljiva da nije porculanske kvake što se bjelasa u mraku. Lijevo bijaše središnji stup stubišta. Stavio sam ruku na ogradu i zaobišao stup.

Stao sam čizmom na nešto... vjerojatno blato otpalo s djevojčinih cipela. Na rubu prve stube ostrugah ga sa čizme, jer blato u hodu pravi buku. Onda sam se počeo penjati.

Popeo sam se samo dvije stube, kad se vrata iza mene otvore. Naglo sam se okrenuo i sagnuo, izvukavši revolver u istom djeliću sekunde kad je kroz vrata bljesnula vatra. Zaglušnu grmljavinu još više pojačашe dva pucnja iz mog pištolja.

Nastala je nagla tišina. Ostao sam tako nekoliko trenutaka u sagnutom položaju. Struganje čizme spasilo mi je život, jer je skriveni protivnik računao moje korake i vjerovao da se nalazim stubu više. Promašio je za dvadesetak centimetara.

Potrčao sam uza stubište, grabeći po dvije. Vrata sobe bila su odškrinuta; unutra je bilo polumračno. Udario sam ramenima o vrata i treskom ih otvorio; netko je s druge strane pao na pod.

U slabom svjetlu opazio sam krevet pokriven sivim pokrivačem i noćni ormarić sa zemljanim vrčem. Zakoračivši unatrag uperio sam revolver u

čovjeka na podu i rekao tihim glasom:

— Ustanite polako i zapalite još jedno svjetlo. Dosta dobro vas vidim da mogu pucati, a baš sam sada ubio jednog čovjeka.

Je li to točno ili ne, nisam znao.

— Ne pucajte! Zaboga, ne pucajte!

Čovjek polako ustane, strugne šibicom i upali kerosensku svjetiljku. Zatim se okrene... bio mi je potpuno nepoznat.

— Gospodine — rekoh brzo — nemam pravo da tako provaljujem, ali u potjeri sam za Bobom Heseltineom i njegovim društvom.

— Otišli su. Helestine, njegova djevojka i još jedan. Treći je čekao na vas.

— Kako znate?

— Čuo sam kad su govorili. — Glasom pokaže prema zidu. — Danas više ne grade debele zidove. Čuo sam razgovor, ali nisam znao o čemu se radi. Vidio sam djevojku kad je došla. Otišla je zajedno s još dvojicom.

— Kako?

Neznamac pokaže prstom na balkon.

— S ovog balkona se vrlo lako može te spustiti na onaj drugi, a odande vode stube nadolje.

Uzeo sam svjetiljku i sišao niz stubište. Čuo sam glasove ljudi koji dolaze ulicom.

U podnožju stubišta ležao je nepokretan čovjek — nije bio mrtav. Pogodila su ga, doduše, dva metka, ali je ostao živ i zurio u mene.

— Doc — rekoh glasno, držeći još uvijek revolver u ruci — želim svoj novac.

— Oni... oni su ga uzeli.

— A ti ne posjeduješ ništa od tog novca? — Odbacih nogom njegov revolver i sagnuh se.

U taj mah se otvore vrata i uđe Duggan. Iza njega pojavi se Con Judy.

— Mislim da ovaj čovjek ima uza se dio mog novca — rekoh.

— Oduzmi mu ga — reče Duggan. Gledajući u Doc Sitesa, doda: — Pucao si sjajno, mladiću.

Nisam odgovorio. Otkopčavši Sitesov kaput opazio sam odeblji novčani pojas i oduzeo ga. Sites je ležao mirno, zureći u mene.

— Pomozi mi — reče promuklo. — Umirem.

— Moj je otac umro zbog tebe i ostalih — rekoh.

Duggan je preuzeo situaciju u svoje ruke. Postalo mu je sve jasno kad je ispitao položaj Doc Sitesa i mjesto gdje su meci udarili u stube.

Covjek, u čiju sam sobu bio provalio, sišao je niz stubište namještajući naramenice.

— Sve je točno što ovaj mladić kaže — reče. — Baš sam se spremao u krevet, kad sam iznenada začuo komešanje i vidio neke muškarce i djevojku kako odlaze preko balkona. Netko je u mraku sišao niza stube, a potom sam čuo kako su se na dnu stubišta zatvorila vrata. To je vjerojatno bio taj što leži na podu. Zatim je ušao ovaj mladić, oprezno napredujući. Otvorio sam vrata da provirim i opet ih zatvorio. Nakon pucnjave ponovno sam ih otvorio.

U uskom predsoblju osjećao se miris baruta. Sites je još uvijek zurio u nas.

— Zar ćete me pustiti da umrem?

— Zaslužio si — reče Duggan — ali ipak ću se pobrinuti da te previju.

Pokazao sam mu pojas s novcem.

— Uzet ću ovo. To je dio mog novca.

Duggan slegne ramenima.

— Imaš sreće što si našao barem dio. Na tvom mjestu pošao bih u potjeru za ostalima.

U hotelu sam prebrojio novac. Stotinu zlatnika — stodvadeset zlatnih dolara, ali to je samo manji dio.

— Ili još nisu uspjeli podijeliti novac — rekoh — ili jesu, pa je Doc veći dio potrošio.

— Pretražimo sobu prije nego to netko drugi učini — reče Con zamišljeno.

— Con — rekoh sa sumnjom u glasu — ne vjerujem da ćemo ga naći.

— Polako počinješ shvaćati, Shellu — nasmije se Con. — Misliš li da su ponijeli novac sa sobom?

— Pa, razmisli sam. Koliko ih ja poznajem, u stanju su krasti jedan drugome, kao što su ukrali od mene i mog oca. Doc je ostao čekati u zasjedi na mene. Ostali su bili uvjereni da će me udesiti, ali u slučaju da mu ne uspije...

— A da je uspio... i otkrio nakon toga da je novac nestao?

— Oni bi mu ga vratili. Doc se ne bi usudio Heseltineu nazvati lašcem. Rekli bi da su novac čuvali za njega.

— Pa što ćeš učiniti?

Slegnuo sam ramenima.

— Spavati. Ujutro ću poslati novac u Teksas, susjedima. Zadržat ću dvije stotine dolara kao svoj udio u prodaji stoke. Od tog ću novca živjeti dok ne završim traganje.

Prije spavanja napisao sam pismo Elyju I. Bartonu, našem susjedu, koji nam je bio povjerio dio svoje stoke.

Oko podne slijedećeg dana cijeli je Leadville već znao o pucnjavi. Doc Sites je bio živ, a nadao sam se da će živ i ostati. Nisam imao nikakvih osvetničkih namjera, usprkos činjenice da me je čekao u zasjedi.

O Heseltineu i Reeseu nije se čulo ništa. Vjerojatno su nestali iz grada. Con je imao posla, pa sam ja lunjao naokolo, neprestano na oprezu i s otkočenim pištoljem.

Con me upozorio:

— Pusti ih neka se sakriju. Ruby to neće prihvatiti, ja to znam. Novac ne vrijedi ako se ne može trošiti, a njoj će dosaditi da se neprestano krije s dva nervozna bandita.

— Ne razumijem zašto su tako preplašeni? — upitah Cona. — Heseltine zasigurno bolje rukuje revolverom, a ni Reese nije mačji kašalj, inače ne bi bio u njegovu društvu.

Con slegne ramenima.

— U Teksasu su te poznavali samo kao golobradog momka. Kad su oteli vaš novac, još uvijek nisi bio bogzna što. Promijenili su mišljenje onog trenutka kad si pošao za njima u potjeru. To ih je zabrinulo, jer si pokazao da se ne bojiš susreta s njima. Oni vjerojatno ne slute tko sam ja, ali znadu da ti više nisi sam. Usprkos svim pričama koje si čuo o revolverašima, oni se uglavnom drže svog djelokruga i izbjegavaju ljude na drugoj strani grada. Kad si došao u Leadville, izgledalo je da imaš jake veze i to ih je zabrinulo. Možeš se kladiti da su čuli sva govorkanja; znadu u kakvom si odnosu sa šerifom Dugganom, povjerali su da poznaješ mnoge poslovne

judu u gradu. Više nisi golobradi momak.

Sve je to možda istina, ali sam ipak bio zabrinut zbog novca. Ako se oni dohvate ceste, možda ih više nikad neću stići. U svakom slučaju, i ovaj je grad djelovao razdražljivo na mene.

Odrastao sam tamo gdje pušu vjetrovi i gdje se travnate visoravni spajaju s nebom. Mi sam naučen na miris logorske vatre i na tvrdoću sedla. Odijelo kupljeno u trgovini i izabrana hrana u restoranima nisu me mogli odvignuti od toga.

Ne rekavši ništa, opskrbio sam se hranom za put i kupio dvije stotine metaka za pušku i revolver.

— Zar ćete ratovati? — začudi se trgovac.

— Znaite, gospodine — odgovorio sam — ta je banda otela novac mog oca i mojih susjeda. Ti su se ljudi dobro oznojili. Tjerali su stoku po kiši i suncu, trpjeli prašinu, vrućinu i žed i čuvali stoku za vrijeme oluja. Prema tome, ako mora biti rata, rata će biti.

— Mladiću — reče on — ovaj revolver što ga носиš već je prilično otrcan. Sviđa mi se tvoja odlučnost, zato uzmi ovoga ovdje i neka te dobro posluži.

— Ali ja nemam novaca.

— Znam. Kad dobiješ novac, svrati do mene i plati; ako ne dobiješ, zaboravi. Ne bih želio da protiv Boba Heseltinea kreneš s otrcanim pištoljem.

— Hvala — bilo je sve što sam mogao reći.

Taj mi je revolver ležao u ruci, kako se to kaže. Bio je odlično uravnotežen.

— To je fini komad oružja — primijetih sa zadovoljstvom. — Je li vaš?

— Ne, pripadao je mome bratu. On je bio dobar čovjek, ali onog jutra kad je ubijen, nije ga nosio.

— Što se dogodilo?

— Prije dosta dugo vremena postojao je neki nesporazum između njega i jednog čovjeka. Sreli su se na ulici tog jutra i moj brat je ubijen. Pokopali smo ga prije dvije godine.

— Žao mi je.

— Brat je znao da ga taj čovjek neprestano slijedi. Tako je kupio taj revolver i vrlo često ga nosio. Tog je jutra obećao našem nećaku da će mu

odnijeti njegov revolver na popravak, pa nije ponio svoj. Nije uopće bilo predviđeno da Heseltine bude u gradu.

— Heseltine?

— Bob Heseltine ga je ubio. Moj bi brat vjerojatno nadigrao Heseltinea, jer je zaista bio odličan u baratanju s revolverom, ali nije imao prilike. Revolver što vam ga dajem, bio je namijenjen Heseltineu.

Izišao sam iz trgovine na ulicu obasjanu jutarnjim suncem. Puhao je prohladan vjetar, ali je u zavjetrini bilo toplo. Revolver je mirovao u korici... revolver, kupljen s namjerom da ubije.

Iznad vrhova udaljenih planina skupljali su se oblaci, ali je sunce još uvijek sjalo. Pogledao sam niz ulicu. Morat ću biti vrlo oprezan ako ne želim neočekivano naletjeti na zasjedu.

Kad sam bio nekoliko koraka od hotela »Clarenton«, pristupi mi čovjek u kratkom ovčjem kožuhu, sa crnim šeširrom.

— Shell Tucker? — upita.

— Da.

Imao je usko lice i lukave oči, a njegov izgled mi se nije sviđao. On se nasmiješi.

— Čuo sam o tebi i onoj pucnjava. I o momcima koji su nestali s tvojim novcem. To je bilo ružno od njih.

— Da.

— Sad su pobjegli, onaj Reese i Heseltine. Preplašili su se tebe.

Sjetio sam se hladnog pogleda Heseltineovih očiju i naježio se. Ne, mene se on nije bojavao.

Stranac pogleda niz ulicu i priđe korak bliže.

— Znam gdje se nalaze.

— Zaista?

— U kolibi na drugoj strani Independence Passa. U blizini ima vode. Pomislio sam, možda želiš znati.

— Hvala.

Cona Judyja nije bilo u sobi, a nije se nalazio ni u baru. Postao sam nemiran i nisam želio čekanjem gubiti vrijeme. Oni su u Passu... Pretpostavimo da napuste kolibu? Koliko će mi dugo trebati dok ih opet pronađem?

U sobi sam napisao poruku za Cona, uzeo svoju pušku, bisage i gunj, i išao.

Moj se konj nalazio u staji i strignuo je ušima kad sam mu nabacio sedlo. Zurilo mi se i cijelo sam vrijeme mislio, jesu li još uvijek u ovoj kolibi. Con Judy ima svog posla u gradu, a ovo je moj posao. Pa nisam dijete da me Con čuva!

Sagnuvši glavu projahao sam kroz široka vrata i skrenuo konja na put. Pogledao sam unatrag. Na nogostupu je stajao čovjek u ovčjem kožuhu i gledao za mnom... čovjek koji mi je rekao gdje se krije Heseltine.

Spustila se kiša i morao sam navući kabanicu. Put je postao sklizak. Skrenuo sam na travu. Usprkos kiši ostali su kakvi-takvi tragovi. Najvidljiviji su bili tragovi usamljena jahača koji vode prema Leadvilleu.

Nakon dva sata jahanja i posljednje kolibe ostale su iza mene. Uskoro će se smračiti, pomislih, ali sam svejedno nastavio. Vrijeme je prolazilo. Najednom sam ugledao tanak trak dima iz nevisoka dimnjaka.

Put je zavijao i otkrivao kolibu odakle se uzdizao dim. Osjećao sam umor nakon višesatna jahanja. Za jedan sat će se smračiti i koliba je pružala nadu toplog obroka i domora.

Jahač, čije sam tragove vidio na putu, također se bio zaustavio ovdje. Tragovi njegovog konja jasno su se vidjeli u blatu.

Čovjek u ovčjem kožuhu! Stao je kod ove kolibe. U grad je, vjerojatno, stigao nekoliko trenutaka prije nego je razgovarao sa mnom. Zašto bi čovjek dojahao u grad i obavijestio me gdje se krije Heseltine? Kako je mogao znati da sam u potjeri za njima?

Zurio sam u kolibu! Ništa se nije micalo u njoj, osim dima koji se polako uzdizao. Tragovi čovjeka i konja! Iznenada sam osjetio da treba bježati s tog mjesta.

Bio sam sjahao s konja u namjeri da otvorim vrata ograde, ali sam se iznenada okrenuo i uhvativši čvrsto uzde stavio nogu u stremen.

U taj mah večernju tišinu razbije prasak pucnjeva. Nešto me pogodilo i ja sam zateturio, oslonivši se napola na konja. Ponovno me nešto udarilo, ali je moja noga skliznula u stremen. Nagli šok konja ubacio me u sedlo.

Gotovo polegnuvši u sedlu tjerao sam konja natrag na put, što dalje od kolibe. Još je nekoliko pucnjeva odjeknulo iza mene. Konj je poda mnom posrnuo, uspravio se i nastavio galopirati između drveća. Začuo sam iza sebe povike i topot kopita. Iznenada opazih guduru u stijenu ispod sebe, i zaustavljajući konja, skliznuh iz sedla. Uradivši to, istrgnuoh gunj sa sedla, dohvativh vinečsterku i potjeravši konja dlanom ruke, okrenuh se i nestadoh u guduri. Dolje sam silazio uz kotrljanje kamenja, čuo sam topot kopita mog konja koji se udaljavao.

Nakon silazanja po rubu gudure zaustavio sam se na dnu strmog obronka sipine, okruženog topolama. Kroz drveće opazio sam stijenu kanjona što se strmo spušta nadolje. Osluškiavao sam. Hoće li se spustiti zamnom? Sčućurio sam se, skriven deblima drveća što su ležala naokolo i gustim grmljem između topola.

Neko se vrijeme čulo samo padanje kiše kroz lišće. Zatim, podalje od obronka neki pokret i neki glas:

— Ipak je pogođen!

Tek sam tada shvatio da sam ranjen. Nisam osjećao bol, samo zaprepaštenost da sam pogođen... jednom ili dva puta? U meni se najednom probudi divlja želja da izbjegnem smrt.

— Ovdje ima tragova krvi — začuo se Reeseov glas.

— U redu. — Bio je to Bob Heseltine, a njegov je glas zvučao hladno. — Znači, pogodili smo ga. Ali to ne znači da je mrtav.

— Zar ćeš poći za njim? — usprotivio se Reese.

— Nije potrebno — odgovori Heseltine. — Kanjon je zatvoren i otvara se baš ispred same kolibe. Mi ćemo jednostavno sjesti i čekati da izađe iz kanjona ili tamo umre. Nema drugog izlaza.

Njihovi su se glasovi udaljavali. Ja sam i dalje čekao. Bio sam prilično preplašen. Nisam želio umrijeti, a moglo se dogoditi da umrem baš ovdje.

Bio sam ranjen u nogu, u gornji dio bedra, na mjestu gdje se nalaze korice. Nogavica hlača bila je natopljena krvlju.

Nožem sam odrezao rukav košulje i složio ga u oblog kojeg pritisnuh na ranu da zaustavim krvarenje. Oblog sam vezao konopcem kojim je bio privezan gunj.

Podigao sam se s pomoću puške koja mi je služila kao štaka. Prva mi je briga bila moj konj... moram se domoći konja.

Sepajući bolno, a zatim puzeći, popeo sam se na vrh obronka odakle sam mogao opaziti svog konja. Ležao je na dnu provalije, mrtav.

Tako sam se našao bez konja, u zatvorenu kanjonu bez izlaza. Sepajući između topola, razgledavao sam okoliš. Položaj nije bio nimalo ružičast.

Nitko nije znao gdje se nalazim, pa prema tome nisam mogao očekivati pomoć. Dolje, na jedinom izlazu iz kanjona, dvojica su koja smatraju kako bi bilo bolje da sam mrtav — dva muškarca i jedna žena. Samo, ja se nisam slagao s njima. Odlučio sam izići odavde i to čitave kože. Počeo me hvatati bijes... pravi bijes.

Izgubio sam nešto krvi — oni su to zamijetili. Ali nisu znali koliko sam teško ranjen. Ni ja nisam znao, samo, rana nije izgledala dobro.

Dvije sam stvari morao najhitnije uraditi: pronaći jednu rupu i tako sakriven vidjeti koliko teško sam ranjem, a zatim otići iz kanjona na bilo kakav način. Jednom napolju, moram nabaviti konja, vratiti se u Leadville i ostati tamo dok opet ne budem sposoban jahati.

Ispod mjesta gdje je ležao moj konj, ugledao sam otvor u grmlju. Možda je tamo postavljena stupica, a možda je tamo staza — staza koja uvijek vodi nekamo. Puzeći, probijao sam se niz obronak, kroz grmlje i stabla topola.

Bio je to običan puteljak, prilično star. Nije bilo svježih tragova; put nije upotrebljavan prilično dugo. Krenuo sam tim puteljkom, jer sam osjećao žeđ, a voda se nalazila na dnu kanjona.

Počela je opet padati kiša, ali me to nije zaustavilo. Morao sam naći štošta gdje bih mogao zapaliti vatru i pobrinuti se za ranu.

Povremeno sam razmišljao o drugom udarcu. Jesam li i drugi put pogo-

đen? Nisam znao... ali nije bilo vremena za zabrinutost. Jedino što sada moram raditi jest da puzim.

Kad sam stigao na dno kanjona, oko mene je bilo mračno, mokro i blatnjavo. Nigdje svjetla, samo kiša.

VII

Siječnula je munja i u brdima je odjeknula grmljavina. Odsjaj munje odrazio se na mokrom stijenju i na mokroj travi blizu mog lica. Nastavio sam puziti.

Teglio sam za sobom smotani gunj, privezan konopcem, kroz koji sam provukao pušku, očiti dokaz da sam još pri svijesti i razumu.

Kad sam naposljetku stigao do vode, zaronio sam glavom u nju i pio... pio. Osjećao sam se kao isušen iznutra — vjerojatno zbog gubitka krvi.

Pronašao sam stablo s prilično velikom krošnjom, vjerojatno nedavno palo jer je još bilo svježe. Uspio sam odsjeći nekoliko grana kako bih našao mjesto za sebe. Uvukao sam se dublje u krošnju, razastro gunj i legao onako blatnjav i mokr.

U noći sam se dva puta budio, jednom od boli u nozi, drugi put od hladnoće. Osjećao sam se bolesnim i vrlo umornim, i kad je napokon svanulo sivo jutro s niskim oblacima i kišom, probudio sam se s osušenim ustima, glava me je boljela i osjećao sam slabost i vrtoglavicu. Ali znao sam da moram dalje.

Glavinjajući, krenuo sam uz obronak prema mjestu gdje leži moj konj. Skriven iza jednog drva, slušao sam kišu i pažljivo razgledavao okolicu. Kad sam bio potpuno siguran da u blizini nema nikog, prišao sam sedlu. S mukom sam skinuo bisage, prebacio ih nekako preko ramena i pošao uz kanjon.

Rekli su da je kanjon zatvoren. Možda. Jedna je stvar sigurna: nisam se namjeravao spustiti u kanjon i dati im priliku da me gađaju. Koliko se sjećam, oko kolibe nije bilo nikakva

zaklona... morao bih, dakle, izbiti ravno na čistinu pred cijevi njihovih revolvera i pušaka, iz kojih bi me jednostavno gađali sjedeći kraj prozora tople sobe u kolibi.

U bisagama je bilo nešto hrane. Naslonio sam se na drvo, jer mi je zbog noge bilo teško sjesti. Pojeo sam nešto mesa i komad dvopeka i krenuo dalje.

U glavi mi je udaralo. Nakon nekoliko stotina koraka morao sam ipak sjesti. Srušio sam se na neko deblo i ostao tamo teško dišući. Celo mi je bilo vruće a pred očima mi se maglilo. Ponovno sam krenuo, glavinjajući između stabala, preko skliskog kamennja, penjući se sve više.

Kanjon se iznenada sužavao. Gledajući prema grebenu kanjona, zapazio sam neobičnu sliku. Ovuda je svom snagom prohujala oluja i žestina vjetrova oborila na stotine stabala koja ostadoše ležati uzduž i poprijeko kanjona. Poneka su stabla ostala uspravna, a između njih rasla nova. Mjesto je djelovalo poput ružnog sna, ali me je osnažilo nadom. Možda je ovdje izlaz iz kanjona. A možda sam među oborenim stablima mogao naći zaklon, dok ne smislim što ću i kako ću. Ušao sam u kanjon sa živom željom da pobjegnem i da se sakrijem.

Bilo je tiho i sjenovito. Jedini zvuk bijaše šum kiše i povremeno šuškanje vjetrova kroz granje. Ponekad bih se spotakao i pao. Ruke su mi bile izgrebene, a puška zapinjala o granje, pa sam glavinjao. Ipak sam se nekako kretao, jer je volja u meni bila jača. Činilo mi se da idem cijelu vječnost. Bio sam iznemogao, pa sam sve češće ostajao ležati na mokroj travi... ali sam uvijek iznova počinjao puziti. Rana se otvorila, boljela me i krvarila.

Boreći se s vrtoglavicom i bolovima u nozi, kretao sam se od stabla do stabla. Htio sam odustati... leći u travu i zakopiti oči... ostati tako.

Izenada sam izbio na vrh. Izišao sam iz šume stabala i našao se na čistini obasjanoj suncem. Stajao sam i upijao njegovu toplinu, dok mi se oči nisu navikle na svjetlost i na sliku pred sobom. Dimnjak. Dimnjak od kamena... pravog kamena. A gdje je

dimnjak, mora postojati i kuća ili koliba... i ljudi.

Pazeći da ne padnem, pošao sam vrlo oprezno naprijed i stao iza jedne topole.

Dimnjak je pripadao maloj kolibi. Nije bilo znaka života, ali je dvorište bilo pokriveno svježim konjskim izmetinama. Pokraj kolibe nalazili su se koral i otvoreni štagalj.

Idući polako, sa spremnom puškom u ruci, približio sam se pročelju. Nikakvih tragova. Staza je vodila od kolibe prema šumi.

Pod pritiskom ruke vrata su se lagano otvorila. Unutrašnjost kolibe bila je besprijeckorno čista. Uredno načinjen krevet, na ognjištu vatra, pod od dasaka oriban... prilično neobično za planine.

Konjski pokrivač prekrivao je ulaz u drugu sobu. Gurnuvši ga u stranu, ušao sam u drugu spavaonicu opskrbljenu zastorima. U ormaru od grubo izdjelana drva visilo je nekoliko ženskih odjevnih predmeta.

Odložio sam pušku i pokrivač na klupu, zapalio vatru i pristavio lonac s vodom.

Skinuo sam kabanicu i opasač s mecima i revolverima. Tek sam tada ustanovio što se dogodilo.

Drugi je metak očito pogodio opasač, a pri tom su se rasprsnula najmanje dva naboja. Rasprsnuce me sa strane ranilo, ali je košulja zaustavila krvarenje. Oko rane bijaše nekoliko komadića metala zabodenih u meso. Da su prošli kroz ranu, bio bih u gadnom položaju.

Komadićem bijele krpe koju sam našao u sobi i namočio je, navlažio sam krajeve rane i polako povadio krhotine. Kako je rana bila zagnojena, krhotine su lako izlazile.

Ranu sam oprao s vrućom vodom. U sobi je bilo pretoplo i osjećao sam vrtoglavicu. Jedva sam pronašao bocu terpentina. Pomiješavši ga s vrućom vodom, prelio sam ranu tom mješavinom. Od bolova sam se dobro oznojio, ali sam sada bio siguran da neće doći do trovanja. Pronašao sam još jednu čistu krpu, stavio je na ranu i čvrsto je privezao.

U jednoj limenoj kutiji bilo je nešto čaja. Prelio sam ga vrućom vodom i

halapljivo iskapio. Zatim sam položio pušku pokraj kreveta, revolver nadohvat ruke i legao.

VIII

Probudila me hladnoća. Ležao sam nepokriven, tresući se. U sobi je bilo mračno; kiša je bubnjala po krovu. Vatra se ugasila. Napolju bljesnu munja i osvijetli sobu. Sam u nepoznatom kraju, bolestan... bolesniji nego što sam ikada bio.

Zaglavinjah prema ognjištu, dohvativši žarač i bacivši rukovet slame s poda među ugalj, podjarih vatru koja brzo planu. S velikim sam naporom dodao vatri nekoliko cjepanica.

A onda sam ugledao izuvač za čizme. Uspio sam skinuti jednu, zatim i drugu. Otetirao sam do kreveta i uvukao se pod pokrivače. Slušao sam vjetar koji šiba grane i kišu što ukoso udara o prozore. Koliko će dugo trajati ta noć?

Opet sam zaspao. Jednom sam se u noći probudio i dodao drva na vatru. Zaliha je bila vrlo mala i uskoro će nestati.

Kad sam se probudio, bio je dan. Kiša je prestala a vjetar se stišao. U kolibi je vladala tišina. Bio sam preslab da se pokrenem. Rana je opet bila prokrvarila.

Ustao sam i ponovo zaglavinjah. Bez vatre svakako ne bih preživio još jednu noć. Dodao sam na nju zadnje dvije cjepanice i ispio nešto čaja. S naporom sam se vratio do kreveta, dohvatio revolver i zataknuvši ga za pojas pošao prema vratima.

Otvorivši ih, zastao sam na dovratniku gledajući van. Na udaljenosti od dvadesetak metara nalazila se hrpa uredno složenih cjepanica. Uspio sam nekako doći do nje i izabrati tri-četiri drvca koja ću lakše ponijeti. Upravo sam se sagnuo da ih podignem, kad začuh topot konjskih kopita na šumskom putu... više od jednog konja...

Nespretno kleknuh na koljeno. Hrpa drva bila je metar i pol visoka. Na mjestu gdje sam čučao bile su izvađe-

ne dvije cjepanice, i tu sam čekao s revolverom u ruci.

Najprije sam začuo Heseltineov glas:

— Pa on je mrtav, Kid. Samo gubimo vrijeme.

— To ću vjerovati tek kad vidim. Već smo dva puta povjerovali da smo ga udesili.

— Iz kanjona nema izlaza. Čak ako i postoji, nije mogao prepuzati cijelo brdo. U svakom slučaju kanjon se uspinje i skreće prema jugu.

— Svejedno, ja ću ipak pogledati.

Zaškripalo je sedlo i u blatu su zašljapkali koraci. Netko je ušao u kolibu; nastala je tišina, zatim su vrata zaškripala.

— Nema nikoga unutra — reče Reese sumnjičavo. — Vatra se posve ugasila.

— Prestanite se ponašati kao budale — začuo se djevojački glas. — Bolje da odmaglimo prije nego netko dođe i upita nas što ovdje tražimo.

— I?

— Što ćeš im reći, Kid? — Glas Ruby Shaw zvučao je prezrivo. — Svi u Leadvilleu znadu da smo imali gužvu s Tuckerom, i ako on sada osvane mrtav, znat će da smo ga mi udesili.

— Ona je u pravu, Kid.

Reese je još oklijevao, ali je na kraju, mrmrlajući, pošao prema svome konju. Imao sam divlju želju da izađem iz zaklona baš kad su odlazili na konjima. Bio sam siguran da bih pogodio barem jednoga... ako ne i obojicu.

Ali u stanju u kakvom sam bio, postojala je mala vjerojatnost da bih uspio. Stisnutih ustiju, s revolverom u ruci, slušao sam kako se udaljuju. Polako sam stavio revolver natrag za pojas i pokupio naručaj drva. Učinio sam nekoliko teturavih koraka prema kolibi, kad jedan glas iza mene reče:

— Za trenutak sam pomislio da ću vidjeti dobru pucnjavu.

Ostao sam stajati ukočeno.

»Kreni naprijed«, govorio sam sam sebi, »kreni ravno do ulaznih stuba. Da je čovjek htio pucati, već bi to bio učinio. Uđi ravno unutra i štavi drva na pod. Oslobodi ruke.

»Ne gledaj okolo, ne okreći se, nastavi kao da nisi ništa čuo.«

Pošao sam prema kolibi. Na prvoj sam stubi zastao i otro blato sa čiza-

ma, ali se nisam okrenuo. Ušao sam i bacio naramak drva u drveni sanduk.

Iza mene progovori suhi glas:

— Gospodine, ja sam prijateljski raspoložen, zato je bolje da su vam ruke prazne i da se okrenete.

Polako sam se okrenuo.

Na vratima je stajao žilavi starac s puškom uperenom u mene. Kroz prozor, koji se bešumno otvorio, proviri cijev još jedne puške.

— Uđite i osjećajte se kao kod kuće — rekoh.

Čovjek uđe. Imao je pedeset godina, a možda i više. Mršavo lice bilo je izbrazdano borama.

— Uđi, Vash. To je taj o kome sam ti govorio.

Iza njegovih leđa pojavi se djevojka naoružana puškom. Bila je mlada, vitla, s velikim očima. Slobodnom rukom zabaci čuperak kose s očiju i sitnim koracima uđe u sobu. I ne htijući, pogledao sam u njezine noge. Nosi-la je muške cipele.

Kad sam podigao pogled, prošla je kraj mene crvena u licu.

Čovjek zatvori vrata za njom i obazre se po sobi.

— Jeste li jeli?

— Ne, gospodine.

On me čvrsto pogleda.

— Bolje sjedni, sine. Izgledaš kao da si na kraju svojih snaga.

— Ranjen sam — rekoh, klonuvši na krevet. — Pogodili su me s dva metka. Učinio sam što sam mogao.

— Najprije ćemo nešto pojesti — odgovori starac. — Zatim će se Vash pozabaviti tvojim ranama. Ona to odlično umije. Naučila je na meni, kad je imala deset godina.

Djevojka skinu muški kaput. Bila je lijepo građena, zaista. Vjerojatno je imala oko šesnaest godina. Počela je pripremati jelo, dok je starac zakračunao vrata i podigao kapke na prozorima.

— Vidio sam te dolje u gradu — reče. — Govorilo se o tebi.

Skinuo je šešir i kaput, dodao drva na vatru, sjeo i izvučeno iz džepa lulu.

— Naučio sam je pušiti kao dječak, kod Indijanaca. Bio sam dugo među njima.

— Rukom pokaže prema djevojci. — Njezina je majka iz plemena Ogallala.

— Čuo sam da su oni najbolji Siouxi — odgovorih. — I da imaju najljepše žene.

— Ovisi kako gledaš na to. Vrlo često su to ugodni ljudi, ali sam dva ili tri puta imao neprilike s onima iz plemena Hunkpappas i Arickaras. Došao sam na Zapad 1833. Bio sam lovac na krzna i živio sa Siouxima dvadeset godina.

Starac upali šibicu i glavom odmahne u smjeru kojim su otišli jahači.

— U potjeri si za njima, zar ne?

Klimnuh glavom.

— Sad si imao priliku.

— Odustao sam. U stanju u kakvom jesam, teško bih izišao nakraj s njima. Bjt će još dana.

— Pa — reče starac trpkoo — čini se da nisi potpuna budala.

Jedan je trenutak šutio, a onda nastavi:

— Ako se zapetljaš s njima, mladiću, pripazi na ženu. Ona je opasnija od muškaraca.

— Ona?

— Da, ona. Ona je otrovna i brza na revolveru. Prije godinu dana ubila je jednog čovjeka u Weavervilleu.

Dok sam sjedio na krevetu, toplina sobe počela me je uspavljivati. Neko sam se vrijeme uspješno borio protiv sna, a zatim sam iznenada zaspao.

Kad sam se probudio, napolju je bio mrak a u sobi gorjela vatra. Ležao sam nepomično, razmišljajući što se dogodilo.

Netko mi je skinuo čizme i hlače. Neko sam vrijeme zurio u strop. Zatim sam sjeo na krevet i pogledao prema ognjištu. Djevojka je sjedila kraj vatre, promatrajući užareno ugljevlje.

Okrenula je glavu, kad je čula da sam se probudio.

— Dakle, spavali ste dugo. Pojedite nešto juhe.

— Hvala.

Iako sam bio slab, prišao sam ognjištu i sjeo. U kolibi je bilo toplo, a iz kuta dopiralo hrkanje starca.

— Zivite li dugo ovdje? — upitao sam djevojku.

— Otac je sagradio kolibu prije petnaest godina, kad je dolazio ovamo.

— Tragao je za rudom?

— Uglavnom je bio lovac. Oh, tu i tamo je i istraživao, i povremeno bi

našao kakav kamen ili ruđu, ali je više volio loviti i prodavati divljač rudarima. Rado je dolazio ovamo. On mnogo čita.

— On?

Ona brzo podigne glavu.

— Ne potcenjujte oca. Završio je deset razreda škole prije nego je došao na Zapad. Polazio je dobre škole. Zove se Owen Lander, a njegova je obitelj obrazovana... samo on više voli život na Zapadu. Trebali biste čuti gospodina Deniga i oca kad razgovaraju... a gospodin Denig je najobrazovaniji čovjek u ovim krajevima.

— Nikad nisam čuo za njega.

— Ne možemo svi biti pametni. Bio je trgovac krznom i došao na Zapad iste godine kad i otac, te oženio jednu indijansku djevojku... u stvari, dvije.

— Vrlo zgodno.

Ona me ljutito pogleda.

— Njegova prva žena nije bila dobra zdravlja i zar da je zbog toga izbacila? Čovjek mora imati ženu... i tako je gospodin Denig uzeo još jednu. On zna o Indijancima koliko nijedan bijeli čovjek kojeg ja poznajem. Pisao je o njima, i knjige su mu izlazile na Istoku. Ljudi su dolazili ovamo na Zapad samo da razgovaraju s njim.

Denig. Zapamtiti ću to ime — zaista moram još puno toga naučiti.

Juha je bilo vruća i ukusna. Opet me počeo hvatati san, ali ja sam živo želio nastaviti razgovor. To je bilo prvi put da razgovaram s nekom djevojkom nakon toliko mjeseci.

— Vaš otac vas je nazvao Vash. Zar je to vaše pravo ime?

— Vashti. Otac ga je našao u svetoj knjizi, ali to je perzijsko ime i znači ljepotica.

— Otac vam je zaista dao odgovarajuće ime. Vi ste zaista ljepotica.

Naglo je pocrvenjela, dobacila mi brz pogled i okrenula glavu u stranu.

Ime njezina djeda bilo je Labud. On je bio veliki poglavica i dobar govornik.

Dok je ona pričala i prala suđe, ja sam legao na krevet i smjesta zaspa. Ovaj put nije bilo ružnih snova.

IX

Kad sam se probudio, bio je dan. Starca nije bilo u kolibi, a Vashti je pospremala. Opazila je da sam buđan, približila se krevetu i pogledala me ocjenjivački.

— Morali biste se obrijati.

— Bio sam previše zaposlen spasavanjem samog sebe, pa nisam imao vremena za brijanje.

— Sad imate. Donijet ću vam tople vode.

Dok sam se brijao, ona je spremala doručak.

— Otac je donio vaše sedlo — reče Vash postavljajući stol.

— Zar se spustio kroz onu padinu s oborenim stablima?

— Postoji laganiji put koji je nešto dulji. Vjerujem da moj otac poznaje sve puteve u ovim brdima.

Nalila je kavu u šalicu, donijela tanjur s prženom slaninom, a potom sjela na stolicu nasuprot meni.

— Sada, kad ste se obrijali, ne izgledate loše za jednog dječaka — reče Vashti.

— Nisam dječak.

Pravila se da ne čuje.

— Kakve imate planove?

— Čim budem sposoban, poći ću u potjeru za njima.

— A ja sam mislila da vam je dosta. Slijedeći put će vas sigurno ubiti.

— Neće, gospodice, neće. Ovaj put su me namamili u stupicu.

— Dva puta — reče ona trpkim glasom. — Dva puta ste izigravali budalu.

Nagradne igre za čitaoce
Šaljive dopisnice
Karikature
Križaljka
Horoskop

Zašto ulazite u mračno predvorje, kad možete očekivati da vas čekaju u zasjedi? Zašto krećete odmah u potragu samo zato što vam neki prolaznik s ulice kaže gdje ih možete naći? Da sam ja Bob Heseltine, ne bih bila zabrinuta.

Dakle, moj gospodine, djevojka me počela nervirati. Pocrvenio sam u licu, ali sam držao jezik za zubima.

— Naposljetku, to vam nimalo nije pokvarilo tek, — reče kad je nestalo slanine s mog tanjura. — Želite li još kave?

— Molim.

— Dakle, netko vas je ipak naučio lijepom ponašanju. Gospodin Judy?

— Što vi znate o njemu?

— Pa, on je vaš prijatelj, zar ne? Otac kaže da ste se dolje u Leadvilleu sretali sa svim važnim i uvažanim ljudima. Otac jako cijeni gospodina Judyja.

— Čini mi se da ga svi jako cijene. Čudi me kako jedan čovjek uspije da ga svi zavole?

— Nema tu ničega čudnovatog, Shelly Tuckeru. Nekoga vole stoga što je ljubazan, drugoga zato što voli druge ljude. Otac često govori o Conu Judyju. Judy je imao mnogo ljudi zaposlenih u rudnicima i na željeznici, i uvijek je bio pošten prema njima.

— On je dobar prijatelj — rekao sam. — To mogu jamčiti.

Osjećao sam se slab poput mačića. Bilo je ugodno sjediti i uživati u sunčevu svjetlu. Promatrao sam Vashti kako spretno sprema po sobi ništa ne propuštajući, ne čineći nijedan suvišan pokret.

Zatim sam razmišljao o Heseltineu i Reeseu. Vrlo je vjerojatno da su otišli, ali je isto tako moguće da će se vratiti. Ako se to dogodi, morat ću biti spreman.

Prihvatio sam se čišćenja puške i revolvera. Od vremena do vremena Vashti bi me pogledala, ali nije progovorila ni riječi.

Nakon poduže šutnje Vashti iznenada reče:

— Mislila sam da biste željeli naći posao i da biste htjeli postići nešto u životu.

Trebalo mi je nekoliko trenutaka da se saberem.

— Pa ti mi ljudi moraju vratiti novac. Zakleo sam se da ću novac koji nam je povjeren, vratiti do posljednjeg centa, i ja ću to učiniti.

— Možda biste ga mogli brzo zaraditi?

— Za to su potrebne godine, gospodice. Godine da bih zaradio taj novac. A ti ljudi moraju platiti za ono što su učinili.

Neko smo se vrijeme natezali oko toga, a onda sam usred razgovora jednostavno zaspao. To je bilo najpametnije što sam mogao učiniti.

Kad sam se probudio, pokraj ognjišta je sjedio Con Judy.

— Kad pucaju u tebe — reče on sa smiješkom — nastoj da se to dogodi tamo gdje je pri ruci lijepa bolničarka.

— To je jedini način da brzo ozdraviš — nasmijah se ja. — Kako si dospio ovamo?

— Lander mi je javio. Bio sam zabrinut kad si nestao. A oni su otišli, sve troje.

— Vidio si ih?

— Mislilo sam da bih mogao razgovarati s njima. To je bilo prije nego sam naišao na Owena Landera. Lander i ja već se dugo poznajemo. Nešto ranije sam naišao na tvoj trag. U Leadvilleu mi je netko rekao da se Heseltine mota oko ove kolibe, pa sam tako krenuo ovamo.

— Mogli su te ubiti.

— Možda. Ali i ja sam njih mogao ubiti. U svakom slučaju, Heseltine bi dobro promislio prije nego što bi opalio metak u mene. Da je to pokušao, ne bi bio siguran nigdje u Koloradu.

Napunio je šalicu sa čajem, a zatim upitao:

— Kakve su tvoje daljnje namjere?

— Oporaviti se i nastaviti s tražnjem za njima, bez obzira koliko dugo će to trajati.

— Čovjek čini ono što mora — reče Lander tiho.

— Predugo si živio s Indijancima, Landeru — reče Con. — Volio bih da Tucker odustane. Imam nekoliko ugovora i potreban mi je u poslu mlad čovjek. — Okrene se k meni. — Mogao bi zaraditi više nego da radiš za pla-

ću. Treba mi čovjek koji će mi pomoći pri trasiranju puta.

— U redu — prihvatio sam ja. — Pomoći ću ti, a kad završim posao, krećem u potjeru za njima. Možda je dobro da se oni uljuljaju u osjećaj sigurnosti.

— Posao neće početi prije tridesetak dana — reče Con. — I stari Lander će nam se pridružiti.

Tridesetak dana? Kroz to vrijeme bit ću već u stanju da malo izvidam.

— — —

Dani su polako prolazili. Razgovarao sam s Vashiti, sjekao granje za vatru i skupljao snagu.

Mjesto gdje je stari Owen Lander izgradio kolibu, bilo je zaista lijepo. Nalazilo se na malom brežuljku. Dolje među drvećem nazirao se mali koral s nekoliko konja, te dugačak obronak na kojemu su rasle topole, između kojih se smjestila koliba. Naokolo je bilo mnogo vjeverica i ptica, i čovjek se osjećao neobično ugodno sjedeći na suncu i promatrajući sve to. Slušajući i gledajući u tišini, gotovo sam osjećao veličinu planina što su se nijemo uzdizale prema nebu.

Owen Lander iziđe iz šume u kojoj je sjekao drva. Pred vratima kolibe zastane, okrene mi se i klimne prema planinama.

— Čovjek može učiti od njih — reče. — Od Indijanaca koji žive tamo gore. Trebao si vidjeti ovu zemlju u doba kad sam došao ovamo. Bilo je vrlo malo bijelih ljudi, ali i ne baš mnogo Indijanaca. Mogao si jahati danima a da nikoga ne sretnješ, piti vodu iz bezbrojnih potoka, mogao si na svakom koraku naći hranu, a tisuće je divljih konja jurilo visoravnima. Sad dolazi sve više ljudi i uskoro će ovdje niknuti gradovi.

— Gradovi? Ovdje?

— Mladiću, dabar gradi brane jer je to u njegovoj prirodi, a čovjek gradi gradove iz istih razloga, pretpostavljam. Postoje ljudi koji su rođeni s porivom da grade — željeznice ili mostove, da otvaraju rudnike ili stvaraju bogatstva. To je u ljudskoj prirodi. Ako želiš graditi da vječno traje, moraš graditi s nadom i sa strpljivošću.

Što ću ja izgraditi, pitao sam sebe. Bilo što? Ili ću samo nastaviti traganje za dvojicom pljačkaša i prisiliti ih da vrate novac. Ili ono što je ostalo od njega?

Bilo bi mi lakše da nisam sreo Cona Judyja. On je postao moj prijatelj, možda prvi pravi prijatelj kojeg sam uopće imao. Ali on mi je otvorio vrata u svijet; bolje bi bilo da ih je ostavio zatvorena. Upoznao me s ljudima koji nešto stvaraju u životu, nešto što će ostati trajno, ljude koji su zadobili poštovanje zajednice u kojoj žive, a ja, ja sam jednostavno tragao za dvojicom lupeža koji su oteli naš novac i pokušali me ubiti.

— — —

Pet dana kasnije odjahao sam na konju kojeg sam kupio od Owena Landera.

Nisam namjeravao u Leadville, jer nisam želio da me Con Judy pokuša odgovoriti od mog plana. Dao sam sebi rok od tri tjedna da pronađem pljačkaše. Ako ne uspijem, vratit ću se i prihvatiti se posla koji mi Con nudi. Ostat ću tako dugo s njim, dok ne zaradim nešto novca.

Vashti se usprotivila mom odlasku. To mi je i jasno rekla, okrenula mi leđa i nestala u kolibi. Gledao sam za njom i mislio kako sam joj trebao reći ono što sam naumio. Ali u taj trenutak približi se Lander.

— Mladiću, Con je vjerojatno u pravu; Vashti također. No ja sam preduge živio s Indijancima. Mislim da moras učiniti ono što si naumio. Zato ću ti reći ovo: ona su dvojica otišla u Frying Pan, a pridružila su im se još dvojica bandita, Burns King i Pit Burnett.

Nekoliko sam puta sreo Burnetta u Leadvilleu. Besposličario je i motao se po State Streetu. Poznat je kao revolveraš, najamnik i čovjek koji traži gužvu. O Kingu nisam znao ništa.

— Pa — objasni mi Lander — u vrijeme dok se on muvao po Prescottu, dogodilo se mnogo pljački u Black Canyonu. Pojavljivao se s još nekoliko tipova na putu koji vodi u Nevadu. Čini mi se...

I meni se također činilo. Heseltine se nije udružio s tom dvojicom zbog toga što je željan društva, već stoga što nešto smjera.

A što je s novcem? Zar su ga već potrošili? Zeludac mi se okrenuo pri pomisli na tu mogućnost.

Znao sam što ću učiniti. Otići ću u Frying Pan i potražiti najbližu poštansku postaju. Unajmit ću se kao oružani pratilac. Ako namjeravaju napasti poštansku kočiju, ja ću biti tamo da ih dočekam.

Radit ću taj posao, bude li potrebno, i dobrovoljno. Kad se pojave, sjedit ću na gornjem sjedalu kočije, spreman za njih.

X

Čovjek u poštanskoj postaji zvao se Rollins. Pogledao me ispod zelenog sjena za oči. Imao je četrdesetak godina, plave oči i prosijedu kosu. Proučavao me nekoliko trenutaka prije nego je odgovorio:

— Zeliš služiti kao oružani pratilac? Zašto misliš da trebamo takvog čovjeka?

— Bob Heseltine i Kid Reese imaju stanovite namjere. Udružili su se s Pitom Burnettom i Burnsom Kingom.

— Da? Znači, Heseltine? Da nisi ti možda Shell Tucker?

— Jesam — rekoh iznenađeno. — Kako znate?

— Priča se o tome. — Nagnuo se naprijed u svojoj stolici i premetao papire ispred sebe. — Shvaćaš, vjerojatno, da je stražar pokraj kočijaša prvi na udaru? Otpuhtnut će te sa sjedala prije nego uspiješ podići prst.

— Razmislio sam o tome. Pomislio sam da bih se mogao voziti u unutrašnjosti poštanskih kola. Rekli ste da nemate oružane pratnje, pa je oni neće ni očekivati.

Rollins se nasloni.

— U redu. Kakve su tvoje namjere?

— Raditi taj posao, ostati neprimijećen i proći ovu dionicu puta kako bih stekao pregled. Volio bih također razgovarati s vašim vozarima.

Rollins odmahne glavom.

— Ne, to je suviše opasno. Netko bi od njih mogao progovoriti. Reći ću ti kako ćemo učiniti. U postaji imamo ležaj. Na njemu se možeš smjestiti, spavati, jesti i razgovarati s Dixiejem Tobinom. On je naš najbolji vozar i vrlo vjerojatno ćeš se voziti s njim. On poznaje svaki pedalj dionice puta kao što ti poznaješ svaku crtu svog lica.

Te sam noći, sjedeći na rubu kreveta u stražnjoj sobi poštanske postaje, slušao Dixieja. Bio je to žilav čovjek niska rasta, kose boje pijeska i mršavih vilica kojima je neprestano zvakao mornarsku lulu. Njegov oštroman pogled odavao je poštenu narav.

— To nije tako jednostavno, mladiću. Prvih deset milja je otvorena ravnicica obrasla kaduljom. Nema zaklona i nema mjesta gdje bi mogao sakriti konja... čak ni svoj šešir. Zatim se cesta tri-četiri milje uspinje. Vijugava cesta i priličan broj mjesta koja bi mogla poslužiti kao sklonište. Postoji jedna golema siva stijena koja je mnogim banditima poslužila kao mjesto za prepade. Izbočena je ravno na cestu, koja poslije te stijene vodi nizbrdo do

slijedeće poštanske postaje. Ima tamo još mnogo grmlja i stijenja, ali kočija dalje juri odviše brzo, pa je nije lako zaustaviti. Na tom je mjestu samo jedan čovjek pokušao pljačku, ali ga je kočija pregazila.

Kad je Dixie Tobin završio i otišao, namjestio sam se udobno na krevetu, stavio ruke pod glavu i razmišljao o onome što sam čuo.

Pravo je mjesto za zaustavljanje kočije tamo gdje se cesta uspinje, ali ne postoji vjerojatnost da će to Heseltine učiniti ondje. Možda na vrhu? I tu sam pomisao odbacio.

Bob Heseltine nije budala i neće izabrati mjesto na kojemu bi ga protivnik spremno dočekao. Vozeći polagano vijugavom cestom uzbrdo, vozar i pratnja su uvijek oprezni radi mogućih zasjeda, a kad stignu pred vrh, vozeći još sporije da dođu do daha, oni sjede sa spremnim puškama, motreći budno oko sebe. U dugoj i brznoj vožnji nizbrdo postaju smireni, osjećajući da je opasnost prošla. Pitanje je, kako usporiti kočiju na toj dionici puta a da to ne izazove sumnjičavost.

Dixie Tobin je, doduše, potanko opisao put, ali najbolje će biti da ga sam pregledam, i to po mogućnosti neopazhen.

Sakriven u sobi, razmotrio sam okolnosti. Nisam želio ubiti ni Reesea ni Heseltinea. Želio sam samo svoj novac. Bio sam siguran da ga nisu uspjele potrošiti — nisu imali vremena.

Jedan od njih će po svoj prilici doći njuškati u grad, a vjerojatno imaju u gradu i jataka koji zna kad će krenuti poštanska kola s novcem. Zna li taj i nešto o meni? Ne smije me vidjeti, a to znači ostati zakopan u ovoj sobi do dana odlaska.

U zidu sobe bila je rupa kroz koju se moglo promatrati što se zbiva u uredu poštanske postaje, a jedan je prozor gledao na ulicu. Sjedeći iza zastora, mogao sam gledati prolaznike.

Oko podneva drugog dana ušetao je u ulicu neki došljak, naslonio se na stup i počeo savijati cigaretu. Bio je mršav, crnomanjast, meni potpuno nepoznat. Izgledao je kao svaki drugi kauboj, osim što su mu čizme bile sjajno olaštene, te što je nosio meksikanske mamuze.

Dok je palio cigaretu, preletio je pogledom poštansku postaju, trenutak se zadržao na njoj, a onda skrenuo pogled dalje. Popužio je tri cigarete, zatim otišao, pa se ponovno vratio i stao ispred pročelja zgrade preko puta. Nakon nekog vremena sjeo je na klupu koja se tamo nalazila i proveo tako sjedeći dobar dio popodneva.

Nosio je revolver sa šest metaka na desnoj strani bedra. Na sebi je imao kaput, iako jahači uglavnom nose prsluk. Dok sam ga promatrao, on je nekoliko puta stavio ruku u unutrašnji lijevi dio kaputa — vjerojatno je to činio posve nesvjesno. Što se tamo nalazi, što zaokuplja njegove misli? Novac? Oružje? Najvjerojatnije. Mali pištolj velikog kalibra — osiguranje protiv nezgoda koje se ponekad događaju.

To bi bilo vrijedno zapamtiti.

Slijedećeg dana došljak se više nije pojavio, ali je zato stigao drugi. Toga sam lako prepoznao, jer je to bio Reese.

On je bio mnogo manje strpljiv od prvog čovjeka, za kojega sam pretpostavljao da je Pit Burnett. Reese je posjedio kratko vrijeme na klupi, zatim šetao ulicom i opet se vratio.

Slijedećeg sam dana trebao krenuti s kočijom da izvidim dionicu puta, i jedva sam na to čekao. Dok sam promišljao u stražnjoj sobi, ulicom se dokotrljaše laka kola s dvojicom vozača na sjedištu, od kojih je jedan držao vinčesterku na koljenima. Iza kola jahao je još jedan naoružan čovjek. Reese je sjedio na klupi, napola spavajući, i kad su kola prošla mimo njega, skočio je kao uboden. Na kolima je blistao natpis »Zlatni brijeg — Rudarsko društvo«.

Kad sam opet pogledao prema klupi, Reese je već bio nestao.

Znači, to su čekali. Neću imati prilike da izvršim izviđanje. Zlatna pošiljka kreće sutra, a ja idem s njom.

Nakon nekoliko trenutaka kola su se odvezla i ja sam ustao s kreveta. Jedan od ljudi što su dopratili kola, vjerojatno je ostao u postaji.

Rollins otvori vrata i proviri u sobu.

— Dođi, Shellu, da upoznaš nekoga...

Čovjek je bio niska rasta, četvrtasto i snažno građen i promatrao me ostrim pogledom.

— Shelli, ovo je Do Silva. On će voziti s tobom.

— U redu — rekoh ja, ali nisam bio zadovoljan i on je to zamijetio.

Pogledao me zamišljeno.

— Ne dopadam ti se, prijatelju?

— Nemam ništa protiv vas — rekoh brzo — ali ovaj bih posao volio sam završiti.

On slegne ramenima.

— Da čujem zašto.

Oklijevao sam.

— Ne znam baš na koji način, samo ne bih želio ubiti Heseltinea ili Reesea ako to neću morati.

Kad sam mu spomenuo Burnetta i Kinga, ponovno je slegnuo ramenima.

— To su zli ljudi, prijatelju. Burnett se odmah maša za revolver, isto tako i King. Ostale ne poznajem.

— Vidjeli ste Reesea. To je onaj razbijač što je ustao s klupe kad ste se pojavili s kolima.

— To je, znači, bio Reese? On nas je promatrao?

— Da. Prije njega tamo je sjedio Burnett. Mislim, da je bio on. — Opisao sam ga i Meksikanac je klimnuo glavom.

— To je on.

Što sam više razgovarao s Do Silvom, to mi se više dopadao. Imao je tridesetpet godina, bio sazdan od mišića, niska rasta. Kretao se brzo i lako. Sjedili smo i pričali, pili kavu i jeli tortilje s mesom, pričali o sutrašnjem danu.

Jutro je osvanulo oblačno i hladno. U zraku se osjećala kiša. Nikoga nije bilo u blizini dok smo u priližni prostor ispod kočijaševa sjedala stavljali sanduk sa zlatom. Dixie Tobin bio je određen za vozara. Do — u stvari kratka imena Fernando, kako sam kasnije doznao — sjedit će uz vozara, a ja u poštanskoj kočiji. Putnika nije bilo.

— Hoćemo li se zaustavljati? — upitao sam. — Mislim zbog putnika.

— Dva puta — odvrati Tobin. — Ali obično ne uzimamo nikoga sve do pred kraj tjedna. Možda u petak.

Ulica je bila poluprazna kad smo krenuli. Sjedeći unutar kočije, naslo-

nio sam se na naslon sjedala, odmarajući se.

— Na koji će nas način zaustaviti? — upita. — Misliš li da će pucati u konje?

— Sumnjam. — Bio sam zbunjen. Sve je ukazivalo da se zaustavljanje kočije i pljačka moraju dogoditi svakog trenutka. U kolima je bilo zlato i banditi su znali za to. Također su znali da pošiljku prati Silva, te da je to vrlo opasan čovjek. Nijed se nije dogodilo da je vozar poštanskih ko'a bio ubijen... to bi bilo isto kao kad bi netko ubio ženu ili dijete. Vozar kola bio je nešto posebno i banditi su uveli običaj da ga ostavljaju živog... ali bilo je i nezgoda.

— Tobinu — upitao sam iznenada vozara. — Postoji li do'je neka usjeklina kroz koju prolazi cesta?

— Da. Ima ih nekoliko. Ova je cesta zapravo usječena u brdo.

— Jesi li već doživio da za vrijeme vožnje s vrha usjekline pada kamenje?

— Svaki put kad je oluja. — Tobin me pogleda, pa se iznenada zamisli. — Zašto?

— Što poduzimaš kad opaziš da pada kamenje?

— Usporim kola, naravno. Neki od tih kamena su prilično veliki, pa mogu oštetiti kola, a treba pripaziti i na konje.

Silva se okrene i pogleda me.

— U pravu si. Moglo bi biti to što misliš.

Tobin potjera konje.

— Hajdemo vidjeti — reče.

Pregledao sam pušku. Dva naboja. Iz kutije na sjedalu kraj mene izvadio sam još tucet naboja i strpao ih u džep.

Tobin je sve žešće tjerao konje u trk niz cestu što se blago spuštala. Nakon jedne milje začuo sam Tobinov povik i kola se počеше zaustavljati. Kroz prozor sam mogao vidjeti hrpu kamenja i veće komade stijena na sredini ceste.

Zaobišli smo zapreku, i baš kad je Tobin opet htio potjerati konje, začuje se glas negdje iznad kola.

— Stan! Pokreneš li te konje, ubit ću te!

Bio sam siguran da je to Heseltineov glas. Istog trenutka iskoče trojica na cestu i potrče prema kolima. Jedan je od njih držao Tobina na nišanu.

Silva opali, bez sumnje na čovjeka na brežuljku kojeg nisam vidio. Otvorio sam vrata i iskočivši na cestu, viknuo:

— Tobin, potjeraj kola!

Čovjek s puškom okrene se prema meni s namjerom da zapuca, i ja ispraznih cijev u njega. Okrećući se, opalih prema drugom čovjeku.

Tobin vikne, ošine bičem trećeg čovjeka i konji, preplašeni, nagnu u trk.

Jedan metak podigne prašinu oko mojih nogu i ja skočih prema grmlju, spotičući se o korijenje. Brzo napunih pušku s dva naboja i ščućurivši se počeh četati.

Vladala je tišina. Na vidiku nije bilo nikog osim nepokretna tijela na cesti. Zanimalo me kako su prošli Dixie Tobin i Silva.

Oprezno sam krenuo natraške. Jednim sam se pogledom uvjerio da je cesta prazna i naglim skokovima protrčao između kamenja i grmlja smjerom kojim je otišla poštanska kočija.

Ushtjednu li pobjeći, morat će se spustiti niz planinu lijevo od mene. Vjerojatno neće krenuti cestom kojom je otišla poštanska kočija, već se pokušati probiti kroz planinu nekim drugim putem.

Možda i ne namjeravaju pobjeći. Znađu da sam ovdje sam, bez konja. Vjerojatno će me pokušati ubiti.

Ščućurio sam se na vrućem suncu, kad iznenada odjeknu glas:

— Bob? King je mrtav!

Imao sam prilično dobar položaj s vatrenom linijom u svim smjerovima. Dobro sakriven iza stijene, viknuo sam iz sveg glasa:

— Bob? Reese? Želim natrag svoj novac!

Na trenutak je vladala tišina, zatim se javio Heseltine.

— Tuckeru, nestani odavle, čuješ li me? Nestani, ili ću doći po tebe!

— Dodji, Bobe. Ja sam ovdje i čekam. Samo, donesi novac sa sobom.

— Hajde do đavola.

— Je si li se uplašio Bobe? Pretpostavljao sam da si hrabriji. Ili ćeš mi

vratiti moj novac do posljednjeg centa, Heseltine, ili nećeš imati mira dok si živ.

— Burnettu — nastavio sam vičući — budala si, vežeš li se sa čovjekom koji će biti neprestano pod mojom prismotrom. Ja s tobom nemam ništa. Želim samo svoj novac kojeg su mi oteli Heseltine i Reese.

Nitko nije odgovorio i ja sam zašutio. Motrio sam iz svog skloništa, ali se nisu pojavili. Potom sam začuo topot kopita, a onda je nastala tišina.

Na mjestu prepada još je uvijek ležalo tijelo Burnesa Kinga. Vjerojatno je bio mrtav prije nego je udario o tle.

Odvukao sam ga do ruba ceste i čekao. Vjerojatno će stići potjera, možda i poštanska kočija.

Nakon jednog sata, kad sam već bio odlučio zapaliti vatru, pojavila su se dvojica kola. U prvim su sjedila trojica, u drugima četvorica, svi naoružani. S njima je bio i Do Silva.

Popeo sam se u kola, nakon što smo tijelo poginulog Kinga ubacili u prtljažni prostor. Silva je bio ranjen u nadlakticu već prvim hicem, nije više mogao baratati puškom, pa je samo opalio nekoliko metaka. Bio je vrlo ljutit na sebe. Pogledao me je i rekao:

— Baš si junačina, prijatelju. Išao si ravno na njih.

— Jesam, i još uvijek to namjeravam. Kad se dočepam konja, vratit ću se i pokušati pronaći njihove tragove...

Gonio sam ih do Animas Cityja, u Farmington, u Socorro. Za Burnsom Kingom bila je izdana tjeratica s nagradom od pet stotina dolara, koje sam, dakako, pokupio. Upotrijebio sam taj novac da nastavim potjeru. U Kingstonu sam čuo da ih je Pit Burnett napustio.

Sreo sam se s njim licem u lice u jednom salunu...

XI

Okrenuo se da me pogleda kad sam ušao u bar. Bio je neobrijan i oronuo.

— Tražiš li mene?

— Ne, Pit. Tražim tvoje prijatelje.

— Oni nisu moji prijatelji. Bio je to tužan dan kad sam ih sreo. Napustio sam ih u pravi trenutak.

— Zao mi je zbog Kinga. Takva je igra.

Burnett slegne ramenima.

— Moglo se to i meni dogoditi. Ili tebi. Za čovjeka koji živi od revol- vera, postoji samo jedan svršeak, prije ili kasnije. — Dobaci mi radoznao pogled. — Opet si im na tragu?

— Da.

— Napustio sam ih u Horse Springu.

— Glavom pokazuje prema zapadu. — Sumnjam da su stigli u Socorro.

— Gdje je Ruby?

— Ne bih znao, ali Heseltine joj je dao poprilično novca; ostavila ih je i ušla u poštansku kočiju za Sante Fe.

— Jesam li pogodio Reesea?

— Da. Nekoliko ga je metaka okrznu- lo, ali ništa naročito, osim što je pre- plašen.

— Što je s Heseltineom?

— On se ničega ne plaši. Ali... ne može izvesti što naumi, jer si mu uvi- jek preblizu i ne daješ mu vremena.

Pit me tegobno pogleda.

— Koliko ćeš ga dugo tjerati?

— Dok ne dobijem svoj novac, ili dok on ne bude mrtav. Ili njih oboji- ca.

Pit ispi svoju čašu i ja mu naručih drugu.

— Hvala — reče on. — Barem toliko mi duguješ, jer nisam zaradio dolar otkad si nam na tragu.

— Propao?

On se naceri.

— Možeš se kladiti. Novac za ovo piće bio je posljednji. Nadao sam se da ću naći prijatelja koji će mi posudi- ti novac.

— Našao si ga — rekoh čvrsto. — Ja ću ti dati. — Stavio sam komad od dvadeset zlatnih dolara na tezgu. — Uzmi ovo i učini mu uslugu.

On uperi pogled u mene.

— Kakvu?

— Drži se daleko od njih. Mislim da si dobar čovjek, Pit, i kad se sretnem s njima, ne bih volio da te nađem na svom putu.

— I nećeš. — On uzme novac. — Ovo uzimam kao zajam. — Pođe prema vra- tima, ali se zaustavi i vrati.

— Zašto da ih ja pokrivam? Donijeli su mi samo lošu sreću. Zato ti kažem ovo: Ruby Shaw je otišla u Los Ange- les. Nastanit će se u hotelu »Bella Union« i tamo će čekati na njih.

Jašući prema sjeveru, naišao sam na karavanu teretnih kola; dvadeset ogromnih vozila koje vuču bikovi, te dvadeset pet ljudi, uključujući kuhara, dva govedara i vlasnika. Predstavio sam se i podijelio s njima njihov grāh i meso, dodajući tri purana koje sam ubio nešto prije susreta s njima. Kas- nije smo sjedili oko vatre i razgovara- li.

— Shell Tucker? — reče kuhar, žilavi starac koji je nekada bio lovac na bi- zone i krotitelj mustanga. — Poznato mi je to ime.

— Ja sam iz Teksasa.

— Čuo sam o tebi.

— Nema mnogo što za čuti. — Na- punio sam šalicu s kavom. — Idem u Los Angeles.

— Je li to mjesto kamo su otišli oni banditi? Čujem da si im stalno za pe- tama.

Kako nisam odgovorio, kuhar je na- stavio:

— Čuo sam za Boba Heseltinea, a Burnetta sam poznavao. On nosi u unutarjarm džepu skriveni revolver.

— Burnett nije više umiješan u ovo. Sreli smo se u Socorro.

— Ubijen?

— Zašto? Napustio ih je, a meni nije nanio nikakvo zlo. Želim obračunati samo s Heseltineom i Reeseom.

Napustivši karavanu nastavio sam prema Prescottu.

U gradu nije vladala naročita ži- vost. Pronašao sam gostionicu čiji su stolovi bili pokriveni crvenim kocka- stim stolnjacima, punim mrlja od kave i vina. Ali to nije kvarilo moj tek.

Jedna su vrata vodila u kuhinju, bilo je tu osam stolova s po četiri sto- lice, te jedan dugačak stol s klupama sa strane... S mog mjesta mogao sam vidjeti ulicu, ali samo jedan dio.

Unutra je bilo tiho, svježije i vrlo ugodno. Napolju je netko pjevao špa- njolsku pjesmu s lošim naglaskom. Dok sam slušao, pomislio sam na Vashti, na njenog oca, na Cona Judy- ja i sve ono što sam ostavio za sobom.

Mjeseci su već prošli od smrti mog oca. Otišao sam od kuće kao nespretni momak, a sad sam odrastao u čovjeka, ili barem tako mislim. Još uvijek ne znam što želim postati i kamo idem... znam samo da moram naći Heseltinea.

Je li uistinu posrijedi samo novac? Možda želim susret s njima samo zato da im dokažem da nisam uplašen, da sam zaista odrastao?

Sjedeći tako i razmišljajući, učinilo mi se da je Prescott ugodno mjesto. Ljudi su nakon svojih poslova navraćali u gostionicu, stavljali puške u kut i sjedali za stolove sa svojim obiteljima.

Govoreći istinu, bio sam usamljen. Poželio sam spavati do izlaska sunca, zajahati konja i vratiti se u Kolorado, gdje su prijatelji i Vashti.

Izenada mi sinu pomisao da ih pretekнем... da stignem prije njih i postavim ja njima zasjedu. To bih mogao učiniti s pomoću poštanske kočije. Oni često mijenjaju konje i tako brže stižu. Da, mogao bih stići prije njih u Los Angeles.

Ustao sam i stavio četvrt dolara na stol. Pošao sam vratima, otvorio ih i izišao u svježju noć.

— Tucker?

Okrenuo sam se.

Neki je čovjek stajao ispred prozora gostionice. Bio je stranac, a u ruci je držao revolver.

Iz cijevi sijevnu plamen, nešto me udari i ja se napola okrenuh od udara. Istodobno munjevito izvukoh svoj revolver i opalih.

Čovjek se okrene oko sebe i udari o zid. Vidio sam kako opet podiže ruku s revolverom.

Trenutak se činio dug kao sat. Osjećao sam svježinu povjetarca na licu, čuo kako ljudi trče, neka su se vrata zalupila. Bio sam potpuno hladnokrvan. Nisam znao zašto me neznamac želi ubiti, ali sam osjećao da ga moram zaustaviti u toj namjeri.

Stajao sam široko raskoračen, sa spremnim revolverom. Opačio sam; on zabaci obje ruke u zrak i krikne.

Čovjek sa zvijezdom uhvati me za ruku:

— Hej, što se tu događa?

Pojavi se djevojka iz gostionice.

— Šerife, ovaj je mladić večerao za onim stolom. Sjedio je sam ne smetajući nikome. Ovaj drugi čekao je na njega vani u mraku.

— Više neće nikoga čekati — reče netko. — Gotov je.

— I momak je pogođen. Vidio sam kako je zateturao.

Uhvatio sam se rukom za prsluk. Moj sat — poklon oca — bio je sada hrpa metala. Metak se zaustavio u njemu.

— Ne poznajem tog čovjeka — rekoх mirno. — Nikada ga prije nisam vidio.

Djevojka iz gostionice ponovo se javi.

— Muvao se je po gradu dva-tri dana. Kao da je nekoga čekao.

— Slučaj je jasan — reče šerif. — Čekao te u zasjedi i platio glavom svoj pokušaj. Ne trebamo sud. Kako ti je ime?

— Shell Tucker.

— Ti si onaj što lovi Heseltinea? Čini se da te je htio zaustaviti, prijatelju. Bez uvrede, sutra nastavljaš put, zar ne?

— Da.

— Cijenim tvoju odluku. Previše pucnjave u gradu čini ljude nervoznima.

Čovjek koji je pregledavao ubijeno-ga, obrati se šerifu:

— Evo pisma, šerife. Ovo je Al Cashion... sjećate li se pucnjave u Holdbrooku?

Šerif se sagne i pretraži džepove ubijenog.

— Pet stotina dolara u lijevom džepu, Tucker. Kao da je bio plaćen za tvoje ubojstvo... Heseltine je zaista preplašen.

— Ne vjerujem — rekoх. — Ovog su čovjeka vjerojatno platili Reese ili Ruby Shaw.

— Bit će svakako ona — reče šerif. — Cashion je često izlazio s njom. — On mi pruži novac. — Čujem da želiš vratiti ono što ti je bilo ukradeno. Ovo je mali dio toga.

— Hvala, šerife.

Tek me je u hotelskom krevetu uhvatila drhtavica. Ležao sam u mraku, budan, obliiven hladnim znojem.

Čovjek je pošao na mene ravno iz mraka i ja sam ga ubio. Bio sam brži... ali sam imao sreću i to davolju sreću...

XII

Ime hotela »Bella Union« bilo je promijenjeno u »St. Charles«. Dok su ostali putnici izlazili iz poštanske kočije, ja sam budno pazio da me Ruby Shaw slučajno ne zamijeti.

Ako su pak Bob Heseltine i Kid Reese stigli prije mene, želio sam da ih opazim istog trenutka kad i oni mene.

Postojala su četiri dobra hotela u Los Angelesu, ali ja sam izabrao najbolji, hotel »Pico House«. Moje novo crno odijelo bilo je prašnjavo, ali sam svejedno izgledao kao pravi gospodin na putovanju.

Zamijetio sam da nitko ne nosi revolver na vidljivu mjestu. Zataknuo sam pištolj za pojas s lijeve strane, s drškom okrenutom udesno, i pokrio ga kaputom.

Moja soba gleda na glavni trg. Poslao sam odijelo na čišćenje i naručio vruću kupku. Los Angeles je za mene nov i potpuno nepoznat grad. Kasnije sam upoznao nekog prilično brbljavog trgovačkog putnika i tako doznao mnogo o gradu.

Los Angeles je jedan od najburnijih gradova na Divljem zapadu. U dvadeset godina, između 1850. i 1870, izvršeno je u njemu četrdeset zakonitih vješanja i trideset i sedam linčovanja. Mnogi banditi koji su od vlasti bili protjerani iz San Francisca, došli su u Los Angeles da bi postali žrtvama linča.

Veliki je to grad, s gotovo šesnaest tisuća stanovnika. Uz hotel »Pico House« je kazalište »Merced«, veličanstvena nedavno izgrađena zgrada. Glavni trg Plaza s vodoskocima, nalazi se točno ispod mojih prozora. Trgom prolazi mnogo vaquerosa, meksikanskih kaubojja, za koje sam čuo da su vrlo vješti u hvatanju goveda i jahanju. Odišla su im ukrašena srebrom, nose široke hlače razrezane pri dnu. Ogromni

šeširi ukrašeni su vrpčama od zmijine kože, šarenim pletivom ili srebrom.

Ulice su prašnjave, ali je u gradu mnogo zelenila. Nisam vidio Heseltine na Reesea, i vrlo je vjerojatno da sam stigao prije njih. Ali sam zato vidio Ruby Shaw. Pojavila se iznenađena na Plazi, u blistavim karucama koje vozi Meksikanac, vitlajući bičem nad dva vranca.

Činilo se da je Ruby donijela moj novac ovamo i tu živi na velikoj nozi. Iako je izgledala lijepo i znala se ponašati poput dame, kad je htjela, bila je prilično opasna. Morat ću joj se na neki način približiti, ako se želim dočepati one dvojice.

Od stotinu i deset restorana u gradu, »Buffum« je najotmjeniji. Ovdje se sastaju svi viđeniji ljudi, a dolaze i oni koji ih žele upoznati. Tako sam i ja svratio u »Buffum«. Naručio sam piće u baru i promatrao ljude. Govorilo se engleski i španjolski. Meksikanci su, uz nekoliko iznimaka, bili najbolje odjeveni posjetitelji.

— Prilično ljudi — obratih se konobaru.

— Kao obično. — On me pozorno pogleda. — Kupujete li zemlju?

— Zanima me stočarstvo. A možda bih se pozabavio i rudnicima, bude li prilike.

— To je dobar posao. U kanjonu San Gabriel ima mnogo zlata. Prije kratkog vremena otpremili su odande zlata u vrijednosti od dvanaest tisuća dolara.

Poslužio me pićem i sjeo pokraj mene.

— Svi dolaze ovamo i prave velike poslove.

— Ima prilično lijepih djevojaka — rekao sam mirno.

— Istina je — odvrati on ushićeno. — Najljepše su Meksikanke.

— Danas sam vidio jednu koja nije Meksikanica. Plavokosa je i vozi se u kolima s parom crnih konja...

— Elaine Ross — reče on. — Ona živi u hotelu »St. Charles«. Tek je nedavno došla i već je uskomešala muški rod. Udvaraju joj i neki bogati ljudi, od kojih je najpoznatiji Todd Hampton.

— Todd?

— Došao je s Istoka. Kao dijete došlo je s roditeljima ovamo. Išli smo zajedno u školu. Otac mu je bio udovac, oženio je jednu Meksikanku i postao nasljednik velikog imanja. Dobro je radio i zaradio mnogo novaca...

— Činjenica je — dodao je konobar nakon stanke — da su mnoge meksikanske obitelji, one starije, izgubile svoju zemlju. Održati su se uspjele samo one u koje su se priženili mladići iz Nove Engleske.

— Starij Todd, uz još neke druge, vodio je brigu o svojim ljudima, brinuo se za zemlju. Mladi Hampton je drugačiji. On troši novac i voli bogato živjeti. Čini mi se da je bacio oko na Elainu Ross... a ona ima novaca.

— Pa dobro — rekoh oprezno — ako je ona samo kratko vrijeme ovdje, trebao bi biti oprezan i vidjeti kakva je u stvari žena.

Konobar se trgne i pogleda me ispod oka.

— Gospodine — reče — još nisam čuo da muškarac govori s omalovažavanjem o toj ženi.

— Nisam govorio s omalovažavanjem o njoj — rekoh začuđeno. — Samo sam rekao da je njihovo poznanstvo prekratko, zar ne?

Konobar ode i zaustavi se pri kraju šanka, razgovarajući s nekim čovjekom. Osjećao sam se poput budale, ispio piće i izišao.

Što bi svi oni zajedno mislili da znađu ono što znam ja? Možda bi me ustrijelili. Što li će se dogoditi kad se Heseltine pojavi u gradu?

Šetao sam po Plazi i promatrao šetače i kola što su prolazila. Zatim sam se vratio u hotel, upalio svjetlo i pokušao čitati. Zbog nečega sam bio nemiran i čitanje mi nije uspijevalo. Trebalo mi je prilično dugo da zaspim. A onda sam se iznenada probudio. Ležao sam široko otvorenih očiju, buljeći u mrak.

Vani je vladala tišina, što je značilo da je ponoć dobrano prošla. Opresno sam ustao s kreveta. Jasan trak svjetla ispod vrata odavao je da pred njima nitko ne stoji. Prišao sam prozoru i opresno izvirio.

Sve što sam mogao vidjeti bila je opustjela Plaza, sjene ispod platnenih

krovova trgovina preko puta i srebrni trak vode u vodoskoku. A onda sam začuo konje.

Dva jahača — ne, bila su trojica. Tri jahača.

Polako su ušli na Plazu i zastali gotovo ispod mog prozora, promatrajući hotel i tiho razgovarajući. Nisam mogao vidjeti pojedinosti, ali kad je jedan od njih okrenuo glavu, prepoznao sam ga.

Kid Reese...

Mome je čekanju kraj; znači, oni su ovdje.

Nakon nekog vremena odjahali su prema Ulici Los Angeles.

Vratio sam se u krevet i razmotrio svoj položaj.

Hampton Todd i Bob Heseltine... držat ću se po strani i vidjeti kako se događaji razvijaju, ali ću u međuvremenu izvidjeti gdje su se smjestili i gdje su im konji. Reese vjerojatno ne poznaje grad i ovdje je stranac kao i ja.

Ujutro, za doručka, opazio sam Todda Hamptona preko puta u blagovao-ni. Pogledao me ledenim pogledom. Što to može značiti? Usredotočio sam se na doručak i osjećao kako me spopada zabrinutost.

Ruby Shaw — ili Elaine Ross, kako se ona naziva ovdje — zna s muškarcima. Možda me je vidjela i ispričala Toddu neke izmišljene priče o meni. A možda je i konobar nešto rekao. Morat ću se držati podalje od Ruby Shaw i opresno se kretati gradom i u hotelu.

Najprije sam otišao na poštu i poslao tri stotine dolara, koje sam dobio u Prescottu, susjedima u Teksas. Zatim sam upitao službenika:

— Kamo odlaze oni koji ovdje u gradu ne žele upadati u oči?

Službenik me pogleda.

— U Sonoru. To je meksikanski dio grada. Ondje žive italice i došljaci. U Sonori ima mnogo dobrih ljudi, ali gledaju svoja posla. Ima i loših, onih koji će vas sakriti ako vam zatreba.

Kad je završio sa zapisivanjem u knjigu i stavio moj novac na stranu, reče:

— Možda bi vam mogao pomoći... ako mi kažete o kome se radi.

— Jeste li čuli za Boba Heseltinea? Ili Kida Reesea?

Činovnik dohvati neke papire sa susjednog stola.

— Dobio sam tjeralicu i neke podatke o njima. Osvinjčeni su za pokušaj pljačke poštanske kočije.

— Točno.

— Putuju u društvu s nekom ženom ... Ruby Shaw, plavokosa, visoka... — On podigne pogled. — Vi ste Shell Tucker, zar ne? Bili ste pratilac poštanske kočije.

— Kratko vrijeme. Heseltine i Reese stigli su u grad prošle noći u društvu još jednog čovjeka.

— Jeste li sigurni da je to muškarac, a ne žena?

Pogledao sam ga ravno u oči.

— Nesumnjivo je muškarac. Djevojka je već u gradu i došla je ovamo prije mene.

— Dobro, ako zatrebate bilo kakvu pomoć, dođite k nama. To jest, ako imate nalog za hapšenje.

— Nemam ga.

On slegne ramenima.

— Onda vam ne mogu mnogo pomoći, osim da pošaljem nekoliko izviđača. Prije ko u Sonori imam prijatelje. Ako nešto dočujem, javit ću vam.

Učinio sam posljednji pokušaj.

— Pretpostavljam da djevojka neće upotrebljavati svoje pravo ime i posve sigurno neće živjeti u Sonori. Ona voli trošiti novac i živjeti na velikoj nozi.

Oprezno sam izašao na ulicu. Nabio sam šesir dubok na oči, promatrajući pažljivo svako lice i svaki prozor.

Iznenada jedan čovjek prijeđe ulicu i krene prema meni. Todd Hampton. Uspne se na nogostup i stane pred mene.

— Ti si Shell Tucker? — upita grubo.

— Da.

— Čuo sam da si slijedio gospođicu Ross sve do ovamo, da je neprestano pratiš i uhodiš. Hoću ti reći, da...

— Ne poznajem nikakvu gospođicu Ross — prekinem ga.

— Kako?

— Došao sam ovamo — odvratih — zbog dvojice bandita i njihove prijateljice Ruby Shaw. Ne poznajem nikakvu gospođicu Ross niti me zanima osoba tog imena.

Okrenuh se i pođoh niz ulicu. Nisam učinio ni dva koraka a već mi je bio za petama. Onda mi stavi ruku na rame. Naglo se okrenuh i zbacih njegovu ruku.

— Ruke k sebi, Todde — rekoš bijesno. — S tobom nemam ništa, niti želim imati.

Pogleda me ljutito, ali oprezno.

— Ostavi je na miru — reče on — ili ću te ubiti.

— Poslušaj moj savjet, Todde, i pođi do činovnika na pošti. Tamo ćeš vidjeti tjeralicu za Heseltineom. Učini to prije nego što budeš ubijen. I pazi na sebe. Heseltine je u gradu.

— Što on ima sa mnom? Taj ... taj Heseltine?

— Pogledaj tjeralicu — rekao sam mirnim glasom, okrenuo se i pošao.

— Idi do đavola! — viknuo je Todd za mnom.

XIII

Nipošto nisam želio nepravilike u Los Angelesu. Sumnjao sam da će Todd otići pogledati tjeralicu, a poštanski činovnik neće sam od sebe govoriti. On živi u ovom gradu, ovdje ima posao i s njegova je stajališta najbolje ni u što se ne miješati.

Todda Hamptona mnogi vole, a mnogi ga i preziru. Ja sam ovdje stranac i već zbog toga sumnjiv. Žena koju poznaju kao Elainu Ross, lijepa je i ponaša se poput prave dame.

U Los Angelesu je mnogo uglednih i sposobnih ljudi, kao što su John Temple, Abel Stearns i Benjamin Wilson, koji su kao prvi doseljenici gradili temelje grada. Mnogi od njih vjerojatno prijateljuju s Toddovima, a ja ne poznajem nikoga od njih.

Najpametnije je djelovati oprezno ili ću se naći u neprilici, ako se sukobim s ljudima prema kojima ne osjećam nikakvu neprijateljstvo.

U najamnoj staji uzeo sam svog konja i odjahao iz grada na zapad, prema Rancho La Brea.

Najbolje sam mogao razmišljati kad sam bio sam. Zapadno od grada bilo je nekoliko razbacanih koliba, mnogo orahova drveća i u nekim predjelima šume trpkih krušaka. Tu su pasla velika stada goveda, sve dok ih nije istrijebila strahovita suša koja je trajala četiri godine. Još dalje na zapadu bijaše mali gradić Santa Monica, predodređen da postane veliki lučki grad, takmac San Francisku.

Dan je bio lijep i sunčan. Mogao sam vidjeti odsjaj sunca na moru i u daljini otok Catalina. Desno od mene uzdizale su se planine čiji su vrhovi bili obavijeni oblacima. Kroz planinske kanjone put je vodio u dolinu San Fernando.

Zaključio sam da je najbolje izbjegavati Ruby Shaw. Bob Heseltine i Kid Reese vjerojatno se kriju u Sonori... bez sumnje im je netko dao zaklon.

Jašući uz obronak planine, naišao sam na tragove dvaju kotača na mršavoj travi. Počeo sam ih slijediti. Uskoro sam naišao na kola kojima je upravljao stari Meksikanac.

Podigao je ruku na pozdrav.

— Prekrasan pogled — rekao sam pokazujući rukom na beskrajnu travnatu ravnicu, skupine orahova drveća i kaktuse.

Starac zategnu uzde i ja se zaustavih pokraj kola.

— To zaista vrijedi vidjeti — reče on. — Svjetlo je uvijek drugačije. Mnogo sam puta promatrao tu ljepotu odavde i... — mahne rukom prema planinama — odande.

— Čuo sam da u kanjonima ima banžita — rekao sam namjerno. — Niste li u strahu od njih?

On slegne ramenima.

— Ja sam star, gospodine, i siromašan. Zašto bi se oni brinuli za mene?

— Onaj tko shvaća ljepotu prirode, nije siromašan — rekao sam. Ljepota uzdiže duh.

Starac me pogleda pozornije, a zatim odvrati pogled u stranu.

— Dolazite iz daleka?

— Teksas. Kolorado.

— Ah, poznajem ta mjesta. Kad sam bio mlad, gospodine, mnogo sam putovao. Došli ste radi zemlje?

— Ne — odgovorih. — Slijedim dvojicu ljudi. Uzeli su ono što im ne pripada.

On pokaže glavom cestu ispred nas. — Moja je kuća blizu. U ovo doba dana obično pijem kavu. Hoćete li mi se pridružiti?

Kuća je bila mala, od opeke sušene na suncu. Nedaleko nje nalazio se koral s nekoliko magaraca, dva konja i nekoliko koza. U kući ugledah mladu djevojku od nekih šesnaest godina i dječaka dvije godine mlađeg od nje.

— Moji unuci — reče starac. — Oni mi pomažu. Dobro je imati unuke kad čovjek ostari.

— Imate li djece?

— Tri sina. Jedan je u Meksiku, a dvojica su stradala. Prvog je ubio ranjeni bik, a drugog pustinja. Zapravo, otišao je u pustinju i više se nije vratio. To je bilo prije tri godine, a ovo su njegova djeca. Bio je dobar sin i dobar čovjek.

Sjedili smo u sobi za stolom i gledali kroz otvorena vrata preko visokih bregova, sve do onamo gdje sunce blista u moru. Starac je pričao o svojoj obitelji, o svom životu i o kraju koji nas okružuje.

Zatim iznenada reče:

— Oni ljudi o kojima ste govorili? Jesu li oni Gringos?*

— Da.

Opisao sam ih što sam bolje mogao. Dječak je slušao, a kad sam završio, počeo je razgovarati s djedom na španjolskom jeziku. Kako sam odrastao u Teksasu gdje su polovina govedara i jahača Meksikanci, dobro sam razumio što dječak govori, ali to nisam odao.

— Moj unuk kaže da su ti ljudi u Sonori. On ih je vidio. Žive u kući nekog Villareala — tako barem on sebe naziva. Mijenja imena kao košulje.

— Zna li vaš unuk gdje se nalazi njegova kuća?

— Zna. Vidio ih je prošle noći, kad je bio u kući svog prijatelja. Jašu dobre konje i ostavljaju ih u koralu Villareala. On je v'asnik kantine.

Kantina u Sonori?

* Gringo — zelembać, stranac

— Je li to opasno mjesto? Mislim mjesto, gdje se sastaju zlikovci?

— Da... to je takvo mjesto. Bolje da ne idete tamo, gospodine.

— Može li dječak ubaciti poruku ispod vrata a da ne bude zamijećen? Možda po noći?

Dječak klimne glavom.

— Mogu. Ponekad idem u obližnju trgovinu i prolazim pokraj kantine.

Napisao sam na komad papira: »Recite Ruby da Al Cashion nije bio dovoljno spretn.«

Ako već ne znađu, ova će im poruka reći da sam u gradu i pokušat će me se dočepati.

U suton sam se vratio u grad, ali s južne strane. Jedva sam sa sobom zatvorio vrata hotelske sobe, kad se na njima začuje kucanje. Trenutak sam oklijevao prije nego sam upitao:

— Tko je tamo?

— Šerif Rowland. Htio bih s vama progovoriti dvije-tri riječi, gospodine.

Bio je to čvrsto građen čovjek, s brkovima i bradicom, ugodne vanjšti-ne i ljubazna izgleda. Postao je poznat po tome što je uhvatio čuvenog bandita Tiburcia Vasqueza.

— Kako ste, šerife? Ja sam Shell Tucker.

Bio je razdragan.

— Znam. Zato sam i došao da razgovaramo. Imaš li posla u gradu?

— Tražim gdje bih se nastanio, i nalazim da je ovo divno mjesto kao stvoreno za to.

— Je li?

Pokazao sam mu rukom stolicu za ljućanje i on sjedne.

— Čujem da tragaš za dvojicom ljudi?

— Da, za dvojicom koji su me orobili. Kasnije su pokušali opljačkati poštanska kola u kojima sam se ja vozio kao oružani pratilac.

— O tome nisam ništa čuo. — On namršti obrve. — Koja je tvoja službena djelatnost?

— Nemam je. Radim po vlastitu nahođenju kako bih došao do opljačkana novca.

— Vjeruješ li da ga još posjeduju? Ti si optimist, dragi moj.

— Siguran sam da novac nisu potrošili, jer im nisam dao vremena da ga potroše.

Zatim sam mu ispričao cijeli događaj od smrti mog oca i susreta s Connom Juyjem.

— Poznajem ga — reče šerif. — Vodio je ovdje razgovore o gradnji željeznice.

Spomenuo sam još nekoliko imena koja su se duboko dojmila šerifa.

— Otežavaš mi zadatak, mladiću — reče on. Nakon poduže stanke nastavi: — Znaš, ne možemo dozvoliti ulazak u grad strancima koji su u stanju praviti neprilike. Ne želim imati ovdje revolveraša. U prošlosti je toga bilo i suviše, a novi ljudi koji dolaze ovamo živjeti, žele zakon i red. Plašim se da te moram zamoliti da napustiš grad.

— Ima li Todd Hampton kakve veze s tom vašom odlukom?

Pogledao me oštro.

— Odluke donosim ja, mladi gospodine. Ali on se žalio. Gospodica Ross mu se potužila da si joj stalno za petama i da si njenoj obitelji prouzrokovao mnogo nevolja.

— Otići ću, šerife, a mislim da će otići i ljudi koje slijedim. U međuvremenu vam predlažem da u poštanskom uredu pogledate tjeralicu za ženom koja je u njihovu društvu.

Zurio je u mene.

— Misliš reći da je za njima izdana tjeratica?

— Da. I za ženom koju sam spomenuo... i opisao. — Trenutak sam oklijevao. — Gospodin Todd je mlad čovjek... a Ruby Shaw je vrlo privlačna i vrlo lukava. Osim toga je odlična glumica.

— Kako se zovu ljudi koje slijediš?

— Bob Heseltine i Kid Reese.

Rowlanda je bio zapanjen.

— Heseltine? U Los Angelesu? — Ustane sa stolice. — Ja ne znam... — Ponovo pogleda u mene. — Jesi li siguran?

— Prošle je noći bio u Sonori, u kući nekog Villareala.

Bilo je očito da šerif zna tko je Heseltine.

— Učinio sam sve da uvedem mir u ovaj grad, Tuckeru, i ne želim neprilika, razumiješ?

— Razumijem. Ja ću svakako otići. Međutim, šerife, neću otići daleko; na vašem bih mjestu pogledao onu tjeraticu

cu. Možda vas to može spasiti od nepotrebnih nevolja.

— Šta hoćeš time reći?

— Ruby Shaw je Heseltineova djevojka. Možda su zajedno skovali plan da nekoga operušaju do kože. Ako nisu i ako se Heseltineu ne sviđa to što se Todd mota oko njegove djevojke i radi mu iza leđa, može postati vrlo nagao. Ne zanosite se — on je brz na revolveru.

Šerif se okrene bez riječi i iziđe. Ležao sam dugo budan, slušajući zvukove koji su dopirali s Plaze i iz hotela.

Šerif će se svakako potruditi da Heseltine istjera iz grada, a što se tiče Todda Hamptona, s njim više nisam imao ništa... ili sam barem tako ja mislio.

XIV

Zar ću ih zaista i dalje progoniti? Je li novac već nestao? Ili su ga negdje pohranili? Pit Burnett je rekao da je Heseltine dao Ruby Shaw svežanj novčanica, kad je ono odlazila u Los Angeles. Je li to bio novac što ga je tako otmjeno trošila ovdje?

Možda je došla ovamo s namjerom da se dobro uda, što ne bi bilo čudnovato za djevojku kao što je ona. Zнала je postupati s muškarcima, a udaja za Hamptona Todda bio bi izvrstan izlaz za djevojku s neurednom prošlošću.

Je li Heseltine znao što se kuha njemu iza leđa. U malom mjestu nema tajni i Villareal ga je zacijelo već upozorio što se zbiva između Todda i Ruby Shaw — ili Elaine Ross.

Probuvši se prije zore, osjetio sam strah. Iznenada sam zaželio da što prije nestanem iz grada. Ne znam što je izazvalo taj osjećaj, ali ja sam uvijek vjerovao svojim nagonima.

Trebalo mi je samo nekoliko minuta da spremim svoje stvari i opašem revolver. Prošao sam kroz predvorje i oprezno izvirio na praznu ulicu. Zatim sam brzim koracima krenuo prema

staji za iznajmljivanje. Moji su koraci preglasno odjekivali nogostupom.

Osedlavši konja, zajahao sam i pošao kroz prašjavu Ulicu Main. Iza skupine eukaliptus drveća zaustavio sam konja i osvrnuo se. Kola s vodenom štrcaljkom škropila su prašinu Main Streeta. Osim tih kola nije bilo ni žive duše.

Na mjestu gdje sam stajao, raslo je nekoliko stabala naranči i maslina koje su pružale slabo sklonište. Zašto sam onda toliko napet, pitao sam se.

Slijedeći svoj nagon, naglo sam skrenuo konja na uski prašnjavi put između dva reda voćaka. Nitko me nije slijedio.

Praveći veliki krug odjahao sam do kuće starog Meksikanca, koji me je već izdaleka opazio i povikao:

— Dodi, prijatelju, kava je gotova!

Ostavio sam konja u koralu i ušao u kuću. Sjao sam pokraj vrata, odakle se pružao dobar vidik. Već izdaleka sam mogao opaziti jahača.

Ušao je dječak.

— Ljudi koje tražite, otišli su — reče on. — Vidio sam kad su pronašli vašu poruku što sam je ostavio ispod vrata. Dovedi su konje i odjahali iz grada. Villareal nije pošao s njima.

— On me ne zanima.

— Ali on se zanima za vas. Otišao je u staju za iznajmljivanje i tamo se raspitivao. On zna kojeg konja jašete, gospodine.

— Neću ga više jahati. Želim kupiti drugog konja, boljeg i čvršćeg.

— Ovdje ih ima dosta — javi se starac. — Otkako je goveda sve manje, konja ima sve više. Ja ću vam jednog naći.

— Postoji li neki put s one planine iza nas koji Villareal poznaje?

Starac slegne ramenima.

— Putevi postoje, ali on neće doći. Imam nekoliko šumskih kočvoši koje prave strašnu buku ako se netko šulja ili iznenada dođe.

I u Teksasu smo imali šumske kočvoši, pa znam da ne postoji bolji znak za uzbunu od njih. One su čak bolje od psa čuvara.

Starac je osedlao svog konja i odjahao. Ostao sam sjediti kod vrata, gledajući široki otvoreni prostor pred sobom.

Conchita, unuka starog Meksikanca, donijela je na stol kavu, tortilje i grah. Pričala je o gradu i ljudima.

— Znaš li čitati, Conchita?

— Da, naučila me majka.

— Sta je bila tvoja majka? Španjol-ka?

— Ne. Indijanka iz plemena Chumash.

Od vremena do vremena ustao bih sa stolice i gledao naokolo. Nisam želio da me netko iznenadi.

— Poslovni ljudi koji žive ovdje, uglavnom su Irci ili Nijemci — nastavi djevojka. Mislim da je gospodin Downey najbogatiji u gradu.

— A vi?

— Mi smo siromašni, ali živimo dobro, jer ovdje u brdima ima divljači, a povrće uzgajamo sami. Moj djed ima goveda i nešto konja. Ponekad u nedjelju odemo u Washington Park u Los Angelesu ili u stari dio Santa Monice na plivanje. Najviše nam se dopada stari dio grada.

Nakon kratke stanke, iznenada reče:

— Gospodine, ako se želite sakriti, postoji jedna kućica... ovdje blizu, u kanjonu. Na vrhu je visina od naše kuće. Podigao ju je moj otac, jer se nadao da će jednog dana živjeti tamo. To mjesto ne poznaje nitko, i ako želite da odande motrite, možemo to uređiti.

— Moram slijediti one ljude — rekao sam oklijevajući. — Moram ih pronaći.

— Oni će doći k vama, gospodine. Villareal traga za vama, ali ne zbog sebe. Kad vas pronađe, on će im javiti.

Nisam želio svoje prijatelje izvrgnuti opasnosti.

— Mjesto o kojemu govoriš, mislim, stari dio Santa Monice — upitao sam Conchitu — je li to blizu mora?

Opisala mi je put kojim ću poći. Poštanska kola stanu kod Old Santa Monica Corrala i Frankova saluna, poveće zgrade s verandom od grubo tesanog drva ispred pročelja. Blizu teče potok okružen topolama.

Nakon jednog sata vratio se starac dovodeći sivca sa crnim nogama, crnom grivom i repom.

— Sedamdeset dolara — reče on. — To je jeftino.

XV

S dolaskom večeri pozdravio sam se sa svojim prijateljima i krenuo. Konj je išao dugim, laganim korakom. Bila je već noć kad sam stigao do Frankova saluna u starom dijelu Santa Monice. Ostavio sam konja u koralu i ostao stajati neko vrijeme u sjeni kako bih se priviknuo na šum morskih valova uz obalu i žagor glasova iz saluna. Tek sam nakon toga krenuo preko dvorišta i popeo se stubama na široku verandu.

U salunu je bilo pet-šest ljudi. Noliko njih sjedilo je za barom, dvojica za stolom.

Naručio sam jelo i kavu. Mjesto je bilo ugodno. Frank — pretpostavljao sam da je to on — prišao je mom stolu i zapitao:

— Želite li prenoćiti? Imam sobe.

— Da.

Pogledom ocijeni moj revolver u koricama.

— Ovo nećete trebati ovdje, prijatelju. Mi smo ljubazni ljudi.

— Vjerujem vam. — Nasmiješio sam se. — Ne nosim to zbog vas ili vaših ljudi — rekoh — već zbog onih koji bi mogli doći za mnom.

— Imate neprijatelje?

— A tko ih nema? Da, u stvari, imam ih. Ali se noćas želim odmoriti, pojesti dobru večeru, piti kavu i čekati. A sutra ću preko planina jednim od puteva Chumash Indijanaca... prema Venturi.

— Čuli ste za njih? Bili su dobri i hrabri ljudi. U planinama postoje spilje s njihovim slikarijama. Nisu bili tako jednostavni kao što se misli. Njihov život i običaji da, ali ne i njihov način mišljenja.

Poslije dobre večere i nekoliko šalice kave, osjećao sam se potpuno opušten. Tako opušten, da nisam ni primijetio stranca koji je ušao... sve dok svoje lice nije okrenuo prema meni.

Doc Sites!

Naši pogledi su se sreli i Doc je za trenutak ostao mirno stajati. Stajao je uz bar i s rukom se pridržavao za jedan kraj šanka. Ako odluči pucati u

mene, morat će se odmaknuti od bara i okrenuti. Prednost je bila na mojoj strani.

— Kako si, Doc? Tražiš li mene?

— Ne — progovorio je hrapavim glasom. — Ne. Tražim njih. Nestali su i ostavili me. Odnijeli su sve sa sobom.

— Neće to zadržati, Doc.

— Prokleta si u pravu. Naći ću ih i...

— Koga ćeš naći? — Bio je to Bob Heseltine. Stupio je iz mraka na svjetlo, držeći u ruci revolver.

Iza mojih leđa progovorio je Kid Reese:

— Nastavi mirno sjediti, Shell, ili ću...

Izenada se začuo glas Franka koji je dvocijevkom pokrивao Heseltineu.

— Ovo je vaša stvar i ja se ne želim miješati, ali ako ispalíš iz tog pištolja, oborit ću te jednim hicem. Upravo sam oprao pod, a krv je teško očistiti.

Skočio sam na noge i nisko se okrenuvši široko mahnuo rukama. Jednim sam udarcem izbio Kidu revolver iz ruke, snažno ga udarivši.

Moj ga je napad potpuno iznenadio, jer je njegovu pozornost bio privukao Frankov izazov. Nikad nisam shvatio koliko sam oduvijek želio udariti Kida. On se svagda odnosio prema meni s prezirom. Znao sam da me potcjenjuje, ali to nisam htio priznati.

Moji udarci nisu bili namijenjeni samo njemu, nego i mojoj glupoj želji da budem sličan njemu. Udarao sam ga po licu sve dok nije klonuo na pod razderanih jagodica, krvareći iz nosa.

Zatim sam se naglo okrenuo. Heseltine je nepomično stajao s revolverom u ruci. Nijednom pametnom čovjeku ne bi palo na pamet da poduzme nešto s dvocijevkom iza leđa, naročito ne revolverašu kao što je Heseltine.

— Govori se da je odličan, Frank — obratih se gostioničaru. — Neka stavi revolver u korice i pusti ga. Želim vidjeti koliko je dobar.

— Ništa od toga — odvrati Frank. — Ne želim se miješati u vaše stvari i ne želim ovdje pucjavu.

Puščanom cijevi zamahne prema Heseltineu.

— Hej, ti! Stavi revolver na mjesto... polagano... leđima iziđi kroz vrata, zajaši konja i nestani. Jedan krivi po-

kret i rasplovit ću te. Upozoravam te da moj kuhar stoji kod stražnjih vrata s vinčesterkom u ruci, također spreman da puca.

— A što se tebe tiče — obrati se meni, ne okrećući glavu — možeš otići ravno za njim... i ne vraćaj se natrag s oružjem. Kreći.

Bob Heseltine pođe natraške prema vratima i tamo se na trenutak zaustavi.

— Imat ćeš još prilike, Tucker. Ja ću se pobrinuti za to.

— Zahvaljujem, Bobe — rekoh mirnim glasom. — Čudio sam se zašto mi postavljáš zasjeđe. Tvoj prijatelj Al Cashion nije bio u stanju izvršiti tvoj prljavi nalog. Pomislio sam da si izgubio živce, kad si ga poslao.

— Izgubio živce? Slušaj, ti...

— Odlazi! — prekine ga Frank. — Smjesti.

Heseltine nestane kroz vrata. Okrenuo sam se. Kid Reese se oslanjao na ruke i koljena. Izgledao je prilično jedno s razbijenim nosom i umazan krvlju.

Doc Sites je još uvijek stajao kod bara, ukočen i blijeda lica. Bio je smrtno preplašen.

— Zahvaljujem, Frank — rekoh. — Odlazim.

— Ne zahvaljuj mi, već odlazi. Ovo je pristojno mjesto.

Izišao sam u mrak, slušajući udaljeni topot kopita Heseltinovog konja. Čekao sam neko vrijeme u tami, zatim sam brzo ušao u koral i izveo svog konja.

Uskočio sam u sedlo i pošao uz obalu. Nisam namjeravao slijediti Heseltineu po mraku i upasti možda u zasjedu. Jedina mi je želja bila udaljiti se čim prije! Nenadani bijes u tučnjavi s Kidom Reeseom istisnuo je, barem za sada, svu mržnju iz mene.

Jahao sam oprezno po mraku, držeći se grmlja i drveća. Znao sam što ću učiniti: napraviti ću veliki krug i krenuti prema Los Angelesu.

Bilo je dva sata u jutro kad sam, prešavši preko Plaze, ujahao u Sonoru. Znao sam u koju kuću idem, pa sam sjahao u blizini, u tami jedne

uske uličice. Možda je Heseltine već bio ovdje, ali se po svoj prilici još nije vratio — ako se uopće namjerava vratiti.

Kuća Villareala bila je u mraku. Na pročelju se nalazila veranda, a iza kuće vrt s ogradom. Tu je bila i staja, čija vrata bijahu otvorena prema uličici u kojoj sam se nalazio.

Ušao sam u staju i stao iza vrata s rukom na revolveru. Neko sam vrijeme osluškivao.

Konji su okretali glave prema meni. Širio se oštar miris sijena i konjskog znoja. Pridoh konjima, tiho im govoreći, gladeći ih. Posljednji od njih četiri bio je vruć i znojao. Netko ga je jahao, ali ga nije istrljao.

Heseltine? Villareal?

Htio sam poći dalje, ali moju pozornost iznenada privuče prvi konj u redu kojeg sam pogladio kad mi se oči još nisu bile priučile na tamu u staji. Onda nisam opazio ono što sam sada vidio. Konj je bio osedlan.

Prišao sam životinji i položio joj ruku na bokove... bili su suhi i hladni. Dodirnuo sam sedlo, opipao gunj. Gunj je bio vlažan.

Odmah sam shvatio. Neko se vratio s premorenim i oznojenim konjem. Zatim je taj netko prebacio sedlo na svježeg konja, očito namjeravajući smjesta krenuti dalje.

Otišao je u kuću da nešto pokupi. Možda alat? Hranu? Ili jedno i drugo, a i novac?

Obazreo sam se, tražeći skrovito mjesto. Staja je bila razdijeljena samo stupovima koji dopiru do visine prsiju, a protežu se od zida do stupova koji podržavaju krov. Jedino skrovito mjesto bilo je iza vrata.

Netom sam se okrenuo da pođem, kad se iznenada otvore vrata i pojavi se čovjek sa svjetiljkom u jednoj ruci i s revolverom u drugoj. Preko ramena imao je prebačene teške bisage.

Revolver mi je gotovo sam skliznuo u ruku.

— Možeš baciti svoju pucaljku — rekao sam tiho.

Svjetlo lampe zasvjetluca na srebrnim školjkama opasača.

— Ne — reče on.

— Ne želim te ubiti, ali novac je moj.

— Ali sad ga ja imam — odgovori on tihim glasom.

— Mrtav čovjek ne troši novac.

— Ali ga mrtav čovjek ne može ni uzeti. Možeš umrijeti kao i ja.

— Obadvojica možemo umrijeti — složih se ja. — A možemo i ostati živi. Ti želiš novac radi onoga što možeš kupiti u Meksiku. Ali ti znaš isto tako kao i ja, da će te Heseltine zbog toga slijediti i ubiti... ako ne, živjet ćeš u vječnom strahu. Ako ja uzmem novac, živjet ćeš kao i prije. Ostat ćeš ovdje, imat ćeš ono što imaš, i nećeš znati za strah.

Trenutak sam šutio, a zatim nadođah: — Mislim da taj novac želim više od tebe. Mogao bih umrijeti radi njega, ali ne vjerujem da bi ti žrtvovao svoj život samo zato da ga zadržiš. U smrti nema lijepih žena, nema tequile*, nema hrane ni dobrih konja, sunca ni kiše. Novac kratko traje, a smrt je vječna.

— Ti si filozof — reče Villareal.

— Ne, ja sam čovjek kojeg su opljačkali, čovjek koji osjeća dug prema siromašnim ljudima kojima taj novac pripada.

Tihim glasom, u mraku, držeći revolver u ruci, govorio sam mu o ljudima u Teksasu koji teško i naporno rade, o djeci koja žele školu, o ženama kojima su potrebne cipele, o teškim prilikama u kojima svi oni žive.

— Nisam znao da je novac njima bio oduzet — reče on tiho.

— Mjesecima sam slijedio Heseltinea — nastavio sam priču. — Moj je otac umro zbog tog novca. Zbog njega je ozbiljno ranjen Doc Sites. Al Cashion je ubijen, i još jedan čovjek. Sve dok živim, slijedit ću Heseltinea.

On vrati revolver u korice.

— Ja jesam opak čovjek, mladiću, al ne tako opak da bih pljačkao sirotinju. Uzmi novac. Ovo je samo manji dio. Ostalo ima djevojka.

Pruži mi bisage i ja ih oprezno uzmem.

* Tequila — vrst meksikanskog žestokog pića.

— Hvala ti, prijatelju. Ljudi kojima pripada taj novac, govorit će samo lijepo o Villarealu.

— Zahvaljujem — reče on. — A sada dozvoli...

Krenuvši natraške kroz vrata, on ih zatvori za sobom. Ja sam pak izišao na vrata što vode u uličicu, zajahao konja, prebacio bisage preko sedla i krenuo prema Plazi.

Baš sam izlazio iz ulice što vodi na Plazu, kad iznenada opazih Todda Hamptona, s puškom uperenom u mene.

Naglo zaustavih konja.

— Govori, gdje je ona?

— Tko?

— Želim tu prokletu djevojku, a ti znaš gdje se nalazi, proklet bio! Govori ili ću te sravniti sa zemljom!

— I ja bih želio znati gdje se nalazi — odgovorih hladnokrvno. — Tražim nju i muškarca s kojim je odjahala.

— Ti si taj čovjek! Želim znati gdje je, i želim svoj novac.

— Tvoj novac?

— Moj novac! — vikne na mene. Privučeni njegovom vikom, ljudi počеше otvarati prozore.

Todd se tresao od bijesa i bio je u stanju pucati.

— Ne znam gdje je ona niti znam, što se dogodilo među vama. — Trudio sam se da mi glas zvuči mirno. — Ne poričem da sam je slijedio, ali zbog njenog dragana koji me je opljačkao.

— Ne izmišljaj priče.

— Skloni tu pušku — rekao sam mirno — pa možemo razgovarati. Pljačkaš kojega tražiš je isti onaj kojeg tražim i ja. A gdje je on, tamo se nalazi i ta žena.

— Nije istina. — On podigne pušku. — Govori ili pucam.

Metak prošiše pokraj mog uha. On se trgne i opali iz puške, zatim zatetura i padne.

— Ubio me je! — vikao je, pokazujući prstom na mene. Zatim se smiri u prašini.

Neki su ljudi potrčali. Netko viknu:

— Donesite konopac!

Kraj mene se iznenada stvori šerif Rowland.

— Silazi s konja!

— Šerife, prije nego sjašem, želim da pregledate moju pušku i revolver.

Vidjet ćete da iz mog oružja nije ispaljen ni jedan jedini hitac.

— Što želiš time reći?

— Ne slušaj ga, Rowlande! — Čovjek koji je to rekao, bio je očito pijan. Lice mu je bilo crveno i ružno. Okruživalo ga je desetak ljudi. — Hamp ga je imenovao! Pokazao je prstom u nje-ga!

— Molim vas, šerife — rekao sam ti-him glasom.

On izvuče moju vinčesterku iz nav-lake. Cijev je bila hladna, u njoj je-dan metak, a magazin puške napu-njen. — Kao što vidite, iz moje puške nije ispaljen metak. Pregledajte, molim vas, i pištolj prije nego ga bilo tko drugi dodirne, uključujući mene.

Šerif me sumnjičavo pogleda i ru-kom dohvati moj revolver. Okrene ga prema svjetlu i pogleda kroz cijev. Zatim pregleda bubanj u kojem se na-lazilo pet metaka. Šesta krmača je bi-la prazna. Ali bio je običaj da se šestopuc nabija samo sa pet metaka.

— Iz tog oružja nije pucao — reče šerif jasnim glasom. — Ovaj čovjek ni-je mogao ispaliti metak.

Gomila iz koje sam malo prije čuo uzbuđeni žagor, ušutje.

— Tko je pucao u njega? — upita Rowland.

— Netko iza mojih leđa, šerife — rekoh ja. — Netko, tko je stajao iza prozora na drugom katu ili na krovu, jer je metak prošao mimo mene, ali je pogodio Todda koji je stajao na zem-lji.

Šerif se okrene i prođe pogledom preko Plaze.

— Nestao je, tko bio da bio. Pitanje je samo, je li pucao u tebe ili u njega.

— U mene — odvratih sigurnim gla-som — iako se je i Todd spremao puca-ti u mene. Pokušavao sam ga umiriti.

— Sjaši i podi sa mnom — reče šerif. — Moramo porazgovarati.

Pojavio se šerifov zamjenik i šerif se okrene k njemu, užurbano mu ne-što govoreći. Zamjenik izabere petori-cu iz gomile i oni se razmile smjerom kojim je prohujao metak.

Ušli smo u hotelski ured.

— Sjedni — reče šerif. — Želim čuti cijelu priču.

Tako sam mu opisao sve od početka: moje traganje za Heseltineom, Reeseom i Ruby Shaw, otkriće o njezinu lažnom imenu, sukob s Hamptonom Toddom koji je vjerovao da sam ja umiješan.

— Zašto ti?

Slegnuo sam ramenima:

— Vjerojatno, jer sam jedini znao nešto o njoj. Ne vjerujem da je Todd ikada sreo Heseltinea. Kad je ustanovio da se uz nju plete još jedan muškarac, pomislio je da sam to ja.

— Misliš li da je Heseltine opalio onaj hitac?

— Ili jedan ili drugi od njih dvojice. Ipak mislim da je to bio Heseltine, jer ne vjerujem da je Reese u stanju puhati na bilo koga. Osim toga nije se mogao na vrijeme vratiti ovamo. Heseltine je mogao.

— Ali on je pravi revolveraš; on ne puca u leđa.

— Progonio sam ga, šerife. Nitko nije želio njegovo društvo, jer sam mu stalno bio za petama.

Šerif izvadi cigaru iz džepa prsluka i zapali je.

— Jesi li ikad pomislio da je to mogla biti i Ruby Shaw?

— Pa... ako dobro razmislim, ona je najmilija Ala Cashiona.

— Je li uspjela izmamiti novac od Todda?

— Ne znam, ali ona je lukava i od-rješita. Bila je u stisci i vjerojatno mu ispričala kakvu priču. Muškarci se vole hvaliti... možda joj je pokazivao koliko novaca ima. To bi bilo kao da lisici pokazuješ kokoš.

Šerif ustane.

— Nemam razloga da te zadržavam. Ali ono što sam rekao prije, još uvijek vrijedi. Želim da nestaneš iz grada.

— Hvala, gospodine Rowlande. Da niste imali dovoljno razuma, već bih visio tamo vani. — Ispružio sam ruku.

— To je opasna gomila — prizna on stisnuvši mi ruku. — Izbacit ću nekoliko njih iz grada čim mi se ukaže prilika. Ovaj grad čezne za mirom.

Plaza je bila opustjela. Na sivom nebu pojavilo se žuto svjetlo dana. Zrak je mirisao po moru. Odvezao sam konja i popeo se u sedlo. Dojahao

je Rowlandov zamjenik. Zaustavi konja i izvadi cigaru iz usta.

— Žena — reče on. — Bila je u u jednoj praznoj sobi i ostavila za sobom miris parfema. Zaboravila je i rukavicu.

Pokazivao ju je u uzdignutoj ruci. Mala rukavica za malu žensku ruku, koja je isto tako znala povući obarač kao i muška ruka.

Odjahao sam iz grada.

XVI

Conchita je bila u vrtu, kad sam dojahao do njihove kolibe. Prišla je ogradi. Na vratima se pojavi djed.

— Je li sve u redu? — Njezine su oči pretraživale moje lice. — Čovjek u prolazu rekao nam je da je u gradu bilo pucnjave.

Ušao sam u kuću i ispričao sve što se dogodilo.

— Što sada? — upitao je starac.

— Moram za njima. Nastavit ću traganje.

Starac me je gledao zamišljeno.

— Ja sam star čovjek, mladiću, ali oprostite, ne čini li vam se da uzalud tražite vaš život? Oni kojima novac pripada, već su ga pregorjeli; rade i misle na druge stvari, jer život teče dalje. Nema nikakva smisla biti neprestano u lovu. A što se njih tiče, ona žena donijet će im zlo. Neka žive svoj život, a vi se morate negdje smiriti. Godine brzo prolaze, postat ćete osamljeni starac bez ikoga svoga. Iza vas neće ostati ništa, osim lova na te ljude.

— To je nešto što moram učiniti. Kao što dabar gradi svoje brane, tako ja moram progoniti te ljude.

— Svijet oko nas se mijenja. Čak i ja, iako sam starac, vidim promjene. Zakon postaje sve snažniji. Ljudi će raditi zajedno, a oni koji vole bezakonje, bit će progonjeni gdje god se pojave.

Imao je pravo, naravno.

Ali u podne sam ipak krenuo. Stajali su ispred kolibe i mahali rukama

na pozdrav. Kad sam se nakon nekog vremena posljednji put okrenuo, samo je još Conchita stajala tamo. Još jednom je podigla ruku.

— — —
Dva sam tjedna istraživao sve tragove koji su iz Los Angelesa vodili na istok, sjever i jug.

Naposlijetku mi se na jednoj sporednoj poštanskoj postaji obrati neki čovjek.

— Vidio sam jahače koji bi odgovarali opisu onih što ih spominjete. Lijepa, plavokosa žena i dvojica muškaraca. Došli su u Whiskey Flat s jugozapada, žureći se prema Walker's Passu na istoku. Jedan od muškaraca imao je brazgotinu preko oka, drugi na jagodicama. Taj drugi, snažno građeni muškarac, bio je obučen u kožnati kaput i na glavi je nosio crni šešir.

Čovjek na brzinu nacrtu u blatu ispred postaje pojednostavnjeni zemljovid, pokazujući mi gdje je Whiskey Flat, put do Walker's Passa i naš položaj.

— Ovaj put — reče čovjek — prolazi kroz Red Rock kanjon prema Walker's Passu. Nije bogzna kakav, ali sam ipak prošao jučer tim putem, a vi imate dobrog konja. Ponesite dosta vode — i pripazite na zmiје. Ima ih dosta ove godine.

— Trebam još jednog konja za prtljag.

Čovjek slegne ramenima.

— Bit će teško, jer konja nema. Chavez i njegova banda pokrali su najbolje konje u okolici. Možete kupiti mulu.

Zahvalio sam čovjeku na obavijestima i krenuo. Nakon dva sata vrućina je postala nesnosna, pa sam zaključio da bi bilo glupo nastaviti put. Ujahao sam u mali kanjon gdje je bilo nešto hladu. Sjahao sam, ulovio vode u šešir i napojio konja, zatim sam ga privezao za jedan grm i sjeo, naslonivši se na stijenu kanjona da se odmorim.

Bilo je vrlo tiho. Moj je konj brstio grmlje, zatim zatvorio oči i tako drijemao, tjerajući povremeno repom poneku muhu.

S mjesta gdje sam sjedio, mogao sam vidjeti gotovo pola milje puta usječenog u kanjon, što vodi na zara-

vanak. Odnikle se pojavi gušter i pogleda me nepomičnim očima.

Ovo je mjesto bilo kao stvoreno za razmišljanje. Jedna me misao mučila... još uvijek nisam stigao nikamo. Možda sam progonio Heseltineu samo zato da ne moram misliti na budućnost? Neprilika je bila u tome što nisam imao određeni cilj. Dok je otac bio živ, odlagao sam sve svoje namjere za dan kad ću se nenadano naći sam u svijetu. Onda je otac iznenada umro i ja sam morao onim ljudima vratiti novac. Traganje za Heseltineom bio je još jedan način da izbjegnem dan kad ću morati činiti i biti ono što sam uvijek govorio da ću biti.

Ako dobijem sav novac od Heseltineu, što ću napokon raditi? Hoću li postati rančer ili ću poći u kopače zlata?

Prebrojio sam novac u bisagama. Bilo je nešto više od 1.200 dolara. Zadržat ću oko dvije stotine, a ostalo ću poslati u Teksas.

Nakon nekog vremena sam zadrijemao. Probudilo me moj konj koji je tiho zafrektao.

Naglo sam sjeo. Konj je strigao ušima i gledao prema putu kojim je dolazio jahač.

Ustao sam sa zemlje i pritegao opasač. Sunce je stajalo nisko i postalo je svježje. Jahač zaustavi konja na putu, čekajući moj znak. Nije djelovao opasno, ali sam svejedno bio na oprezu.

Bacivši se u sedlo, krenuo sam nizbrdo na put.

— Hej! — imao je vođeno plave oči, s kojima me je oštro promatrao. Bio sam siguran da mu nije izbjegla nijedna podrobnost. — Putujete li daleko?

— U Walker's Pass. A odande možda na istok.

Njegove oči prođu preko mojih bisaga na sedlu.

— Bavite se kopanjem?

— Ja? Ne, ja sam govedar. — Nisam htio da sazna previše. — Radim samo posao koji se može obaviti iz sedla.

— Mora vam ponekad biti teško — reče on. — Ima mnogo stvari koje ja ne mogu uraditi iz sedla.

Kako na to nisam odgovorio, neko smo vrijeme jahali šuteći.

Njegov je konj prilično jadan. Očito je iscrpljen napornim jahanjem, ali i

inače nije ništa naročito. Ni jahač ne izgleda bolje, izuzevši njegovu pušku koja je vrlo dobro očuvana i brižljivo namazana uljem. Koliko mogu vidjeti, ne nosi revolver, ali naučio sam da ničemu ne vjerujem.

Nakon nekog vremena opet je počeo razgovarati. Što sam ja manje govorio, to je on postajao radoznaliji, pa sam na kraju rekao:

— Volim lutati. Nikad nisam dugo ostajao u jednom poslu. Došao sam iz Kalifornije: tragam za djevojkom... — što je djelomično i bila istina — ali je ona otišla s nekim drugim tipom. Upravo sam razmišljao da li da krenem u Virginia City, ili da se vratim i pođem na sjever u Oregon. Ne poznajem nijedno od tih mjesta.

— Ništa naročito. U svakom slučaju — reče on kao slučajno — čovjek treba novac za put.

— Nasmišao sam se.

— Meni nije potreban. Uvijek mogu naći posao za nešto hrane. Nimalo mi nije važan novac. U kartanju nisam vješt, i tako dugo dok mogu zaraditi za jelo i spavanje, zadovoljan sam.

On pogledom odmjeri mog konja.

— Dobar je — reče. — Ne izgleda kao konj nekog govedara.

— Mišljenja sam ga za dva mustanga — slagaao sam.

Znao sam da mi ne vjeruje. Dobro napunjene bisage očito su privlačile njegovu pozornost. Ako mu se pruži prilika, pokušat će me opljačkati, a možda i ubiti.

Milje su ostajale za nama i počela se približavati noć. Vrućina je nestala, a tu i tamo pojavile se zvijezde.

Povremeno bi njegov konj zaostao, što mi se nimalo nije dopadalo.

— Zao mi je, gospodine — odjednom on promrmlja. — Ova moja životinja nije u stanju držati koraka s vama. Odjašite naprijed i nadite mjesto za logorovanje. Ja ću vas doći.

— Prerano je za logorovanje — rekao sam.

Nešto u njemu izazivalo je na oprez. Nisam želio spavati s njim u istom logoru. Bio sam mrtav umoran od jahanja, prašine i vrućine, te ne bih mogao ostati dugo buđan. Međutim, nisam ga mogao optužiti, a niti mu

iznijeti dobar razlog da želim sam nastaviti put.

— Možda ste u pravu — rekao sam nakon kratkog razmišljanja. — Umoran sam.

Izenada opazih malu spilju pri vrhu jednog brijega, s nešto grmlja ispred ulaza.

— Eno tamo, to bi možda bilo dobro mjesto.

On okrene glavu, a ja izvučem revolver. Kad se opet okrenuo, nešto je promrmljao, ali je zašutio i pogledao u mene i u revolver. Nije se ni pomaknuo.

— Prijatelju — rekao sam — ja vas ne poznajem. Volim putovati sam i zato ću vas ostaviti ovdje. Sjašite s konja.

On je oklijevao. Pomislio sam da će nešto poduzeti iako nije imao revolver. — Ne možete ostaviti čovjeka da ide pješice — rekao je samo.

— Nećete ići pješice. Ostavit ću vam konja na udaljenosti od jedne milje.

— Nisam vam učinio ništa. — Njegov je glas bio otresit.

— Ipak vam ne vjerujem — rekao sam. — Jedino što bi netko mogao poželjeti, to je moj konj; drugo ne posjedujem.

— Zar? — naceri se on, ali ga nagli pokret mog revolvera potjera s konja. Dohvatio sam uzde i odjahao, držeći ga svejedno na oku. Na milju udaljenosti od njega, privezao sam konja uz grmlje i odmaglio.

Tu jednu milju on će proći za petnaestak minuta, a za to vrijeme ja ću već biti pet milja daleko.

Kraj je bio prostran, s blagim brežuljcima i malo grmlja, pa ste danju mogli vidjeti miljama daleko. Noću bi, suprotno, čovjek bio kao slijep.

Prošao sam tri milje brzim trkom, a onda sam pustio konja laganim kasom. Nekoliko sam puta promijenio smjer i vraćao se na put zemljištem koje nije zadržavalo tragove. Ipak sam bio zabrinut zbog starca koji će me zacijelo slijediti. Vjerojatno je znao pronalaziti tragove poput Indijanca.

Nakon pet sati jahanja postalo mi je jasno da smo konj i ja suviše umorni da bismo mogli nastaviti put, te da

moram potražiti mjesto za logorovanje. Našao sam ga u kanjonu tri četvrt milje izvan puta, s potokom po srijedi. Naokolo je raslo nekoliko topola i vrta.

Vezao sam konja uz drvo, rasprostro gunj na travu i stavivši sedlo pod glavu ubrzo zaspao, ne zaboravljajući staviti revolver nadohvat ruke.

Otvorio sam oči kad je svanulo i zaustavio pogled na svom progonitelju. Sjedio je u sedlu, udaljen dvadeset stopa, i zamahivao lasom. Skočio sam na noge i u zadnji čas podigao ruke. Laso me obuhvati a ja sam slobodnom rukom uhvatio konopac. U tom trenutku konj poskoči, podbođen starčevim mamuzama, i napeto me uže obori na koljena. Udario sam o drvo i lijevom rukom posegnuo za revolverom na gunju.

Starac je prekasno opazio moj pokret. Opalio sam nasumce, promašio, ali je metak okrznuo konja po vratu.

Zivotinja uplašeno poskoči, pa i moj drugi hitac promaši. Laso se na trenutak olabavi, što mi omogućući da ga se u dva zamaha riješim i skočim iza stabla. Čuo sam kad je njegov pištolj opalio, pogodivši stablo. Prebacio sam revolver u desnu ruku i iskočio na čistinu.

Starac je u ruci držao svoj ogroman kolt. Opalio sam, gledajući ravno u njega. Metak ga je pogodio iznad boka, ali je i on uspio ispaliti hitac, koji me na sreću nije pogodio. Skočio sam iza stabla i ponovno opalio. Starac poskoči u sedlu, dobaci mi sijevaajući pogled i udarajući mamuzama konja nagna u trk.

Neko sam vrijeme stajao zureći za njim. Bio je pogođen dva puta, ali se činilo da je starac vraški žilav. Nisam želio da se još jednom sretnem s njim.

Ostatak dana jahao sam oprezno. Dlanovi su mi bridjeli od natezanja konopca. Starac je, naravno, mislio da se namjerio na žutokljunca, ali je s dva metka u sebi vjerojatno promijenio mišljenje.

Kad sam naposljetku stigao u Walker's Pass, naišao sam na dvojicu što su logorovali s ovcama.

Na moje pitanje, jedan od njih odgovori:

— Prije tri dana, Bob Heseltine, jedna djevojka i još dvojica prošli su ovuda. Krenuli su prema sjeveru.

— Zar poznajete Helestine? — upitao sam.

— Vidio sam kad je u salunu na cesti za Teksas ubio čovjeka. Dogodilo se to prije sedam-osam godina. Ubio ga je bez vidljiva razloga. Možda mu se nije dopao.

Čovjek me pogleda.

— Vi ste Shell Tucker?

— Da.

— Čuo sam da gonite Boba. Mnogo sreće.

Pozvali su me da im se pridružim u jelu.

— Možda će netko sada goniti mene — rekao sam isпивši šalicu kave. Ispricao sam im svoj susret sa starcem.

Slušali su me izmjenjujući poglede.

— Starac ima oko šezdeset godina, zar ne? Vidjeli ste mu kraj usta bijelu brazgotinu?

— Poznajete li ga?

— Mladiću, pa to je Pony Zale, opasan kradljivac i višestruki ubojica, ali nitko nema dokaza.

— Pa... napunio sam ga olovom — rekao sam.

— Ako se pojavi, reći ću mu da si otišao prema jugu — nasmije se jedan od njih.

Krenuo sam dalje. Cesta je bila prazna, ali sam osjećao da je progonitelj postao progonjeni.

XVII

Ništa nije tako pogodno za razmišljanje kao vrijeme i osamljenost. Mnogo sam milja ostavio za sobom u prašini, doživio sam i nekoliko pucnjava, pa ipak nisam bio ništa bliže zadatku kojega sam sebi odredio. U Koloradu je ostala Vashti i možda se do sada već i udala.

Udala?

Na kraju krajeva, zašto ne? Ja se nisam izjasnio, ona je slobodna djevojka i nemam nikakvo pravo na nju. Nije imala razloga da čeka, ali ipak,

kad samo pomislim da se možda udala za bilo koga...

Čovjek mora biti pošten prema sebi. Što to znači bilo tko? Ne mogu li to ljudi reći i za mene?

Ne posjedujem ništa, također ništa ne potražujem, nemam čak ni kolibe... ako se izuzme beznačajan komad loše zemlje dolje u Teksasu, kojeg je vjerojatno već netko zaposjeo.

Zatim, cijelo sam vrijeme u nekoj potjeri, kojoj ne vidim kraja. Koliko poznajem Ruby Shaw, ona neće pristati ni na kakvo logorovanje u planinama Sierra, niti na put prema Dolini smrti. Zahitjevat će da idu u Virginia City, gdje se nalazi Comstock, rudnik srebra.

Ako dobro razmislim, Heseltineu i njegovom društvu moralo je već dojaditi. Otkad su se dočepali novca, jašu već mjesecima. Ruby nije imala prilike da uživa u trošenju, a ona je osoba koja novac ne ostavlja na miru. Zato će, vjerojatno, dosađivati momcima da me naposljetku srede.

Uostalom, kraj kroz koji prolazim kao stvoren je da štogod poduzmu. U planini i pustinji malo je puteva, a na tim putevima još manje slučajnih putnika. Suha, ispržena zemlja pruža se iza Doline smrti prema istoku.

Iznenada sam naišao na njihov trag. Četiri jahača, i to ne odviše daleko ispred mene, sudeći po tragovima. Vjerojatno im se pridružio i Doc. To me je čudilo. Njih troje su već razdijelili novac, a sad se pojavio on i sigurno će tražiti svoj dio.

Povremeno sam mijenjao smjer kretanja, silazeći s puta desno ili lijevo i služeći se svime što me moglo skloniti od pogleda. Znao sam da su oni negdje ispred mene. Sudeći po kakvu iznenadnom tragu, imali su samo nekoliko sati prednosti.

Pazio sam i na put iza mojih leđa. Nisam znao koliko je Pony Zale teško ranjen, ali sam slutio da će me taj žilavi starac slijediti.

Iznenada negdje na obronku odjeknu dva hica, a zatim se javi njihova jaka odbijajuća se od kanjona i planina. Meci su bili ispaljeni dobrih pet stotina jardi daleko od mene. Čekao sam, prisluškujući.

Dugo je vladala tišina, a zatim se začuje udaljeno kotrljanje kamenja i neki nerazgovijetni šum. Onda zavlađa tišina.

Dok sam čekao, sjene su se još više produljile. Vrativši se do konja, odvezao sam ga i uzjahao.

Krenuo sam oprezno naprijed, držeći se sjena i vodeći konja preko trave kako se ne bi čulo udaranje potkova.

Tko je pucao? U koga?

Konj se iznenada snažno trgne. Stegnuo sam uzde i s revolverom u ruci prisluskiavao.

Nikakav šum ili glas... samo vjetar u borovima.

Zureći u mrak, opazio sam obrise nečega što leži na zemlji. Skočio sam sa sedla, pričekao nekoliko trenutaka i došuljao se poput mačke.

Čovjek je ležao licem okrenut prema zemlji... mrtav. Prije nego li sam okrenuo tijelo, znao sam tko je. Doc Sites nije trebao poći sa Heseltineom u Kaliforniju. Ili su ga slijedili, ili je ovdje naletio na njih.

Odgurao sam ga u udubinu između dviju litica i pokrio ga kamenjem. Džepovi su mu bili ispražnjeni, njegov konj i oružje su nestali.

Oni koji su ubili Sitesa, spustili su se glavnim putem nizbrdo, u dolinu. Put kojim sam ja išao, bio je indijanski i nenadano završavao u spilji ispod stijene, iz koje je tekao potok, tvoreći malo jezerce. Bilo je to dobro skrovito mjesto, s travom za konja.

Na maloj vatri skuhao sam kavu i juhu od osušena graška i mesa. Bio sam umoran i jelo mi je prijalo.

Dugo sam ležao budan, gledajući u zvijezde kroz krošnju drveća. Noć je bila tiha i razmišljao sam o Vashti. Moram završiti taj lov, sinu mi iznenada. Moram prekinuti s tim i pronaći svoje mjesto pod suncem, ili ću jednog dana završiti kao Doc Sites, ubijen hicem u leđa.

Kao i uvijek, probudio sam se prije svitanja. Nebo je bilo jasno, ali ne još posve plavo; samo je još nekoliko najsjajnijih zvijezda svijetlilo.

Svježiji povjetarac uznemirio je lišće u krošnjama drveća. Konj je zadovoljno žvakao travu blizu grmlja.

Do mene je dopirao samo pjev ptica. Dokle je oko dopiralo nije bilo zna-

ka vatre, a duboko dolje na cesti ništa se nije micalo.

Moj je lov završio — to je bila odluka. Jedini način da uzalud ne potratim svoj život.

Skuhao sam kavu i ispekao slaninu. Pojeo sam i zadnji komad dvopeka. Još sam jednom pretražio cestu... nigdje nikoga.

Zajahavši konja, krenuo sam izravno prema cesti, prešao je i ujahao u Bijele planine. Da, otići ću prijeko u Nevadu, proći dionicom puta kojom poštanska kočija prolazi prema Salt Lake Cityju, pa natrag za Kolorado.

U podne sam se zaustavio kraj neobično visoke smreke da odmorim konja. Prostor je bio otvoren i prazan, bez ikakva zaklona. Svezavši konja za grm, legao sam u hlad drveta.

Prije nego li sam zatvorio oči, brižljivo sam pogledao naokolo... a zatim zaspao od umora, topline sunca i oštrg zraka.

U snu sam čuo neko struganje, zatim komešanje, a kad me nešto na trenutak dodirnulo, ja otvorih oči i ugledah cijev vlastitog revolvera.

Pony Zale sjedio je niti deset stopa udaljen od mene. Cerekajući se pokazivao je izlomljene zube, ali u njegovim hladnim očima nije bilo smiješka.

— Ovaž puta si dolijao — reče on.

Uspravih se polagano.

— Mislio sam da si mrtav — lagao sam. — Koliko se sjećam, napunio sam te olovom.

On pljune pokraj moje čizme.

— Da, i još sad ga nosim u sebi, ali mene je teško oboriti. Metak me nikada neće ubiti, tako mi je rekla vračara, pa zato i ne brinem.

Imao je novog konja koji je stajao pokraj mogeg, a na njemu moje bisege.

— Imaš drugog konja — rekao sam.

— Da, gospodine, i to dobrog. Bolji je od tvog, siguran sam u to.

Ponovno pljune.

— Znaš, što te čeka, zar ne?

Nacerih se.

— Svakako da znam. Odjahat ćemo zajedno dolje u Carson City i častiti se pićem u jednom od onih barova u kojima se sastaju političari. Ja častim... ako mi ostaviš nešto novaca.

— Pa, nije loša zamisao. Možda bih čak i pristao da nisi pucao u mene.

Skočio je na noge jednim pokretom, neočekivanim za čovjeka njegovih godina.

— Ne, gospodine, nisam naviknut da pucaju u mene, niti da me pogađaju. Ubit ću te, ali ne odmah — napunit ću te olovom, zatim ću odjahati i ostaviti te da umreš. Put što si ga izabrao, nije upotrebljavan blizu stotinu godina. Indijanci kažu da je to vračev put, i izbjegavaju ga. Nijedan bijeli čovjek ne zna za njega... osim mene. Nema vode na udaljenosti od pedeset milja, a toliko ne možeš proći s metkom u tijelu.

— Boj se me odmah ubij, Pony — rekao sam ravnodušno — jer ću te progoniti sve dok te ne pronađem i oderem kožu s tebe.

On zakikao.

Postojala je mogućnost od jedan prema milijun, pa ipak sam dugim skokom skočio uvis. Njegov je revolver grunuo, osjetio sam udarac duž ubanije i pao natrag na pijesak.

Revolver je ponovno opalio. Osjetio sam kako mi se tijelo zgrčilo od udarca drugog metka.

— Pa — čuo sam njegov glas. — Mislim da će ti to biti dosta. Ako i nakon toga dođeš za mnom po svoje stvari, onda si ih zaista zaslužio.

Odjeknu topot njegovog konja i nastade tišina. Po prvi put osjetih bol. Bol i vrelinu sunca.

XVIII

Bilo je mračno... mračno i hladno. U glavi mi je strašno udaralo, a usta se osušila. Ležao sam nepomično na zemlji. Samo više nisam bio u planini. Na neki način našao sam se u nekom klancu, čiji su se zidovi postupno uzdizali na obje strane. Nisam znao gdje se nalazim niti kako sam stigao ovdje. Ležao sam na nekoj cesti i vjerojatno sam se skotrijao niz padinu kanjona.

Uhvatio sam se za stijenu i pridigao se. Nisam na to bio ponukan samo ž-

ljom da preživim, već i željom da se krećem, da ne stanem. Morao sam stići nekamo, bilo kamo, i to čim prije.

Vjerojatno sam neko vrijeme postupao bez svijesti, jer kad sam ponovno počeo uočavati stvari, postao sam svjestan topline sunca, i zamijetio da se više ne nalazim u klancu, već u isušenom jezeru.

Iznad mene je prošla sjena, zatim druga... Pogledao sam gore. Bio je to lešinari... nekoliko lešinara.

Neko mi je rekao da se lešinari najprije okomljaju na bubrege, ne čekajući ponekad ni da žrtva umre.

Nisam imao revolver, ali mi je za pojasom ostao nož. Izvukao sam ga i počeo vikati lešinarima:

— Dodite, dodite ovamo!

Ali, jasno, nisu došli.

Znali su svoju igru. Lešinari posjeduju strpljivost, temeljenu na saznanju da svi moraju umrijeti i da je jedini njihov posao čekanje.

Vratio sam nož u korice i počeo puziti, pritisnut beskrajnom vrućinom. Ruke su se zakrvavile, ali sam i dalje puzio.

Nisam znao koliko sam odmakao. Puzio bih prema nekom kamenu, i kad bih nakon dugo vremena stigao do njega, izabrao bih drugi kamen i nastavio puziti prema njemu.

Shvatio sam da me je drugi metal pogodio u bok, jer me kod puženja to mjesto osobito boljelo. Prvi mi je metal svakako okrznuo glavu i vjerojatno ostavio neku ranu na njoj, jer mi je u njoj neprestano nešto bubnjalo.

Puzeći dalje, isuviše sam se približio rubu isušena jezera, te se otkotrljao nizbrdo. Udarac je bio prilično jak. Osjetio sam bol u glavi i ponovno izgubio svijest.

Kad sam pokušao otvoriti oči, sjalo je sunce. Kapci su mi otežali. Ležao sam na dnu uska grla u isušenom jezeru. Iznad mene je blistalo plavo, jasno nebo. Okrenuo sam se na trbuh i pogledao uokolo. Kamenje, mali, vodom izglacani obluci, ogromne stijene i dvije obale što se visoko dižu iznad mene.

Vashti... odlučio sam se vratiti k njoj. Moram izići oдавде, ona me čeka. Ponovno sam puzio, kupajući se

u znoju groznice. Ruke su izgledale strašno, uprljane usirenom krvlju pomiješanom sa sivom prašinom i pijeskom.

Nisam više razlučivao je li dan ili noć. Nasumce sam izabirao kamenje, drveće, sve što bi mi moglo poslužiti kao cilj u puženju. Žvakao sam lišće. Iznad mene opet su letjele tamne sjene. Naposljetku sam otpuzio u jednu rupu ispod stijene i ostao ležati zatvorenih očiju.

Pijesak je bio vlažan. Kopao sam raskrvavljenim rukama po njemu sve dok se na površini nisu pojavile kapljice vode. Pio sam tu vodu koja bijaše muljevita, ali je bila voda.

Uronio sam svoje ranjavo lice u nju, zatim opet pio, oprao krv s ruku i rashladio čelo vlažnim muljem. Ponovno sam zaronio lice u vodu i držao ga tako neko vrijeme. Nakon toga sam se ispružio i ležao neko vrijeme nepomičan.

Hlače su mi bile poderane. Pregledao sam i oprao ranu koja je bila upaljena i izgledala ružno. Metak je ušao ispod opasača.

Osjećao sam da će me sunce ubiti ako opet iziđem. Moram čekati noć. Ostao sam u spilji, hladio se, polije-vao vodom i pomalo pio. Zaspao sam i probudio se u mraku.

Izišao sam iz spilje. Razabrao sam put koji se spušta niz strminu. Pronašao sam štap koji će mi služiti kao potporanj pri hodaњу. Šepao sam, jer me je kuk prilično bolio.

Zivjet ću usprkos svemu i vratiti se Vashti. Vratit ću se k njoj, ali najprije moram pronaći Ponyja.

Hodao sam cijele noći, povremeno se odmarajući. Prije svanuća odlučio sam potražiti sklonište. S prvim zraka-ma sunca pronašao sam tri smreke, srasle zajedno, i uvukao se u njihovu hladovinu. Tu sam se zadržao cijelog dana.

U sumrak sam ponovno krenuo; ponekad bih pao, ali sam ustrajno išao naprijed. Daleko ispred mene opazio sam zvijezdu, prilično nisko — čak prenisko.

Logorska vatra... potrčao sam grozničavim koracima, ali sam nakon nekoliko koraka pao iscrpljen. Vatra je i

dalje, gorjela. Ponovno sam ustao, pao, puzio, pridigao se i nastavio koračati.

Vatra je bivala sve jasnija i sve bliža. Svanjivalo je. Kad se razdani, čovjek će ugasiti vatru i odjahati... i ja ću biti izgubljen. Vjerojatno nigdje nadaleko i naširoko nema grada, pa čak ni ranča ili naselja. Moram stići do vatre.

Mogao sam već vidjeti i tanki, plavi trak dima što se diže uvis. Pokušao sam vikati, ali nisam mogao ispustiti glasa. Nastavio sam hodati i najednom zastao pokraj vatre.

Dva konja... Pony.

On se digne sa zemlje, gledajući me s užasom. Zatim ispusti promukli krik i posegne za puškom. Nasrnuo sam prema njemu, ali sam izgubio ravnotežu i pao. Puška opali, pogodi u zemlju i pijesak mi obaspe lice.

Uspio sam se pridići i zamahnuti štapom. On podigne ruku da ga odbije, a ja se bacih naglavce na njega, udarivši ga pesnicom u lice. Od udara posrnu i pade na vatru, ali se uspije otkotrljati u stranu, posežući za puškom. Dohvatih goruće drvo i zavitlah ga prema njemu. Vatra mi isprži ruku, on pusti krik i zatetura, dograbivši oveću čvrstu granu i zamahnu prema mojoj glavi. Udarac me dohvati preko čela, pred očima mi se smrači i ja se sruših nedaleko od vatre.

Kad sam došao svijesti, već je bila pala noć. Vatra se još uvijek dimila, ali bez plamena. Pony je nestao zajedno s konjima. Ostavio je tavu i lonac s kavom. Znači da je uskočio ravno u sedlo i bezglavno odjurio.

Pridigao sam se na koljena i posegnuo za loncem. Kava je bila vrlo vruća, no ja sam to jedva zamijetio. Pokušao sam puhanjem raspaliti vatru, ali su mi usta bila razbijena i krvava. Viknuo sam od boli kad se rana otvorila.

Vatra je ipak planula. U tavi je bilo nekoliko zgrčenih komada slanine koje sam s naporom pojeo. Ispio sam još kave i osjetio se bolje.

Ovo s Ponyjem izgledao je vrlo čudnovato. Kako to da sam ga sustigao pješice, a on je bio na konju? Zašto je zastao ovdje, a nije odmaglio duboko u unutrašnjost?

Popio sam ostatak kave, razario vatru dodavši još nekoliko komada drveta i legao na hladnu zemlju.

Vashti...

Dan je osvanuo svjež i sumoran. Ugasio sam vatru i krenuo, ali nisam stigao daleko. Pao sam i ostao ležati. Bio sam napola bez svijeti i kao kroz sam osjetio vodene kapljice.

Kiša.

Posljednjim snagama pokušao sam se okrenuti na leđa.

Netko me je promatrao! Svijest o tome polagano je prodirala u moj mozak. Netko me je promatrao!

To je nemoguće. Ta ja sam blizu ludila. Usplo sam se okrenuti na leđa i otvoriti usta. Kiša je padala po meni i ja sam požudno hvatao kapljice.

Podigao sam glavu i obazreo se naokolo. Netko me je zadržao pronašao.

Bili su Indijanci. Četrdesetak ljudi, sami ratnici, namazani ratnim bojama i naoružani.

Teškom sam se mukom podigao na noge. Jednom davno, nekoliko Utes Indijanaca vraćalo se iz bitke s Komančima i ostalo na našem ranču da izliječe rane. Dali smo im tri konja, a dok su boravili u nas, naučio sam nešto njihova jezika. Ovi su vjerojatno iz plemena Pah-Utes. Progovorio sam njihovim riječima.

Gledali su me nijemo. Pokušao sam engleski.

— Boli jako — rekao sam. — Bandit je pucao u mene. Nema oružja. Sljedećim ga. On bježi.

— Išao si Vračevim putem?

Indijanac koji je to pitao izgledao je nestvarno i strašno. Možda je vrač?

— Da. Manitu mi je rekao neka pođem Vračevim putem i Pah-Utes će mi pomoći.

Zurili su u mene međusobno razgovarajući. Jezik se razlikovao od onog kojeg sam ja znao, ali je bio sličan.

Vodili su sa sobom nekoliko suvišnih konja i iznenada jedan mršavi ratnik dojaše do mene vodeći još jednog konja.

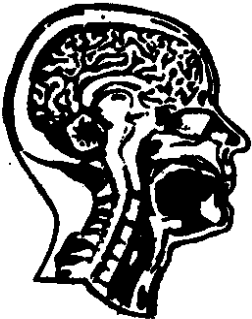
Tako sam odjahao s njima, držeći se za konjsku grivu. Njihovo je selo bilo miljama udaljeno, ali nekako sam izdržao. Kad smo naposljetku stigli, mogao sam vidjeti da se sastoji od tride-

**O svemu
što
uzbudiuje**

fokus

setak gusto zbijenih šatora iznad jedne kilsure.

Ostao sam četiri dana u njihovu selu. Hranili su me i brinuli se o meni. Jedna je stara Indijanka dolazila u moj šator i vidala mi rane. Peti sam dan izišao iz šatora. Bio sam slab, ali sposoban da se krećem.

— Što ćeš sada uraditi? — upita me poglavica.

— Otići ću u grad i potražiti čovjeka koji je pucao u mene.

— Nemaš puška.

— Naći ću je.

— Nemaš ni konja.

— Zamolit ću crvenog brata da mi posudi jednoga. Vratit ću ga ili ću ga platiti.

— Moji su ljudi u ratu s tvojim ljudima.

— Nisam to znao. Bio sam tamo gdje se prostire Velika voda. Sad se vraćam u Kolorado, svojoj ženi.

Poglavica je pušio i razmišljao. Zatim reče:

— Ti hrabar čovjek. Slijediti tvoj trag... mnogo milja. Naći neprijatelja. Nemam puška, ali ti dati konja.

Pokaže lulom na jednoga.

— Uzmi ovoga.

Bio je to konj mišje boje, dobar konj.

— Zahvaljujem. — Pošao sam do konja, zajahao ga i vratio se vatri. — Ti si veliki poglavica — rekao sam. — Volio bih da smo prijatelji.

Okrenuo sam konja i odjahao, dok su me oni promatrali. Još sam se jednom okrenuo. Tako su još uvijek stajali ratnici a ja sam jednom vidio kako izgledaju svježi skalpovi.

XIX

Nakon jednog sata pronašao sam tragove. Dva konja jedan od njih moj. Tragove svog konja poznavao sam kao crte na dlanovima svojih ruku.

Sivac kojega sam jahao, bio je dobar konj. Indijanci su znali da imam dug put pred sobom. Kad sam napo-

kon išao s puste planine, bio sam pobijelio od prašine. Nisam znao gdje se nalazim, ali sam znao da jašem na istok.

Ispred mene prostirao se krševit lanac bregova. Nisu bili visoki... jer puštinski bregovi ne dosežu osobite visine, ali su zato isušeni, zupčastih rubova, izlomljena stijenja i trnovita raslinstva.

Bio sam bez oružja, i ako me Pony Zale čeka u tom stijenju, pretvorit će me u hranu lešinarnika i kojotima. Ali bio sam uvjeren da mu se jako žuri i stoga predmišljao da ne postoji opasnost od zasjeda.

Penjali smo se... sve više i više.

Izenada iskrсну jahač. Osamljeni čovjek na mli vodio je za sobom još jednu, pretovarenu. Tragač zlata.

Zaustavio se naglo, gledajući u mene s očitim nepovjerenjem. Imao je i razloga. Moje je lice bilo posuto mjehurićima i razbijeno, ruke uprljane, odijelo razderano i pokriveno bijelom prašinom.

— Imate li možda revolver na prodaju? Potreban mi je revolver.

— Mladiću, po vašem izgledu sudeći potreban vam je krevet i to najmanje dva tjedna. I kupanje svaki dan.

— Potreban mi je revolver. Sigurno ste se mimošli sa čovjekom koji ima dva konja i moje oružje. Posudite mi revolver i ja ću vam za njega platiti dva puta veću vrijednost, ma gdje se nalazili.

— Vidio sam tog čovjeka, mladiću, i bolje bi bilo da mu se ne približujete. Taj je čovjek opasan, isuviše opasan za mladića poput vas. Vidio sam ga kad je dolazio. Nije me zamijetio, pa sam neopaženo skrenuo sa ceste i sakrio se iza stijenja. Kad je opazio moje tragove, pogledao je prema meni i onda sam mu glasno doviknuo: »Pony nastavi jahati. Puška je uparena ravno u tebe!« Prošao je mimo mene bez riječi ali to više nije onaj stari Pony kakvog sam ga nekoć poznavao.

— Preplašen je.

— Nemaš suvišnog oružja, ali kad bih ga i imao, ne bih ga posudio čovjeku koji ima očito namjeru izvršiti

samoubojstvo. Kako ti je ime, mladiću?

— Shell Tucker. Zahvaljujem na pomoći. Možda ćemo se još sresti.

Konj je nastavio slijediti trag poput lovačkog psa. Te smo noći logorovali kod Cave Springsa. Imao sam nešto hrane što su mi je dali Indijanci, a voda u potoku bila je besplatna. Kad sam od potoka krenuo među stijene, čuo sam kako netko dolazi na konju.

Bio je to visoki, mršavi govedar na ridanu. Zaustavio se kod potoka, i kad je ugledao moje tragove, htio je s konjem natrag. Viknuo sam:

— Ne morate žuriti, nemam čak ni revolver!

— Onda se ne mičite — reče on — jer ja ga imam. Samo stojte mirno, dok vas ne pogledam izbliza. — Dojaše do mene. — Ne izgledate kao da ste u stanju učiniti neko zlo — reče. — Što se dogodilo?

— Bolje upitajte čovjeka kojeg ste vjerojatno sreli tamo dolje s dva konja. Imate li neko oružje za posudbu? Bilo što, samo neka puca?

— Nemam. Revolver i vinčesterku, to je sve što imam; a tamo kamo idem, trebat ću oboje. Što se dogodilo? — upitao je ponovo.

— Imate li kave? Ja imam samo nešto mesa što su mi dali Indijanci.

— Baš sam htio skuhati kavu.

Sjahao je oprezno, nastojeći da njegov konj bude između nas, dok se nije uvjerio da zaista nisam naoružan. Vratio je revolver u korice i skinuo sa sedla.

Zapalili smo vatru i pristavili kavu. Dok se voda zagrijavala, ispričao sam mu cijeli susret s Ponyjem Zaleom.

— On je dolje u Skver Peak — reče čovjek. — Ovo su Silver Peak planine, a gradić je onamo prijeko u dolini Clayton.

— Je li to veliki grad?

— Ništa naročito. Dvije-tri trgovine, jedan hotel i staja za konje. Postoji i stari mlin za drobljenje rude, ali više ne radi. Ljudi pričaju da pod zemljom leže milijuni. Možda, samo ne znam čega. Ako im pokažeš novčanicu od pet dolara, prodat će ti cijeli gradić i pobjeći.

— Ne bih im mogao pokazati niti pet centi — rekao sam. — Onaj starac očistio me do kože.

— Pa, ja imam dva dolara. Dat ću vam poloviću.

— A revolver?

— Ah, ah, doći će vrijeme kad ćete umrijeti s vašim revolverom u ruci.

Bio je dobar čovjek. Nije mi rekao čak ni svoje ime.

Ako ikad dođete u Kolorado — rekao sam — potražite me, Zovem se Shell Tucker.

— Čuo sam za vas — reče on. — Već se pjevaju pjesme o vama.

Silver Peak je podignut tek prije dvanaest godina, a već u njemu vlada mrtvilo.

Na verandi ispred salona sjedilo je troje ljudi i promatralo moj ulazak u grad. Nigdje nisam zamijetio Ponyja i njegove konje. Zaustavio sam se pred salonom i sjahao.

— Tražim čovjeka s dva konja — rekao sam. — Jedan od njih je moj.

— Otišao je — reče jedan. — Poslušajte moj savjet i zaboravite ga. Baš nije pokazivao želju da bude pronađen.

— Trebam nešto hrane i revolver.

— Gospodine, ovaj grad je propao. Mještani imaju samo ono što im je potrebno.

— Imam jedan dolar.

— S tim već možete kupiti neku marlenkost. Samo produžite do šerifove kuće.

Pokazali su mi kolibu. Vrata je otvorio visok, mršav muškarac, naoružan revolverom. Iza njegovih leđa jedna je žena stavljala na stol tanjure s hranom.

— Ja sam Shell Tucker — predstavio sam se. — Progonim jednog čovjeka i potrebni su mi revolveri i nešto hrane.

— Uđite. — Obrati se ženi unutra: — Majko, donesi još jedan tanjur.

Kad sam sjeo za stol, čovjek se zavalio u stolicu, pripali lulu i uperi pogled u mene. — Ja sam Dean Blaisdell. Kratko sam vrijeme šerif u Silver Peak. Plaća je slaba, ali dovoljna da dušu i tijelo drži na okupu. A sada, ispričajte mi sve.

Ponovno sam ispričao cijelu pripovijest.

— Imali ste sreću da vam Indijanci nisu skinuli skalp.

— Prilično su me dugo slijedili. Možda sam im se učinio dovoljno udešen.

— Znaite što? Prije nekoliko mjeseci oduzeo sam jednom čovjeku revolver. Fini komad oružja. Dat ću ga vama, a moja će vam žena spremiti nešto hrane. U staji imam jedno sedlo.

Šerif je došao iz Arkansasa. Živio je tri godine u Teksasu, preselio se na Zapad i oženio udovicu čijeg su muža ubili Apaši u Arizoni.

— Čuo sam o vama i Heseltineu — reče šerif dok smo pili kavu. — Vidio sam ga jednom... opasan čovjek, rekao bih. Srećom, nisam se nikad sukobio s ljudima kao što je on.

— Hoćete li ubiti Heseltinea kad naiđete na njega? — upita nakon kratkog vremena.

— Ne želim ubiti nikoga. Želim samo ponovno dobiti svoj novac.

Još sam imao dolar u džepu kad sam prolazio Paymaster kanjonom prema dolini Big Smokey. Noć me zatekla kod Montezuma's Wellsa. Zvijezde su jasno sjale na nebu, prema kojemu su se uzdizale planine Monte Christo. Tragovi dvaju konja vodili su na sjever prema planinama. Zabrinuo sam se zbog svojih ruku koje su polako zacjeljivale. A nisam imao ni puške. Jašući kroz planine bit ću vidljiv na daleko, a Pony je suviše iskusan a da ne pazi na svoje zalede. Mogao bi postaviti zasjedu, i morat ću biti vrlo oprezan.

Slijedećeg jutra krenuo sam prije svanuća. Oko podneva stigao sam do mjesta gdje se put razdvaja. Jedan vodi na sjeverozapad prema Toiyabe planinama, i na njemu nije bilo nikakvih tragova. Drugi vodi prema dolini Big Smokey, i bio je pokriven tragovima. Pet ili šest ljudi tjeralo je krdo stoke tim putem i samo su njihovi tragovi bili vidljivi.

Kako na sjeverozapadnom putu nije bilo tragova, bilo je očito da je Zale pošao drugim putem. Ali nisam vjerovao u to.

Kad bih ja bio progonjen, što bi uradio? Da sakrijem svoj trag, krenuo bih putem kojim je pošlo stado goveda, i nakon stanovita vremena prešao na drugi put preko nekog tvrdog zem-

ljišta na kojemu ne ostaju tragovi.

Izabrao sam put koji vodi prema planinama. Nigdje tragova. Iako sam istraživao lijevo i desno. Vrijeme je prolazilo, sjene postajale dulje i ja sam morao misliti gdje ću provesti noć.

Na jednom potoku napojio sam konja i napunio čituruicu s vodom. Na maloj čistini, okruženoj gustim grmljem, pronašao sam sklonište. Pojeo sam malo mesa, popio nekoliko gutljaja vode i ispružio se na mekanom pijesku s revolverom u ruci. Razmotrio sam trenutni položaj. Dan jahanja prema sjeveru nalazila se dionica puta kojim se kretala poštanska kočija za Salt Lake. Još dalje, skrećući prema istoku, ležao je Eureka, grad rudnika, mlinova, kazališta i saluna.

XX

Nešto me bocnulo u trbuh i smjesta sam otvorio oči. Po obrisu sam prepoznao tamni lik. Pony.

— Ne miči se, stranče, dok ne vidim tko si.

Čuo sam kako je kresnula šibica i rukom ispod gunja zagrabilo šaku pijeska. On se nagnu naprijed, držeći pušku desnom rukom. Znao sam da će me ubiti u trenutku kad me prepozna.

Zamahnuo sam rukom i bacio mu pijesak u oči. On muklo krikne, šibica se ugasi. Udarcem druge ruke odbih cijev puške. Metak opali u zrak. Bacih se na njega, udarajući ga iz sve snage.

Jednim snažnim udarcem pogodih ga u usta i on zatetura. Nasrnuh s obje ruke i uspjeh ga oboriti na zemlju. Pokušao se otkotrljati u stranu, ali ga udarac čizme zaustavi. Jauknu od bola i prstima zamahnu prema mojim očima. Odskočih natraške i sipletoh se o kamen. On iskoristi trenutak, zgrabi pušku i nestade u mraku.

Opsovao sam svoju nespretnost i povukao se u grmlje, pazeći da ne proizvedem šumove.

Njegovi kopiji! Morali su biti negdje blizu, a na njima moj novac, puška i revolver.

DJEVOJKE!

tina

JE REVIJA ZA NAS

tina

JE REVIJA SA STRIPOVIMA

tina

PIŠE O NAŠIM RADOSTIMA

tina

PIŠE O NAŠIM BRIGAMA

tina

PIŠE O NAŠIM TAJNAMA

u TINI ćeš naći sebe

u sebi ćeš naći TINU

Brzo se provukoh kroz grmlje do svog konja, zgrabih uzde i bacih se u sedlo. S revolverom u ruci probih se do ceste, spazih obrise konja i jurnuh prema njima. Stajali su kraj potoka, osedlani. Dohvatih njihove uzde i u trku krenuh na sjever. Iza mene odjeknu povici, metak prozuji kroz zrak, ali me promaši.

Položaj se promijenio u moju korist. Jahao sam u svom sedlu, vodio njegovog konja zajedno s njegovim stvarima, a njemu je preostalo jedino da pješači.

Jahao sam cijelu noć, mijenjajući konje. Krenuo sam prema Indijanskoj dolini, hranio se iz Ponyjeve zalihe i napredovao duž desne obale rijeke Reese, hrleći prema sjeveru.

Znao sam da Zale neće odustati. Poći će za mnom, makar morao ubiti prvog čovjeka da se domogne konja.

Moj se novac još uvijek nalazio u bisagama, zajedno s malom vrećicom zlata.

Ljudi su me čudno gledali kad sam ulazio u Austin, ali to me nije zbunjivalo. Htio sam u miru pojesti dobar ručak, pa sam otišao u gostionicu.

Odmah za mnom ušao je šerif, oštro me pogledao i glavom pokazao na konje vani.

— Dva osedlana konja, gospodine? Očekujete li posjet?

— Da, očekujem nekoga, ali taj nije moj prijatelj. Sjednite, šerife, i popijte kavu. — Kad je sjeo, upitao sam ga je li čuo za Ponyja Zalea.

— Čuo sam — odgovori kratko šerif. — Što je s njim?

— Pripaziti ću na njega, a bilo bi dobro da i vi pripazite.

Napustivši grad krenuo sam na istok. Nakon petnaest milja promijenio sam konja. Sve tri životinje bile su dobre pasmine, uzgojene u planinama i sposobne za duga putovanja. Išao sam brzo, ne gubeći vrijeme. Nisam želio da se opet sretnem s Ponyjem, niti da bilo što čujem o njemu.

Ušao sam u Eureka. To je grad star tek deset godina i ima oko osam tisuća stanovnika koji žive kao kopači olova i srebra. U gradu je dvadeset i pet saluna i najmanje dvadesetak kockarnica koje sve rade punom parom. U deset godina iskopano je srebra u vri-

jednosti od trideset milijuna dolara i četvrt milijuna tona olova. Svi su brzo zarađivali mnogo novaca i još brže ga trošili.

Ostavio sam konje u staji i pobrinuo se da dobiju sijeno i zob. Opremu sam povjerio na čuvanje konjušaru i pošao niz ulicu u gostionicu. Naručio sam krumpir, meso i grah, i jeo slušajući razgovor.

— Nikad nisam vidio bržeg čovjeka — govorio je jedan od gostiju. — Poznao sam Petea godinama i vjerovao da je brz, ali nije mu se pružila prilika.

— Revolverski dvoboj? — upitao sam.

Čovjek se okrene prema meni i pogleda me.

— Prošle noći, ispred Bon-Tona — reče. — U grad je došao neki stranac s plavokosom ženom. Pete je nešto izazivao stranca, i ovaj se htio udaljiti. Ali je Pete nešto viknuo za njim i mašio se za revolverom. Nije ga stigao izvući. Pete je ubio nekoliko ljudi i držali su ga očišćen. Ovaj ga je stranac pogodio s dva metka u srce i zatim odšetao niz ulicu.

— Bob Heseltine — rekao sam.

— Heseltine? Nije čudo što Pete nije uspio. Kažete da je to bio Bob Heseltine? Čovjek kojemu je Shell Tucker na tragu?

— Čini se da je bio on — rekao sam i napunio šalicu s kavom.

Znači, Heseltine bi još uvijek mogao biti ovdje. A što je s Kidom Reeseom?

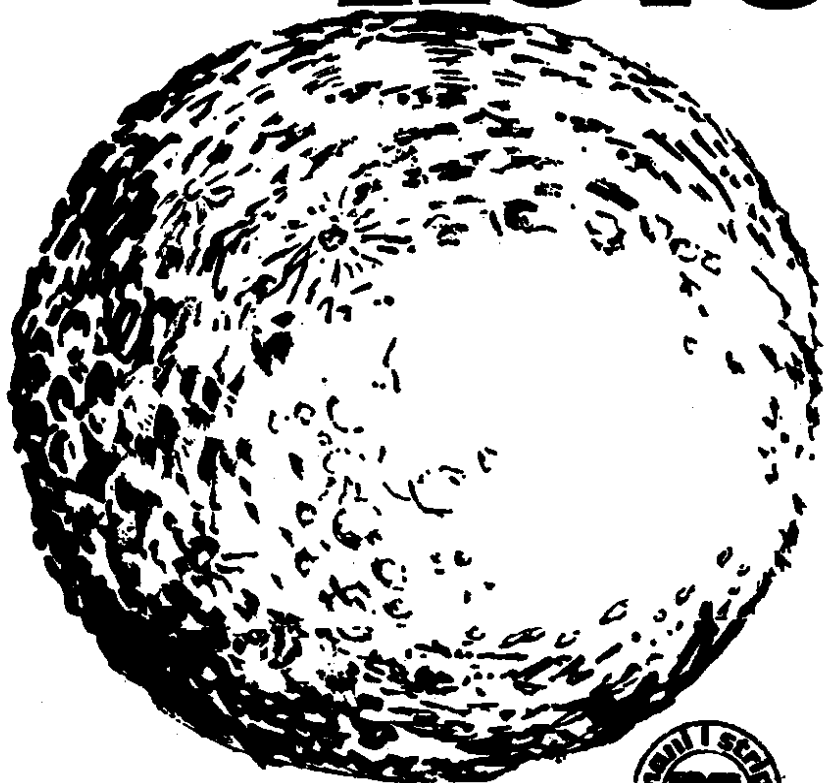
— Spomenuli ste ženu.. Nije li bio još jedan muškarac s njima?

— Sjećam se, netko je rekao da je još jedan čovjek ujahao s njima u grad. Taj je sada u kući liječnika Macnamare.

Nakon ručka izišao sam iz gostionice. Bilo je sunčano, nekoliko je ljudi šetalo gradom, nekoliko osedlanih konja stajalo pred zgradama i nekoliko kočija prolazilo ulicom.

Na jednoj kući opazio sam ploču s imenom dra Brucea Macnamare. Ušao sam u čekaonicu koja je zaudarala po jeftinom duhanu. Na stolu je ležalo razbacano nekoliko starih novina. Vrata susjedne prostorije bila su napola otvorena. Pojavi se glava liječnika.

ново!

BIBLIOTEKA ZNANSTVENE FANTASTIKE

10d

SIRIS

— Dolazim odmah — reče. — Ako krvarite, odmaknite se od saga; platio sam čišćenje pedeset centi.

— Htio sam samo pitati za jednog vašeg bolesnika.

— Mnogi su ljudi bili moji pacijenti. Nevolja je u tome što su u ovome gradu suviše zdravi a da bih ja mogao pristojno živjeti.

— Čovjek kojega tražim, zove se Kid Reese. Došao je ovamo prije dva-tri dana s još jednim muškarcem i plavokosom ženom.

— Tražite baš njega? — Pažljivo me je promatrao. — Jeste li njegov prijatelj?

— Ne — rekao sam grubo. — Pucali smo jedan na drugog nekoliko puta. Htio bih znati u kakvom je stanju i želio bih razgovarati s njim.

— Jeste li putovali s njim?

— Ne, slijedio sam ga.

— Ne želim ovdje nikakve gužve. Uostalom, on je vrlo bolestan.

— Bolestan?

— Poteškoće sa želucom, kaže on. Ali ja mislim da je posrijedi trovanje arsenom.

— Arsen? Loša voda?

— Sumnjam. Morao bi prilično često piti iz jednog izvora da postigne taj postotak. Netko mu je to morao davati u hrani već poduže vremena.

Ruby Shaw... Pa, to bi bio način da ga se riješi.

— Mogu li ga vidjeti?

U sobi bijahu četiri kreveta za bolesnike, od kojih je samo jedan bio zauzet. Kid Reese, ili ono što je ostalo od njega, ležao je u krevetu pokraj vrata.

Na blijedom licu upale su oči zurile u mene.

— Nisam te došao ubiti, Kid — rekao sam. — Čini mi se da ionako imaš dosta nevolja.

— Nemamo što razgovarati.

— Pa, ja te barem nisam napunio arsenom.

— Gluposti. Tko bi imao razloga da to uradi?

— A Ruby? Ovako joj ostaje Heseltine i novac.

— Jesi li lud? Ruby? Kako bi to ona mogla? Zeliš stvoriti razdor između mene i mojih prijatelja.

— Zar ona nije mogla? Kladim se u pet prema jedan da je u zadnje vrijeme ona kuhala kavu. I kladim se još da ona tu kavu nije pila.

— To je prokleta laž! To je... — Njegov se glas prekine.

— Nije me briga za tebe, Kid. Ja želim moj novac i dobit ću ga.

Sjeo sam na stolicu. Liječnik Macnamara zagleda se u bolesnika i reče:

— Vaši me se problemi ne tiču. U nekim izvorima vode ima arsena, ali ne toliko da biste se otrovali. To znači da vam je netko poprilično vremena davao povećane količine tog otrova u hrani ili tekućini.

Liječnik slegne ramenima.

— Međutim, pretpostavljam da bi autopsija...

— A ne, na meni to nećete raditi, jer ja ću ozdraviti, zar ne, doktore?

— Ja se nadam. To jest, ako više nećete gutati arsen. Predmnijevam da vam je ovaj čovjek neprijatelj, ali ja bih na vašem mjestu poslušao njegov savjet i više se ne bih pojavljivao u blizini onih ljudi.

Nije mu to bilo ugodno čuti, ali nam je očito povjerovao.

— Nemam ništa od tvog novca — reče mrzovoljno. — Oni čuvaju moj dio.

— To ti vjerujem — rekao sam suho.

— Misliš da sam prokleta budala, zar ne?

— Svi smo mi bili budale tamo u Teksasu, praveći se važni i govoreći gluposti. Vas ste dvojica bili budale što ste se udružili s Heseltineom, a on je bio još veća budala što je taj novac pokazao Ruby Shaw. Kladim se da je govorila protiv vas i već unaprijed razdijelila novac.

— Možda i jest.

— Što ćeš raditi kad izideš odavde? Hoćeš li imati hrabrosti vratiti se njima i upozoriti Heseltinea da je slijedeći na redu?

Reese je šutio. Liječnik je otišao u svoj ured i tamo čeprkao po papirima.

— Gdje su sada, Kid? Moram joj uzeti novac i vratiti ga ljudima u Teksasu.

Reese je neko vrijeme šutio. Zatim reče:

— Ipak ćeš se suprostaviti Heseltineu, zar ne?

— Naravno. — Izenada sam shvatio da ću to i učiniti. — Bob Heseltine se više plaši susreta sa mnom, nego što se ja plašim susreta s njim — rekao sam sigurnim glasom, znajući da govorim istinu.

Kid me oštro pogleda.

— Misliš da si postao iskusniji, zar ne? — Nije se cerekao, i znao sam da i on vjeruje u to. — Moram priznati — doda on — da Heseltine nije dobro spavao otkad si mu na tragu. U stvari, nitko od nas nije dobro spavao.

Pogleda prema meni.

— Ako im se više ne pridružim, hoćeš li me ostaviti na miru?

— Ne želim tvoju glavu, Kid, i nikad nisam želio. Ti znaš da je to što sam želio, bio naš novac i naš konj. Sad želim samo novac.

— Jesu li ljudi u Teksasu ikada nešto učinili za tebe?

— Ništa. — Ipak, razmislivši malo, rekao sam: — U stvari učinili su nešto... vjerovali su nam. Povjerali su mom ocu i meni svoja stada. Uvjerit ćeš se da je to mnogo više nego kupovati ljudima piće kako bi stekao njihovo prijateljstvo.

— Možda si u pravu. Pa, reći ću ti nešto. Heseltine ima skrovište kod vodopada Bridal Veil, blizu Telluride.

— Tellurida?

— Da, to je novi logor kopača.

To je bilo sve što sam mogao saznati od njega. A ni u to se nisam mogao posve pouzdati. Nije imao razloga da govori istinu, a imao ih je dosta da laže.

Ostao sam dva dana u Eureki, razgledavajući grad i ispitujući. Heseltine i Ruby su bile ovdje, ali su otišli na istok.

Krenuo sam za njima, jašući brzo i bez odmora.

U Utahu sam prodao Zaleovog konja.

Kad sam ulazio u poštansku stanicu, dan je bio prohladan pa sam obukao kratak vuneni kaput. Spuštao se sumrak i potražio sam konačište. Postaja je stajala na osamljenom mjestu, okružena s nekoliko topola između kojih se nalazio koral sagrađen od kamena.

— Kad sam se približio, kroz vrata proviri glava muškarca.

— Dobra večer. Hoćete li ući?

— Možda, ako imate nešto dobro za večeru.

— Imam. Dobio sam novu kuharicu, ako uopće namjerava ostati. Zato sam i provirio napolje. Ona želi kupiti konja, a ja se nadam da joj nećete prodati svog. Vidim da imate jednog konja suviše.

— Ne prodajem konje.

Sjahao sam i privezao konje zamršenim dvostrukim vezom. Kad netko tako jako želi konja, ne treba ga dovesti u iskušenje.

Gostioničar pođe ispred mene i prolazeći kroz vrata, vikne:

— Ruby, još jedan za večeru.

Kuharica je bila Ruby Shaw.

Ugledala me istog trenutka kad i ja nju. Počela je kleti, i to bolje od vodiča mula. Trenutak sam šutio, a zatim sam rekao:

— Gospodine, neću ostati na večeri. Zadnji čovjek za koga je kuhala, umire od trovanja arsenom.

— Proklet bio! Pretvorio si dobrog čovjeka u bijednog psa!

— Nisam ja, već vi.

Okrenuo sam se i vratio konjima. Gostioničar je pošao za mnom.

— Što se događa? Poznajete li je?

— Njeno je ime Ruby Shaw. Morala je stići ovamo s jednim muškarcem. Gdje je taj?

— Otišao je čim je ona zaspala. Baš nije izgledao kao neki dobručina, ako ćemo pravo. Stajao je ovdje, baš gdje vi stojite, savijen od boli, držeći se za trbuh. Kad sam ga upitao što je sa ženom, rekao je neka je zadržim ili je se riješim, i odmaglio. Poveo je i njenog konja.

Gorko sam pomislio na logorovanje u hladnoći negdje u planinama. Nije bilo druge. Uzjahao sam i pošao.

Na vratima se pojavila Ruby i nešto vikala za mnom, ali ja se nisam osvrtao.

XXI

Ako se Bob Heseltine namjeravao sakrivati u planinama blizu Telluride, trebao je požuriti. Jesen je bila pri

kraju, a u ovoj su zemlji zapusi snijega prilično duboki. Ako nije dobar skijaš i nema skije sa sobom ili barem krplje, neće se u zimi izvući iz planine.

Nikada nisam skijao, ali sam poznao ljude koji su nosili poštu kroz planine i upotrebljavali skije godinama.

Zrak je postajao sve hladniji. Ako sam želio vidjeti Vashti prije nego što zapadne snijeg, morao sam zaboraviti Heseltineu.

Moram otići kući, a moj je dom tamo gdje je Vashti. Stvar je samo u tome, hoće li me ona još uvijek čekati.

Cesta je zaokretala i preda mnom na raskršću iskrnske naselje. Sest-sedam kuća i poštanska kočija koja se upravo zaustavila. Čak se još prašina nije slegla i psi nisu prestali jahati.

Putnici su izlazili iz kočije. Sjahao sam s konja i privezao ga za ogradu.

Naselje nije djelovalo osobito. Poštanska postaja bila je i salun i gostionica. Uz nju se nalazio koral, dvije-tri kolibe malo podalje i — još jedan salun. Na jednoj zgradi stajala je ploča s velikim slovima KREKETI:

Četvrtasto građen čovjek sa četvrtastim čeljustima stajao je na verandi i promatrao putnike koji su silazili. Kad sam prošao pokraj njega, on okrene glavu prema meni. Nosio je značku šerifa.

— Shell Tucker?

— Da.

— Uđite.

Pođe do stare željezne blagajne, otvori je i izvadi vrećicu. Stavi je na stol ispred mene.

— Došao je neki čovjek ovamo, prodao svog konja i kupio kartu za poštansku kočiju. Zatim je došao do mene, častio me pićem i pokazao ovu vrećicu. Rekao je: »Kroz nekoliko dana stići će ovamo čovjek imenom Shell Tucker«. Opisao vas je prilično dobro. »Kad dođe«, nastavi čovjek, »recite mu neka uzme ovo i neka odustane od daljnje potjere... Samo mu recite neka odustane od potjere«. Upitao sam ga, je li on Bob Heseltine, a on je potvrdio i još rekao: »Ne mogu cijeli život neprestano bježati; čovjek mora spavati i odmarati se. Pokušao sam ga nadmudriti, ali nisam uspio. Pokušali smo

ga ubiti, ali nismo uspjeli. Recite mu, neka odustane.«

— Zahvaljujem — rekao sam. — Zašto to nije uradio prije nekoliko mjeseci?

— Pa, uradio je to sada. Hoćete li odustati?

— Zašto ne? Nije mi stalo do njega. Moram vratiti ovaj novac ljudima u Teksasu.

Šerif klimne glavom.

— Pozivam vas na piće.

— Cini mi se da bih ja vas trebao pozvati.

Pipničar stavi bocu na šank.

— Donesite mi kavu i kakvo dobro jelo — rekao sam.

— Imamo dosta jela — odvrati pipničar. — U kočiji nema mnogo putnika. Jedan starac i djevojka.

Vrata se otvore i na njima se pojavio Vashti i njen otac.

— Shell! Shell! — poviče ona i potrči u moj naručaj, što je izgledalo posve prirodno.

Owen Lander je izgledao stariji, umorniji.

— Što radite ovdje?

— Jedan se poveći kamen odronio i ranio me, i liječnik je rekao da moram izabrati toplije podneblje. Tako smo krenuli.

— Con nam je rekao da si u Los Angelesu — reče Vashti.

— Poći ću s vama — rekao sam.

Šerif je otišao i ostao je samo vozar kočije. Otišao je do šanka po piće i razgovarao s pipničarom.

— Upravo sam se namjeravao vratiti — rekao sam Owenu. — Dobio sam novac natrag i sad je sa svim tim svršeno.

— Prokleta si u pravu!

Bob Heseltine je stajao na vratima.

— Odmakni se — rekao sam Vashti tihim glasom. — Mislio sam da si otišao — obratio sam se Heseltineu.

— To bi ti odgovaralo, zar ne? Htio sam, ali onda sam se sjetio svega, pobjesnio sam i odlučio s tobom izravnati račune.

— Još ti se pruža prilika da odeš, Bob — rekao sam. — Tamo je cesta, a jahati znaš. Ne tražim od tebe više ništa.

— Zadao si mi mnogo muka — reče on. — Meni! Bobu Heseltineu! Trebao

sam te ustrijeliti čim sam te prvi put ugledao.

— Vani stoji tvoj konj, Bobe.

Zurio je u mene.

— Što, do đavola! Ja sam kao dječak izvlačio revolver brže od tebe.

— Resse će ozdraviti, nadam se, Bobe — rekao sam, još uvijek govoreći tiho. — Ima dobrog liječnika i pije mnogo mlijeka. Vidio sam Ruby tamo gdje si je ostavio. Kuha za poštansku postaju.

— Kuharica! Ona?

— Da. Ja...

Htio je izvući revolver, ali sam ja bio brži. Nisam osjećao strah. To je bio trenutak za koji sam se dugo pripremao.

Heseltine je uspio ispaliti samo jedan metak — u tavanicu.

Kleknuo je na koljena, malo se ispravio i skljkao se na pod. Dugo mi je trebalo dok sam povjerovao da je mrtav.

Serif se pojavio na vratima.

— Vratilo se — rekao sam. — Vratio se.

— Znao sam da će se vratiti — reče šerif.

Vozaar proviri kroz vrata.

— Kočija odlazi — reče. — Putnici neka se ukrcaju.

— Pođimo — rekao sam Vashti i njenom ocu. — Vi uđite u kočiju, a ja ću jahati za vama.

Tako sam se vratio u Kaliforniju.

K R A J

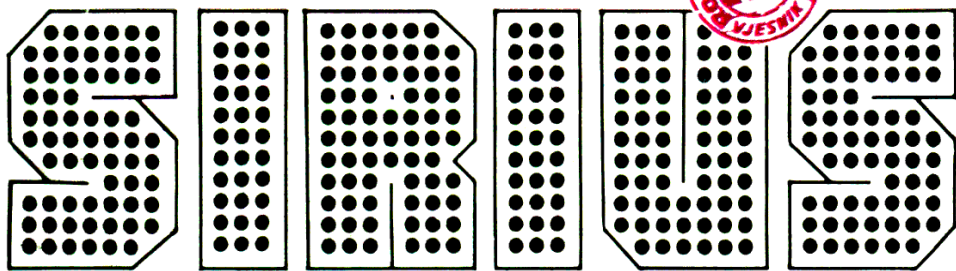
DOSAD IZAŠLI ROMANI NOVE SERIJE »LASO«

112. G. F. Unger: UNAJMLJENI REVOLVERAS
113. Frederick H. Christian: SUDDEN U ŠKRIPCU
114. Lee Floren: REVOLVERI IMAJU RIJEČ
115. F. G. Unger: UMRIJETI ZA VIRGINIJU
116. Matt Chisholm: KRVAVE OKLADE
117. Marshall Grover: TRECA PLJACKA
118. J. T. Edson: VRIJEME OBRACUNA
119. U. H. Wilken: NA ZMIJSKOJ RIJECI
120. J. H. Edson: U SUSRET BORBI
121. Matt Chisholm: TRAGOVI BARUTA
122. Scott F. Scott: NESTALA KOČIJA
123. Louis L'Amour: NEUSTRAŠIVI BORAC
124. H. S. Sharon: TVRDOGLAVI SERIF
125. Jonny Pegg: BEZIMENI BORAC
126. L. L. Foreman: GRINGO
127. G. F. Unger: KILRAINOVA BORBA
128. Frederick H. Christian: SUDDEN ISTRAZITELJ
129. Matt Chisholm: McALLISTER U OPASNOSTI
130. Louis L'Amour: OBRACUN KOD ZUTOG BRDA
131. G. F. Unger: TRAG VODI U PAKAO
132. Matt Chisholm: LEGENDA O McALLISTERU
133. Louis L'Amour: USAMLJENI
134. G. F. Unger: BIJEG IZ STUPICE
135. Thorne Douglas: TKO DO VIŠE
136. Louis L'Amour: SREBNI KANJON
137. Frank Gruber: JAHACI ŽURE
138. Louis L'Amour: CONAGHER
139. G. F. Unger: TEKSASKI SILNIK
140. Louis L'Amour: UZARENA BRDA
141. G. F. Unger: ODMETNIK
142. Robert Ullman: SMRT PROKLETNICIMA
143. Louis L'Amour: ZACARANI KRUG
144. H. S. Sharon: SIN OCAJNIKA
145. Louis L'Amour: ŽIVOT ZA ZLATO
146. Ray Hayes: GRINGOSI UMIRU U ČIZMAMA
147. Louis L'Amour: STAZA KIOWA
148. H. S. Sharon: USAMLJENI OSVETNIK
149. Louis L'Amour: KILRONE
150. Frederick H. Christian: SUDDEN VRACA ŠDARAC
151. H. S. Sharon: PRERIJSKI VUCI
152. Matt Chisholm: BORBA ZA ŽIVOT
153. G. F. Unger: CRNE SJENE
154. Matt Chisholm: POTJERA KROZ PUSTINJU
155. H. S. Sharon: ZLATO U KLANCU SMRTI
156. Louis L'Amour: PUTOVANJE NA ZAPAD
157. Matt Chisholm: McALISTEROVA OSVETA
158. Louis L'Amour: OSVETNIK

U PRIPREMI:

159. U. H. Wilken: KORACI U SMRT

SVAKOG 5. U MJESECU

BIBLIOTEKA ZNANSTVENE FANTASTIKE

**NAJLJEPŠE PRIPOVIJETKE
ZNANSTVENE FANTASTIKE**